

Sueksitalai Journal

วารสารวิชาการ
ศึกษิตาลัย
Sueksitalai Journal

P-ISSN : 2730-3330 ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2567)

E-ISSN : 2822-1168 Vol.5 No.3 (September - December 2024)

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

พิมพ์จำนวน 500 เล่ม

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

วารสารศึกษิตาลัย เป็นวารสารวิชาการของวัดศรีสุมังค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการของนักวิชาการ ในมิติทางด้านพุทธศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสหวิทยาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

ที่ปรึกษา

พระเทพวชิรคุณ,รศ.ดร.

เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระศรีวชิรโมลี

รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระครูภาวนาธรรมโฆสิต,ดร.

เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย

พระครูอนุคุณารกิจ

เจ้าอาวาสวัดศรีสุมังค์

บรรณาธิการบริหาร

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ,ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระมหาประหยัด ปญญาโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

กองบรรณาธิการ

พระเดชขจร ขนฺติโร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาจ้านงค์ สิริวัฒน์,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

ดร.กัมพล นะวัน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

รศ.ดร.รักษนก แสงภักดีจิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผศ.ดร.ปาริชาติ ทุมนันท์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ดร.สกุล อ้นมา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผศ.ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.จุฬารัตน์ วิชานาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผศ.ดร.เกษญา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นายแสงจ้อย อินทรจักร

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

นายขจรศักดิ์ วิเศษสุนทร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

นายอภิวัฒน์ชัย พุทธร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

นางอิงอร บุตรศรีมา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาจยุท กิตติยุตโต

วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง)

พระมหาชิษณุพงศ์ สุทธิวิธเมธี

วัดชัยพร

งานบันทึกข้อมูล

พระเกษงา จารุธมโม

วัดศรีสุ่มังคล์

นายกิตติศักดิ์ พรหมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

ศิลปกรรม

นายเทวราช เจริญเวทย์

พิสูจน์อักษร

นายสุวิทย์ ขาวนอก

นักวิชาการอิสระ

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

นายจันทวี ชัยสว่าง

ไวยาวัจกรวัดศรีสุ่มังคล์

นางสาวศุภร โหงษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

สำนักงาน : 962 หมู่ 9 วัดศรีสุ่มังคล์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000

โทรศัพท์ : 086 889 4578, 087 853 1097

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ ถนนประจักษ์ศิลปาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000

โทรศัพท์ : 0-4246-0082

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษิตาลัยฉบับนี้ เป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2567 เป็นวารสารราย 4 เดือน ฉบับนี้เป็นฉบับสุดท้ายของปี 2567 วารสารศึกษิตาลัยได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารประจำปี พ.ศ. 2565 ให้เป็นวารสารที่มีคุณภาพ กลุ่มที่ 2 (TCI ฐาน 2) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI จนถึง 31 ธันวาคม 2567 และในเดือนกุมภาพันธ์ 2568 วารสารครบรอบการประเมิน ก็จะได้รับผลการประเมินคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) อีกครั้ง

วารสารฉบับนี้ มีจำนวน 10 บทความ แบ่งเป็นบทความวิชาการ จำนวน 3 บทความ และบทความวิจัย จำนวน 7 บทความ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บทความด้านพระพุทธศาสนาประยุกต์ จำนวน 1 บทความ ได้แก่ บทความวิชาการ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการสื่อสารทางการเมือง การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย อภิวิทย์ชัย พุทธจร, พระมหานัฏฐพจน์ ขนติธโร, และอภิญญา ฉัตรช่อฟ้า

กลุ่มที่ 2 บทความด้านศึกษาศาสตร์ จำนวน 4 บทความ ได้แก่ บทความวิชาการ เรื่อง การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดย พระครูสมุห์หัตถพร ปิยธมโม (คำเพชรดี) บทความวิจัยจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญาเพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหาภาคคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดย สลักดาว ไตรรินทร์, อธิราชย์ นันชนันตี, และพิจิตรา ธงพานิช บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่นโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย สิริมา ภาวงศ์, อธิราชย์ นันชนันตี, และพิจิตรา ธงพานิช บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดย ศิริวิวัฒน์ โทจันทร์, อธิราชย์ นันชนันตี, และพิจิตรา ธงพานิช

กลุ่มที่ 3 บทความด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 บทความ ประกอบด้วยบทความวิจัยเรื่อง การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดย โชติกา บุญเทียม, สมเกียรติ เกียรติเจริญ, และรังสรรค์ อินทร์จันทร์ บทความวิชาการเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการส่งกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดย สารัช วงศ์สุนทรพจน์, และปาไลดา ศรีศรกำพล

กลุ่มที่ 4 กลุ่มบทความด้านนิติศาสตร์ จำนวน 2 บทความ ได้แก่ บทความวิชาการ เรื่อง การเปรียบเทียบกฎหมายล้มละลายและกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของประเทศไทยและการล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว โดย เล่งศักดิ์ บุนทะลาด, ดารณี แสงนิล, คมกฤษ พงษ์ย่อย บทความวิชาการเรื่อง ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน โดย สาริศา สุกน้อยพะเนา, และสุนทรี บูชิตชน

กลุ่มที่ 5 กลุ่มบทความด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 บทความ ได้แก่ บทความวิจัยเรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน โดย กิรติ เพชรภักดี, และศักรินทร์ นนทพจน์

บทความทั้ง 10 บทความนี้ ผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการ และได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งตรงกับสาขาวิชานั้น ๆ และผู้นิพนธ์ได้แก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำแล้ว กองบรรณาธิการได้ตรวจทานความถูกต้อง และจัดรูปแบบบทความให้เป็นไปตามคำแนะนำที่วารสารกำหนดไว้ทุกประการ

ขอขอบคุณผู้นิพนธ์ทุกท่าน ที่ส่งบทความมาตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการอ่าน ให้คำแนะนำ และประเมินบทความด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และขอขอบคุณกองบรรณาธิการทุกท่านที่ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการจัดทำวารสารฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงสามารถเผยแพร่ทันตามกรอบเวลาตามที่วารสารกำหนดไว้

(พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ,ผศ.ดร.)

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กองบรรณาธิการ	ก-ค
บทบรรณาธิการ	ง-จ
สารบัญ	ฉ-ช
บทความวิชาการ	
พระพุทธศาสนากับการสื่อสารทางการเมือง การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชน	1-14
BUDDHISM AND POLITICAL COMMUNICATION CREATING UNDERSTANDING AND PARTICIPATION OF THE PEOPLE	
อภิวัฒน์ชัย พุทธจร, พระมหาณัฐฐพงษ์ ขนติธโร, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า	
การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาจังหวัดหนองคาย	15-28
EDUCATIONAL MANAGEMENT ACCORDING TO THE CONCEPT OF MULTICULTURAL EDUCATION IN NONG KHAI PROVINCE	
พระครูสมุห์หัตถพร ปิยธมโม (คำเพชรดี)	
การเปรียบเทียบกฎหมายล้มละลายและกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของ ลูกหนี้ของประเทศไทยและการล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว	29-42
COMPARISON OF THAI BANKRUPTCY LAW AND LAW ON REHABILITATION AND BANKRUPTCY OF ENTERPRISES IN LAO PDR	
เลิ่งสั๊ก บุนทะลาด, ดารณี แสงนิล, คมกฤษ ฟองย้อย	
บทความวิจัย	
การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญาเพื่อพัฒนาการคิด แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	43-56
INTEGRATING METACOGNITION WITH KWDL PLUS THCHNIQUE TO ENHANCE PROBLEM – SOLVING SKILLS IN MATHEMATICS FOR GRADE 3 STUDENTS	
สลักดาว ไตรินทร์, อธิราชย์ นันขันตี, พิจิตรา ธงพานิช	

- การพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น
โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 57-70
- THE DEVELOPMENT OF 8TH GRADE STUDENTS' LEARNING OUTCOMES
ABOUT MAKING UTENSILS FROM LOCAL MATERIALS THROUGH PROJECT-
BASED LEARNING
- สิริมา ภาวงศ์, อธิราชย์ นันชนันตี, พิจิตรา ธงพานิช
- การพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือ 71-84
- THE DEVELOPMENT OF READING AND WRITING LEARNING OUTCOMES IN
WRITING BASIC THAI WORDS FOR 2ND GRADE STUDENTS BASED ON
PROACTIVE LEARNING MANAGEMENT BLENDED WITH COOPERATIVE
LEARNING
- ศิริวัฒน์ โทจันทร์, อธิราชย์ นันชนันตี, พิจิตรา ธงพานิช
- การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม 85-98
- INVESTMENTS THAT AFFECT THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC AREA
OF PHROM MADUEA SUBDISTRICT MUENAG DISTRICT, NAKHON PATHOM
PROVINCE
- โชติกา บุญเทียม, สมเกียรติ เกียรติเจริญ, รังสรรค์ อินทร์จันทร์
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบ
ปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร 99-112
- FACOTRS INFLUENCING THE DECISION FOR COLONOSCOPY WITH
ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEM IN PRIVATE HOSPITALS IN BANGKOK
- สารัช วงศ์สุนทรพจน์, ปาลิดา ศรีศรีกำพล

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน ที่แตกต่างกัน	113-126
MACROECONOMIC IMPACT ON BALANCE OF PAYMENTS UNDER DIFFERENT EXCHANGE RATE SYSTEMS	
กีรติ เพชรภักดี, ศักรินทร์ นนทพจน์	
ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน	127-140
BAIL SYSTEM FOR SUSPECTS IN CRIMINAL CASE AT THE INVESTIGATING LEVEL	
สาริตา สุกน้อยพะเนา, สุนทรี บูชิตชน	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารศึกษิตาลัย	141-141
คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ	142-155

พระพุทธศาสนากับการสื่อสารทางการเมือง
การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน*
BUDDHISM AND POLITICAL COMMUNICATION
CREATING UNDERSTANDING AND PARTICIPATION OF THE PEOPLE

อภิวัฒน์ชัย พุทธจร

Apiwatchai Phuttajorn

พระมหาณัฐพรพจน์ ขนติธโร

PhraMahaNatthaphod Khantitharo

อภิัญญา ฉัตรช่อฟ้า

Apinyar Chatchorfa

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: apiwatchai.phut@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การสื่อสารทางการเมือง เป็นการสื่อสารที่มีรากฐานมาจากวาทกรรมทางการเมืองในยุคกรีกโบราณ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีเป้าหมายที่สอดคล้องกัน การสื่อสารที่ประสบความสำเร็จส่งผลต่อการดำเนินชีวิต สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการศึกษา โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ ของสังคม กระบวนการสื่อสารประกอบด้วย 1) ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ ผู้ส่งสารที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมืองและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งให้แก่ผู้รับสารได้เข้าใจยิ่งขึ้น 2) ด้านสาร ได้แก่ เนื้อหาในการสื่อสารต้องมีความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน 3) ด้านช่องทาง ได้แก่ ช่องทางในการสื่อสารที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย เพื่อความรวดเร็วและชัดเจนในการรับสาร 4) ด้านผู้รับสาร ได้แก่ ผู้รับสารต้องมีทักษะในการสื่อสารและทัศนคติต่อสารที่ดี นอกจากนี้ พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางจิตวิญญาณและเผยแพร่หลักธรรมคำสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข การใช้สื่อทางการเมืองในรูปแบบของออนไลน์ โดยพระสงฆ์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเผยแพร่หลักธรรมคำสอนและการสนทนาธรรมผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่เพียงทำให้การสื่อสารทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น แต่ยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น

ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนและช่วยสร้างสังคมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ อย่างมีสติและเหตุผลให้มากขึ้น

คำสำคัญ: พระพุทธศาสนา, การสื่อสารทางการเมือง, การมีส่วนร่วม

Abstract

Political communication is a form of communication that has its roots in political discourse in ancient Greece, emphasizing the relationship between the sender and the receiver who have consistent goals. Successful communication affects life, society, economy, politics and education by acting as a tool for change at various levels of society. The communication process consists of 1) Sender: Sender must have knowledge and understanding to create politically correct understanding and avoid conflicts so that the receiver can understand better. 2) Message: Content of communication must be clear and useful to the public. 3) Message channel: Communication channels that use modern technology for fast and clear message reception. 4) Receiver: Receiver must have communication skills and good attitudes towards the message. In addition, monks play a very important role in political communication by acting as spiritual advisors and disseminating religious teachings to enhance knowledge, understanding and peaceful coexistence in society. The use of online political media by monks is an effective tool for creating knowledge, understanding and political participation among the public. Disseminating religious teachings and Dhamma discussions through online channels not only makes political communication faster and more accessible, but also strengthens close relationships between monks and the public and helps create a society with knowledge, understanding and cooperation in dealing with various problems. More mindfully and rationally.

Keyword: Buddhism, Political Communication, Participation

บทนำ

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ กระบวนการหนึ่งในระบบการเมือง (Political System) กล่าวคือการสื่อสารเป็นตัวเชื่อมโยงสังคมกับรัฐบาลให้เข้ากัน และเพื่อให้ช่องทางของการสื่อสาร (Communication Channels) ภายในสังคม

ภายในรัฐบาลและระหว่างรัฐบาลกับสังคมได้เกิดขึ้น กล่าวคือ การสื่อสารทางการเมืองเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตย การสื่อสารทางการเมืองจะทำให้ประชาชนรับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง

ในประวัติศาสตร์การสื่อสารนั้น นักวิชาการทางด้านการสื่อสารได้ให้ทัศนะว่า มนุษย์มีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ๆ 4 ครั้งด้วยกัน กล่าวคือ ในครั้งที่ 1 เมื่อมนุษย์เริ่มมีภาษาพูด และมีวัฒนธรรมโดยการเล่าสืบต่อกันมา ครั้งที่ 2 เมื่อมนุษย์มีภาษาเขียน และถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยการเขียน ครั้งที่ 3 เมื่อมีเทคโนโลยีทางการพิมพ์เกิดขึ้น ทำให้สามารถเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ออกไปสู่มวลชนได้เป็นจำนวนมาก ครั้งที่ 4 คือ ยุคที่มีการเกิดขึ้นของอิเล็กทรอนิกส์ดิจิทัล (Anura Goonasekara, 1997) ซึ่งการปฏิวัติแต่ละครั้งล้วนส่งผลให้เกิดลักษณะทางวัฒนธรรมใหม่ที่สืบเนื่องมาจากการปฏิวัติครั้งที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม เพราะการสื่อสารมีอิทธิพลต่อวิถีทางที่สังคมจัดการกับการผลิต และการกระจายความมั่งคั่ง ตลอดจนวิถีทางในการปกครอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

ในปัจจุบันการสื่อสารได้เข้ามามีความสัมพันธ์กับการเมืองอย่างใกล้ชิด กล่าวคือการสื่อสารเป็นพื้นฐานของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ส่วนการเมืองเป็นเรื่องการใช้และการควบคุมอำนาจแนวคิดทางการเมือง ถูกผูกพันอยู่กับการสื่อสารจนแยกกันไม่ออก บุคคล สถาบันหรือประเทศหนึ่งไม่สามารถมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือบุคคล สถาบัน หรือประเทศอื่นได้ถ้าไม่ใช้การสื่อสาร การสื่อสารได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การกระทำทางการเมือง กล่าวคือ วิถีแห่งสังคมจะเป็นไปอย่างไร ขึ้นอยู่กับความสามารถของประชาชนในการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การสื่อสารเป็นเครื่องมือสนับสนุนหรือเรียกร้องทางการเมืองของประชาชน (เสถียร เขยประทับ, 2540) โดยผ่านกระบวนการการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกัน

นอกจากนี้ พระพุทธศาสนายังมีบทบาทสำคัญในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ไม่เพียงแต่เป็นศาสนาที่ให้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการสร้างความสมานฉันท์และความเข้าใจในสังคม (พระครูโกศลธรรมมานุสิฐ และคณะ, 2562) รวมถึงการสื่อสารทางการเมือง พระสงฆ์เป็นผู้เผยแพร่หลักธรรมและศีลธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสงบสุขในสังคมไทย การศึกษาและการวิเคราะห์บทบาทของพระพุทธศาสนาในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เราเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและการสร้างความเข้าใจในประเด็นทางการเมืองที่ซับซ้อน (กิตติทัศน์ ผกาทอง, 2555)

ในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง พระสงฆ์มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาทางจิตวิญญาณและเป็นตัวกลางในการแก้ไขความขัดแย้ง การใช้หลักธรรมในการสื่อสาร ไม่เพียงแต่ช่วยลดความตึงเครียดและความขัดแย้งในสังคม แต่ยังส่งเสริมความเชื่อถือและความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับผู้นำทางการเมือง (พระครูสมุห์ชินวรวัตร ธีรภทฺโท, 2565) หลักธรรม เช่น สัจจะ (ความจริง) เมตตา กรุณา มุทิตา

และอุเบกขา ถูกนำมาใช้ในการสื่อสารทางการเมือง เพื่อสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน (อาทิตย์ ชูชัย และคณะ, 2565)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมือง เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การปกครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม การสื่อสารที่มีพื้นฐานจากหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ไม่เพียงแต่เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในสังคม แต่ยังช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการพัฒนานโยบายต่าง ๆ (อภิญาญา ฉัตรช่อฟ้า, 2563) บทความนี้จะศึกษาวิธีการที่พระสงฆ์ใช้หลักธรรมในการสื่อสารกับประชาชนและผู้นำทางการเมือง เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารดังกล่าว ต่อความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมือง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้เกิดความคิดเห็น ที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสภาพสังคมที่มีความแตกต่างกัน และสร้างค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน ให้เกิดขึ้นในสังคม การสื่อสารทางการเมืองจะทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสารกลับไปกลับมาระหว่างองค์กรทางการเมือง ผู้ปกครองหรือผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งยังคอยตรวจตราการบริหารงานของรัฐบาลอีกด้วย

นักปราชญ์ชาวกรีก อริสโตเติล (Aristotle) ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของวิชาการรัฐศาสตร์ ซึ่งอยู่ในช่วง 300 กว่าปีก่อนคริสตกาล เป็นยุคต้น ๆ ของการใช้วาทศิลป์ (rhetoric) เกี่ยวกับศิลปะการพูด จากทัศนะของอริสโตเติลเห็นว่า วาทศิลป์เป็นศาสตร์ที่ต้องศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพูดเพื่อการจูงใจในฐานะที่เป็นเครื่องมือของประชาชน ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย เป็นศิลปะการพูดในศาล และพูดในที่ชุมชน อริสโตเติลได้เสนอแนวคิดและวิธีการเกี่ยวกับวาทศิลป์ ให้แก่สาธารณชน โดยให้คำจำกัดความของการสื่อสารในเชิงวาทศิลป์ว่า การสื่อสารคือ การแสวงหา “วิธีการโน้มน้าวใจทุกรูปแบบ” อริสโตเติลได้เน้นการสื่อสารในเชิงวาทศิลป์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดและทักษะในการโน้มน้าวใจ โดยผู้พูดมีเจตนาในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทักษะในการแสดงเหตุผล และการใช้ถ้อยคำที่สละสลวยประทับใจผู้ฟัง (ชวนะ ภวากานันท์, 2548)

Brian McNair ให้นิยามของการสื่อสารทางการเมืองไว้ว่า เป็นการสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องทางการเมือง โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นการสื่อสารในรูปแบบใด อาจจะเป็นการใช้วจนภาษา อวจนภาษา หรือสัญลักษณ์ใด ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชนหรือสื่อบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสรุปคุณลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองได้ ดังนี้

1. เป็นการสื่อสารในรูปแบบใด ๆ ที่มีนักการเมืองหรือองค์กรทางการเมืองเป็นผู้ส่งสาร และมีบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรใด ๆ เช่น ประชาชนและสื่อมวลชนเป็นผู้รับสาร

2. เป็นการสื่อสารในรูปแบบใด ๆ ที่มีนักการเมืองหรือองค์กรทางการเมืองเป็นผู้รับสาร โดยผู้ส่งสาร ได้แก่ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรใด ๆ เช่น ประชาชนและสื่อมวลชน

3. เป็นการสื่อสารใด ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนักการเมือง หรือกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรายงานข่าวและบทความ การสร้างความนิยม เป็นต้น (Brian McNair, 1995)

โครงสร้างของการสื่อสารทางการเมืองแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. การสื่อสารแบบซึ่งหน้าอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสื่อสารโดยผ่านตัวกลางที่เรียกว่าผู้นำทางความคิดเห็น โดยอาจเป็นผู้นำตามธรรมชาติ เช่น พระ ครู ผู้ที่มีการศึกษาสูง หรือเป็นผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางการเมืองมักเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูง และชอบเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน จากนั้นจะนำข่าวสารส่งผ่านไปยังบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยใช้การสื่อสารแบบซึ่งหน้า ในระหว่างการส่งต่อข่าวสารนั้น ผู้นำทางความคิดเห็นอาจจะตีความข้อมูลข่าวสารหรือสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปด้วย ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลข่าวสารบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

2. การสื่อสารในโครงสร้างสังคมแบบดั้งเดิม เป็นการสื่อสารที่พบในประเทศกำลังพัฒนา โดยในสังคมแบบดั้งเดิมจะมีผู้นำชุมชน เช่น หัวหน้า ผู้อาวุโส ผู้นำทางศาสนา เป็นผู้ที่มีบทบาทและอิทธิพลในการสื่อสาร ในฐานะที่เป็นผู้ริเริ่มและผู้ตีความข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ผู้นำชุมชนเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนตัวกลางที่อยู่ระหว่างผู้นำระดับชาติกับประชาชน ซึ่งผู้นำชุมชนเหล่านี้อาจเป็นผู้ส่งสารที่ทันสมัยหรือล้าหลัง ถูกต้องหรือบิดเบือนได้ และสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อสังคม

3. การสื่อสารในโครงสร้างปัจจัยนำเข้าของระบบการเมือง เป็นการถ่ายทอดข้อเรียกร้องหรือความต้องการต่าง ๆ จากประชาชนถึงผู้ปกครองผ่านองค์กรทางการเมือง เช่น กลุ่มผลประโยชน์หรือพรรคการเมือง ซึ่งการสื่อสารปัจจัยนำเข้าเช่นี้ จะเกิดขึ้นได้จากประชาชนที่พร้อมจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และเรียกร้องสิ่งที่ตนเองต้องการจากระบบการเมือง รวมทั้งองค์กรทางการเมืองที่เป็นตัวกลางนั้น จะต้องเป็นอิสระ แข็งแรง และมีระเบียบวินัย การเรียกร้องจึงจะสัมฤทธิ์ผล ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองก็สามารถใช้องค์กรทางการเมืองเหล่านี้ เป็นตัวกลางในการส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางการเมืองของตนให้ประชาชนได้รับรู้ด้วย

4. การสื่อสารในโครงสร้างปัจจัยส่งออกของระบบการเมือง (Political Output Structure) เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน โดยการกระจายข้อมูลข่าวสารไปให้ทั่วถึงทั้งระบบ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ความเคลื่อนไหวทางการเมืองตลอดเวลา ทั้งนี้ มักเป็นการสื่อสารในลักษณะที่เป็นทางการ

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้เป็นจำนวนมากได้ และป้องกันการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากการสื่อสารแบบซึ่งหน้าได้ สื่อมวลชนช่วยให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นกลุ่มผลประโยชน์ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างที่ตนต้องการได้ หรือใช้สื่อมวลชนใน

การครอบงำ เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ ในด้านของประชาชนนั้น สื่อมวลชนช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองมากขึ้น อีกทั้งประชาชนสามารถใช้สื่อมวลชนในการติดต่อกับผู้ปกครองหรือกลุ่มการเมืองอื่น ๆ เพื่อโน้มน้าวให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ตนต้องการได้

องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การสื่อสาร มีดังนี้

1. ผู้ส่งสารในทางการเมือง ผู้ส่งสาร หมายถึง นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กร สถาบันและโครงสร้างการปกครอง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นจากบุคคลเป็นหลัก ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงถูกนำมาศึกษามากกว่าการสื่อสารในอาชีพอื่น เพราะเกี่ยวข้องกับอำนาจและการรักษาอำนาจ สะท้อนให้เห็นได้จากการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันที่ขอบธรรมแตกต่างกัน เพื่อความสำเร็จของนักการเมือง จึงมีการดึงสื่อมวลชนให้มาสนับสนุนการหาเสียง หรือการรณรงค์ทางการเมืองได้ และในทางกลับกัน ก็เป็นการผลักดันฝ่ายตรงข้ามให้ตกอยู่ในมุมอับ หรือการนำเสนอภาพพจน์ตัวเองผ่านสื่อมวลชน ก็จะมีเพิ่มศักยภาพการสื่อสารให้ขยายวงกว้างออกไปอีก อย่างไรก็ตาม การโฆษณาหาเสียงในตำแหน่งประธานาธิบดีและผู้ทำชิง ทั้งสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส มีวิธีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกัน คือ แบบแผนการหาเสียง เทคนิคการผลิต และการใช้บทสนทนา แต่ที่ต่างกันบางประการ ในเรื่องของยุทธศาสตร์การหาเสียงทางการเมืองของทั้งสองประเทศ โดยการเลือกตั้งในฝรั่งเศสจะเน้นถึงประเด็นการหาเสียง (Issues) การนำเสนอนโยบาย การวางบุคลิกภาพและการพัฒนาภาพพจน์ต่อผู้รับสาร ในขณะที่ในสหรัฐอเมริกา มักเน้นแต่เรื่องตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง การปรากฏตัวต่อหน้าสื่อมวลชน รวมไปถึงการกล่าวร้ายต่อผู้สมัครคนอื่น เป็นต้น

2. สารสนเทศทางการเมือง การวางยุทธศาสตร์การเมือง สารสนเทศจะเป็นทรัพยากรที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะเนื้อหาของสาระของการสื่อสารการเมืองโดยตรง สารสนเทศจะผ่านการกลั่นกรองจนเป็นความรู้ที่มีการจัดระเบียบ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ได้ ด้วยเหตุนี้ สารจึงมีการปรับเปลี่ยนขยายตัว หรือทดแทนสารสนเทศเก่าที่ล้าสมัย ตลอดจนสามารถเคลื่อนย้าย แพร่กระจายออกไป และแบ่งปันข้อมูลร่วมกันในยุคของสังคมข่าวสาร ซึ่งเป็นที่ต้องการของทุกฝ่าย สารสนเทศจึงมีพลัง และทำให้เกิดการสื่อสารสนเทศเพื่อการแข่งขัน ดังนั้น การซื้อหรือการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ จึงต้องมีการไตร่ตรองเพื่อการนำไปใช้ในการวางยุทธศาสตร์ ต้องมีความละเอียดป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

3. ช่องทางการสื่อสาร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นหลักนั้น ได้แก่ สื่อสารมวลชน รัฐบาล (พรรคการเมือง) ในหลายประเทศมักจะพยายามเข้าไปมีอิทธิพลเหนือระบบสื่อมวลชน โดยอาศัยสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือ เพื่อผลักดันให้ประชาชนมีแนวความคิดที่ไม่แตกต่างไปจากรัฐบาลและยอมรับรัฐบาล ยุทธศาสตร์การสื่อสารทางการเมือง จึงอยู่ที่การสร้างอิทธิพลเหนือระบบสื่อมวลชน อย่างไรก็ตาม ช่องทางการสื่อสารแบบใหม่ ก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในลักษณะของสื่อกึ่งมวลชน (Quasi-mass Media) เพื่อเข้าไปมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมนักการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาคม ตัวอย่างสื่อกึ่งมวลชน เช่น จดหมายข่าว วารสารวิชาชีพ บันทึกลับ

ช่วยจำ วิทยูสมัครเล่น อีเมล (E-mail) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สื่อกึ่งมวลชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดการขยายตัวทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

4. ผู้รับสาร ปัจจุบันโทรทัศน์เป็นสื่อการเมืองที่แพร่หลายมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากสามารถรับได้ทั้งเสียงและภาพที่เคลื่อนไหวได้ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนอื่น ๆ แล้ว โทรทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมกับบุคคลทุกระดับทุกภูมิหลัง นอกจากนี้ โทรทัศน์ยังมีพลังในการกระตุ้นหรือชักนำผู้รับสารได้โดยง่าย ปกติในการคัดเลือกข่าวสารและการจัดการวารสาร (Agenda Setting) ผู้เปิดรับสื่อมักจะมีอคติหลักเกณฑ์วัดความสำคัญของข่าวสารจากความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว (Source Credibility) หรือแม้แต่การเสนอข่าวที่กดดันต่ออารมณ์ของผู้เปิดรับสื่อ จนอาจกล่าวได้ว่า ผู้เปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นผู้ให้เหตุผลในการจัดลำดับความสำคัญของข่าว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บุคคลมีความรอบรู้ทางการเมืองแตกต่างกัน ก็จะมีภาพความคิดในใจที่เกี่ยวกับการเมืองไม่เหมือนกัน กล่าวคือ คนที่มีความรู้ทางการเมืองก็จะมีเชื่อมั่นในระบบการเมืองมากกว่าผู้ที่เรียนรู้ทางการเมือง และผู้ที่รู้การเมืองดีจะมีความผูกพันและรักดีกับพรรคการเมืองที่ตนสังกัด ในขณะที่ผู้ที่เรียนรู้ทางการเมืองให้ความสำคัญหรือคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่า (พระครูธรรมธรบุญเที่ยง พุทธสาวิโก (ลักษณะพลวงค์) และคณะ, 2565)

Brian McNair กล่าวว่า กิจกรรมทางการเมืองทั้งหมด คือ การสื่อสารทางการเมือง กล่าวคือ ทุกอย่างที่เราปฏิบัติของประชาชน ไม่เพียงแต่การพูด การเขียนเท่านั้น การแต่งกาย ทรงผม ตราสัญลักษณ์ ล้วนเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมือง อันจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ของบุคคล (Brian McNair, 1995)

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง จุดเริ่มต้นของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองก็คือ แหล่งสารซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมือง อันได้แก่ บุคคลทางการเมือง เช่น นักการเมือง นายกรัฐมนตรีผู้สมัครรับเลือกตั้ง และองค์การทางการเมือง เช่น รัฐบาล เป็นต้น จะสร้างสารทางการเมืองเพื่อให้ระบบการเมืองดำเนินไปได้

นอกจากนี้ องค์การทางการเมือง เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสื่อสารทางการเมืองในฐานะที่เป็นผู้ส่งข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรมการดำเนินงาน แนวคิด และอุดมการณ์ทางการเมืองขององค์การไปยังประชาชน องค์การทางการเมืองเป็นองค์การที่พยายามจะมีบทบาทในกระบวนการบริหาร และกำหนดนโยบายของรัฐ มีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ในฐานะรัฐบาลหรือสมาชิกรัฐสภา เพื่อผลักดันให้นโยบาย กฎหมาย และให้รัฐบาลบริหารงานตามแนวทางที่องค์การของตนเห็นว่าสมควรและต้องการให้เกิดขึ้น กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีองค์ประกอบของการสื่อสารประกอบด้วยแหล่งสาร ซึ่งเป็นผู้สร้างสาร และส่งสารผ่านช่องทางไปยังผู้รับสาร โดยก่อให้เกิดผล คือ การทำหน้าที่ของระบบทางการเมือง อันได้แก่ การกล่อมเกลางานการเมือง การเลือกสรรบุคคลทางการเมือง การวางกฎ การใช้กฎ เป็นต้น ดังนั้น การจะตัดสินใจว่าการสื่อสารในสถานการณ์ใดเป็นการสื่อสารทางการเมือง จึงมีหลักเกณฑ์ คือ ผู้ส่งสารและสารต้องเกี่ยวข้องกับการเมือง และทำการสื่อสาร

เพื่อมุ่งหวังให้กิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นนั่นเอง จึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานในระบบการเมืองมีความจำเป็นต้องใช้การสื่อสาร ด้วยเหตุที่ว่า การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นในการทำให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพของระบบการเมือง

การสื่อสารที่มีผลต่อระบบการเมือง คือ

1. เป็นการสร้างทัศนคติทางการเมือง การพูดคุย การเผยแพร่การประชุม การอบรมการแจกใบปลิว การติดป้ายประกาศ การแจกแผ่นพับ ข่าวและบทความทางวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ การให้ข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล เหตุผลของการออกกฎหมาย การออกนโยบาย การกำหนดโครงการต่าง ๆ ขึ้นมา จะทำให้ประชาชนรู้จักรัฐบาลดีขึ้น เข้าใจรัฐบาลดี และยอมรับรัฐบาลได้มากขึ้น ข่าวคราวเกี่ยวกับนักการเมือง จะสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนว่า ควรจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเมืองมากน้อยเพียงใด (ชนินธร ม้าทอง, 2560)

2. สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยสื่อบุคคลก็ดี มวลชนก็ดีหรือการนำเสนอพระราชบัญญัติใหม่ที่ประชาชนต้องรับรู้และเข้าใจ เพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติ อันจะนำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมืองประชาชนในปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประชาชนดีขึ้น การเขียนจดหมายถึงสื่อมวลชนก็เป็นการแสดงบทบาททางการเมือง การได้รับข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมืองและการแสดงบทบาททางการเมือง ก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหารหรือรัฐบาลด้วยเช่นกัน (ชนินธร ม้าทอง, 2560)

3. การสื่อสารเป็นการนำเอารัฐบาลเข้าไปอยู่ในบ้านของประชาชน นักรัฐศาสตร์จะมองว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนการสื่อสารทางด้านสื่อมวลชนนั้นจะมีบทบาทสำคัญรองลงมา การที่นักการเมืองได้พบปะพูดคุยกันกับประชาชนนั้น ย่อมดีกว่าการที่จะกระจายข่าวสารต่าง ๆ ออกไปทางสื่อมวลชน แต่ในกรณีที่การสื่อสารระหว่างบุคคล ไม่สามารถกระจายไปได้อย่างทั่วถึง สื่อมวลชนจะเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการทำให้ประชาชนรู้จักพรรคการเมือง ผู้นำของรัฐบาลและผลงานของรัฐบาล โดยผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารที่รวดเร็วและทันสมัยในปัจจุบัน (ชนินธร ม้าทอง, 2560)

4. การสื่อสารมวลชนทำให้ความสนใจของประชาชน มีลักษณะความเป็นนานาชาติ โดยในปัจจุบันนี้โทรคมนาคม การส่งข่าวผ่านดาวเทียม ทำให้ความสนใจของประชาชนเปลี่ยนไปนอกจากการสนใจแต่เพียงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเท่านั้น พวกเขาสนใจสิ่งที่อยู่ไกลตัว มีความคิดที่เป็นสากลกันมากยิ่งขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องตื่นตัวกับการตอบสนองความต้องการของประชาชน ตามมาตรฐานนานาชาติที่ประชาชนมีโอกาสดูพบเห็น (ชนินธร ม้าทอง, 2560)

5. การสื่อสารถูกนำมาใช้ในการรับรองสถานภาพก่อนที่จะเป็นนักการเมือง คนบางคนไม่เป็นที่รู้จักเลย แต่การที่สื่อมวลชนเขียนถึงเขาบ่อย ๆ ในวงสนทนามีคนพูดถึงเขาบ่อย ๆ คนที่ไม่มีความสำคัญก็มีความสำคัญขึ้น สถานภาพดังกล่าว เป็นอะไรก็จะได้รับการยอมรับขึ้น เพราะฉะนั้น ในการเสนอนักการเมืองรับใช้ประชาชนนั้น พรรคการเมืองจะสร้างการยอมรับโดยการเสนอบุคคลดังกล่าวนั้น ในสื่อมวลชนด้วยความถี่สูงให้คนรู้จักคุณสมบัติและผลงานต่าง ๆ ของเขา แม้คนบางคนจะมีผลงานมากกว่า ความสามารถสูงกว่า แต่ถ้าไม่ได้รับการเสนอในข่าวของสื่อมวลชน ไม่มีการกล่าวขวัญถึงคนก็ไม่ยอมรับสถานภาพ นอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างตัวบุคคลของนักการเมืองให้เป็นที่ยอมรับแล้ว รัฐบาลเองก็จำเป็นต้องใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าวของรัฐบาลไปสู่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาล หรือการนำเสนอนโยบายต่าง ๆ ออกมา หรือแม้กระทั่งใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการฟังเสียงสะท้อนกลับจากประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ขณะเดียวกันประชาชนเองก็ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารทางวงการเมืองจากสื่อมวลชน ที่สำคัญประชาชนยังสามารถใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อเรียกร้องต่าง ๆ ไปยังรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการได้ด้วย (ชนินทร ม้าทอง, 2560)

สรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นศาสตร์ที่มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ เน้นในเรื่องวาทวิทยาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่สอดคล้องต้องกัน การสื่อสารจึงจะประสบผลสำเร็จ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการศึกษา เป็นทั้งเครื่องมือ (Instrument) และวิธีการ (Means) ในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งต่อปัจเจกบุคคล ต่อองค์กร และต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม

พระสงฆ์กับบทบาทในการสื่อสารทางการเมือง

พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารทางการเมืองในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทของพระสงฆ์ในด้านนี้ ไม่เพียงแต่เป็นการชี้แนะทางจิตวิญญาณ แต่ยังรวมถึงการเป็นที่ปรึกษาและตัวกลางในการแก้ไขความขัดแย้ง โดยพระสงฆ์ใช้หลักธรรมในการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในสังคม การสื่อสารที่มีพื้นฐานจากหลักธรรม เช่น สัจจะ (ความจริง) เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยหนึ่งในหลักธรรมที่สำคัญในการสื่อสารทางการเมือง คือ สัจจะ หรือความจริง การพูดความจริงและการเปิดเผยข้อมูลที่ตรงไปตรงมา เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจจากประชาชน การหลีกเลี่ยงการโกหก หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง ช่วยลดความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่โปร่งใสและยุติธรรม พระสงฆ์มักเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพูดความจริงในการสื่อสารทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล (พระปลัดเกษม ภาทอง และคณะ, 2561)

1. การพูดที่ดีและไม่ดี

ในพาลบัณฑิตสูตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงถึงคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่งของบัณฑิตคือ มีการพูดถ้อยคำที่ดีที่ตนเคยพูดมาเป็นปกติ ซึ่งวจีกรรมหรือการพูดของบัณฑิต จะเป็นวจีกรรมที่สุภาพดีงาม ซึ่งมีลักษณะ 4 ประการ (ชัยวัฒน์ อัทธพันธ์, 2523) คือ 1) พูดคำจริง คือ คำพูดแน่นอนและคงที่รักษาคำพูดไม่เปลี่ยนแปลงไปมา 2) พูดคำสมานไมตรี คือ พูดคำผูกไมตรี และพูดคำประสานสามัคคีพูดแนะนำคนที่ยังไม่รู้จักรู้จักกัน และพูดชักนำคนที่รู้จักกันให้ชอบพอกัน พูดชักจูงคนที่ชอบพอกันให้สนิทสนมกัน 3) คำไพเราะ คือ คำพูดที่ดูดีมีค่าและคำพูดอ่อนหวาน ถ้อยคำออกมาจากน้ำใจใสสะอาดของผู้พูด พูดเร้าใจ ผู้ฟังให้เห็นควรถือเอาเป็นเยี่ยงอย่าง ซึ่งจัดเป็นคำพูดดูดีมีค่า พูดให้กำลังใจ ทำให้ผู้ฟังชื่นบาน 4) พูดคำพูดที่มีประโยชน์ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงสอนว่า คำพูดมีประโยชน์ คือคำพูดมีเหตุผล มีหลักฐานยืนยันผู้อื่นคัดค้านไม่ได้ นอกจากนี้ คนพาลยังมีลักษณะในการสื่อสารคือ ชอบแนะนำสิ่งที่ไม่ควรแนะนำ ไม่รู้จักอุบายแนะนำและแม่พูดดี ๆ ก็โกรธ

2. บุคคลไม่ควรพูดปดหรือพูดเท็จ

หลักการสื่อสารที่สำคัญเด่นชัดที่สุดตามแนวพระพุทธศาสนาคือ การห้ามพูดเท็จ ซึ่งทรงกำหนดไว้ในศีล 5 ข้อที่ 4 ว่า “มุสาวาทา เวรมณี สีกาขปทัง สมายิยามิ” พระพุทธองค์ทรงกล่าวว่า “ภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลล่วงละเมิดธรรมอย่างหนึ่งแล้ว เราขอบอกว่า บาปกรรมอะไร ๆ อย่างอื่นที่เขาจะไม่ทำนั้น ย่อมไม่มี ธรรมอย่างหนึ่งคืออะไร คือ สัมปะชานมุสาวาท (กล่าวเท็จทั้งที่รู้อยู่)” (ขุ.อิติ. (ไทย), 25/25/368) และพุทธพจน์แสดงให้เห็นถึงการพูดปดทั้ง ๆ ที่รู้ นับประสาอะไรกับเรื่องอื่น ๆ หรือมีบาปกรรมอะไรบ้างที่ผู้ผู้นั้นจะทำได้ นอกจากนี้ พระพุทธองค์ยังได้ตรัสว่า “เพราะเหตุเพียงการพูดจาคล่องแคล่ว หรือเพราะมีผิวพรรณงดงาม แต่ยังไม่มีความริษยา ตระหนี่และโอ้อวด บุคคลก็หาชื่อว่าคนดีได้ไม่” (ขุ.ธ. (ไทย), 25/262/114) ขณะเดียวกัน ทรงกล่าวถึงคุณค่าของการเว้นจากการพูดเท็จว่า “...บุคคลประกอบด้วยธรรม... เป็นผู้เว้นขาดจากการพูดเท็จ ย่อมดำรงอยู่ในสวรรค์ เหมือนได้รับอัญเชิญไปประดิษฐานไว้” (อง.ปญจก. (ไทย), 22/145/242)

คำว่า มุสา แปลว่า ความเท็จ ได้แก่ การโกหก ซึ่งแสดงออกได้ 2 วิธีคือ ทางวาจา ได้แก่ พูดโกหกซัด ๆ และทางกาย ได้แก่ การแสดงออกให้คนอื่นเข้าใจผิด เช่น เขียนจดหมายโกหก รายงานเท็จ ทำหลักฐานปลอม ทำเครื่องหมายให้คนอื่นหลงเชื่อ สันติริษะในเรื่องควรรับ พยักหน้ารับในเรื่องที่ควรปฏิเสธ ล้วนถือว่าผิดศีลในข้อนี้

3. บุคคลไม่ควรพูดมาก

พระพุทธองค์สอนว่า บุคคลไม่ควรที่จะพูดมาก โดยกล่าวว่าคนพูดมากมีโทษ 5 ประการ ได้แก่ 1) ย่อมพูดเท็จ 2) ย่อมพูดส่อเสียด (คือยุให้แตกร้างกัน) 3) ย่อมพูดคำหยาบ 4) ย่อมพูดเพ้อเจ้อ 5) หลังจากตายแล้ว ย่อมไปเกิดในอบาย ทุกติ วิฆิปาต นรก

4. บุคคลควรพูดด้วยปัญญา

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่า ควรพูดด้วยมโนตา (ปัญญา) ได้แก่ 1) ไม่พูดเท็จ 2. ไม่พูดส่อเสียด 3) ไม่พูดคำหยาบ 4) ไม่พูดเพ้อเจ้อ 5) หลังจากตายแล้ว ย่อมไปเกิดในสุคติ โลกสวรรค์ (อง.ปญจก. (ไทย), 22/214/357)

5. บุคคลไม่ควรพูดมากแล้วไม่ทำ แต่ควรพูดน้อยแล้วทำ

พระพุทธองค์ทรงสอนว่า “คนที่กล่าวพุทธพจน์แม้มาก แต่มัวประมาท ไม่ทำตามพุทธพจน์นั้น ย่อมไม่ได้รับผลแห่งความเป็นสมณะ เหมือนคนรับจ้างเลี้ยงโคได้แต่นับโคให้คนอื่น ฉะนั้น ส่วนคนที่กล่าวพุทธพจน์แม้น้อย แต่ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมเป็นปกติ ละราคะ โทสะ และโมหะได้แล้ว รู้ชอบ มีจิตหลุดพ้นดีแล้ว ไม่ยึดติดในโลกนี้และโลกหน้า เขาย่อมได้รับผลแห่งความเป็นสมณะ” (ขุ.ธ. (ไทย), 25/19-20/30) กล่าวได้ว่า คนที่พูดถ้อยคำมีประโยชน์แม้มาก แต่เป็นผู้ประมาท ไม่ทำตามถ้อยคำนั้น ผู้นั้นย่อมไม่ได้มีส่วนแห่งคุณธรรมที่ทำให้เป็นสมณะ เหมือนคนเลี้ยงโค นับโคให้ผู้อื่น แต่ไม่มีส่วนแห่งน้ำนมโค ส่วนคนที่พูดถ้อยคำ มีประโยชน์แม้น้อย แต่ประพฤติตามธรรม ละราคะ โทสะ และโมหะได้ รู้ชอบโดยชอบ มีจิตหลุดพ้นแล้วด้วยดี ไม่ถ่อมมั่นในโลกนี้หรือโลกอื่น ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งคุณธรรมทำให้เป็นสมณะได้

6. บุคคลควรระมัดระวังการพูดจา

พระพุทธองค์ทรงเปรียบเทียบไว้ว่า “ผรุสวาจา (คำหยาบ) เป็นเหมือนผึ้งเครื่องตัดตนของคนพาล ผู้กล่าวคำชั่วย่อมเกิดที่ปากของคนพาล ผู้ใดสรรเสริญคนที่ควรติเตียน หรือติเตียนคนที่ควรสรรเสริญ ผู้นั้นชื่อว่า สังสมความผิดไว้ด้วยปาก ย่อมไม่ประสบความสำเร็จเพราะความผิดนั้น” (อง.ทสก. (ไทย), 24/89/201) เปรียบได้กับคนที่เกิดมีขวานเกิดมาในปาก ด้วยคนพาลเมื่อกล่าวคำชั่ว ชื่อว่าใช้ขวานนั้น ฟันตัวเอง เหมือนกับไม่รู้ว่ามีผู้ใดสรรเสริญ ผู้ใดควรติ จึงชื่อว่า ใช้ปากเลือกเก็บความชั่วเอาไว้ ซึ่งย่อมจะไม่ได้ประสบความสำเร็จเพราะความชั่วนั้น ๆ เลย

พระสงฆ์กับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้สื่อออนไลน์

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน พระสงฆ์ไม่ได้ถูกทิ้งไว้เบื้องหลังในการใช้สื่อเหล่านี้ เพื่อสื่อสารกับประชาชนและสร้างความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การใช้สื่อออนไลน์ เปิดโอกาสให้พระสงฆ์สามารถเข้าถึงผู้คนได้กว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้การเผยแพร่คำสอนทางศาสนาไม่จำกัดอยู่เฉพาะในวัดหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ แต่สามารถเข้าถึงผู้คนในทุกมุมของสังคม

พระสงฆ์ใช้สื่อออนไลน์เช่น Facebook, YouTube, Line, และแอปพลิเคชันอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่บทความ วิดีโอการเทศนา และการสนทนาธรรม การเผยแพร่เนื้อหาผ่านช่องทางเหล่านี้ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงคำสอนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนหรือเมื่อใดก็ตาม นอกจากนี้ การใช้สื่อออนไลน์ยังช่วยให้พระสงฆ์สามารถตอบคำถามและให้คำปรึกษาแก่ประชาชนได้อย่างทันทีทันใด ทำให้

ประชาชนสามารถเข้าถึงคำสอนและแนวคิดทางศาสนาได้ตามความสะดวก สร้างความรู้สึกเชื่อมโยง และใกล้ชิดระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนมากยิ่งขึ้น (อุบล วุฒิพรโสภณ, 2561) เช่น การไลฟ์ถ่ายทอดสดของอดีตพระมหาไพรวลัย วรรณโณ (แพร์) และพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ที่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย เพราะสามารถเข้าถึงประชาชนได้จริง โดยเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ประชาชน ก็สามารถสอบถามถึงวิธีการแก้ไขปัญหาได้ทันที และเป็นการสนทนาที่สนุกสนาน ส่งผลให้ประชาชนใจกันอย่างมากและเกิดเป็นกระแสทางโซเชียล โดยเฉพาะในเรื่องของการเมืองที่อดีตพระสงฆ์ ทั้ง 2 รูป ได้วิพากษ์วิจารณ์ จนทำให้ประชาชนมองว่า การเมืองการปกครองเป็นเรื่องใกล้ตัว และสามารถมีส่วนร่วมได้ผ่านสื่อออนไลน์ได้ โดยที่ไม่ต้องไปลงถนน หรือไปที่เวทีปราศรัย

นอกจากนี้ พระสงฆ์ยังสามารถใช้สื่อออนไลน์ เพื่อจัดกิจกรรมเสวนาธรรมและการอภิปราย เรื่องทางศาสนา การจัดการเสวนาออนไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถเข้าร่วมได้จากทุกที่ และสามารถแสดงความคิดเห็นหรือซักถามได้โดยตรง การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรม และการปฏิบัติธรรม นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสที่พระสงฆ์สามารถชี้แนะและแนะนำวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวันและการเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม พร้อมทั้งสร้างความรู้ และการตระหนักรู้ในประเด็นสังคมและการเมืองที่สำคัญ การใช้หลักธรรมในการสื่อสารเรื่องเหล่านี้ ช่วยสร้างความเข้าใจและการตัดสินใจที่มีเหตุผล การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการและได้รับการแนะนำทางจิตวิญญาณจากพระสงฆ์ ทำให้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและการตัดสินใจในประเด็นสังคมอย่างมีสติและมีความรู้ การใช้สื่อออนไลน์โดยพระสงฆ์ ไม่เพียงแต่ช่วยในการเผยแพร่คำสอนทางศาสนา แต่ยังสามารถสร้างชุมชนออนไลน์ที่มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสนับสนุนกัน การมีชุมชนที่เข้มแข็งนี้ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนร่วม และได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในชุมชนออนไลน์ ช่วยลดความตึงเครียดและความขัดแย้งในสังคม

โดยสรุป การใช้สื่อออนไลน์โดยพระสงฆ์ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน การเผยแพร่หลักธรรมและการสนทนาธรรมผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่เพียงแต่ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและเข้าถึงได้ง่าย แต่ยังสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างพระสงฆ์กับประชาชน ช่วยสร้างสังคมที่มีความเข้าใจและความร่วมมือในการเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ อย่างมีสติและมีเหตุผล โดยผู้ศึกษาได้สังเคราะห์เป็นภาพองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้ที่สนใจศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้นเกี่ยวพระพุทธศาสนากับการสื่อสารทางการเมือง การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุป

การสื่อสารทางการเมือง เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตย ในการถ่ายทอดและขยายแนวคิด ตลอดจนจรรยาบรรณทางการเมือง และเป็นเครื่องมือของการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อไปสู่เป้าหมายทางการเมือง โดยอาศัยการสื่อสารและสร้างแนวทางการ

ยอมรับในกลุ่มประชาชนผู้รับสาร ทำหน้าที่ในการสื่อสารให้ความเห็นและผลประโยชน์ของประชาชน ในการรวบรวมกลั่นกรองข้อเรียกร้องต้องการ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มในสังคม นอกจากนี้ การนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาใช้ในการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งมีผลกระทบและประโยชน์อย่างมากต่อสังคมไทย การใช้หลักธรรม เช่น 1) การพูดที่ดีและไม่ดี 2) บุคคลไม่ควรพูดปดหรือพูดเท็จ 3) บุคคลไม่ควรพูดมาก 4) บุคคลควรพูดด้วยปัญญา 5) บุคคลไม่ควรพูดมากแล้วไม่ทำ แต่ควรพูดน้อยแล้วทำ และ 6) บุคคลควรระมัดระวังการพูดจา ในการสื่อสารช่วยเสริมสร้างความเชื่อถือ ความสมานฉันท์ และความร่วมมือในสังคม การสื่อสารที่มีพื้นฐานมาจากหลักธรรม ทำให้การตัดสินใจทางการเมืองเป็นไปอย่างมีเหตุผลและเป็นธรรม สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะอาศัยหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติทัศน์ ผกาทอง. (2555). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสถาบันสงฆ์ในสังคมไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 1(2), 1-22.
- ชนินทร ม้าทอง. (2560). แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication Concept). *วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2(1), 169-171.
- ชวนะ ภวานันท์. (2548). การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2523). *หลักพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระครูโกศลธรรมมานุสิฐ และคณะ. (2562). พุทธศาสนากับการพัฒนาสังคมไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(4), 1524-1539.
- พระครูธรรมธรรมบุญเที่ยง พุทธสาวิโก (ลักษณะพลวงค์) และคณะ. (2565). แนวทางการสื่อสารทางการเมืองเพื่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(1), 1-10.
- พระครูสมุห์ชินรวีตร ธิรภทโท. (2565). บทบาทพระสงฆ์: ท่ามกลางวิกฤตของสังคมไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(6), A151-A165.
- พระครูอาทรกิจจาภิรักษ์ และคณะ. (2562). บทบาทของพระสงฆ์กับงานสาธารณสงเคราะห์. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 6(10), 4711-4719.
- พระชาณรงค์ ประเสริฐศรี. (2566). ภาวะผู้นำ: การสื่อสารทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 5(2), 30-40.

- พระปลัดเกษงกา ผาทองและคณะ. (2561). บทบาทของพระสงฆ์กับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในพื้นที่ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 7(6), 1662-1676.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิัญญา ฉัตรช่อฟ้า. (2563). การเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(7), 1-11.
- อาทิตย์ ชูชัย และคณะ. (2565). พุทธวิธี: การสื่อสารทางการเมือง. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(2), 480-492.
- อุบล วุฒิพรโสภณ. (2561). พระสงฆ์กับการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีในยุค 4.0. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 1(1), 129-138.
- Anura Goonasekara. Asia and the Information Revolution. *Asian Journal of Communication*, Vol. 7 No. 2 (1997), p. 12.
- Brian McNair. (1995). *An Introduction to Political Communication*. London: Routledge.

การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาจังหวัดหนองคาย*
EDUCATIONAL MANAGEMENT ACCORDING TO THE CONCEPT OF
MULTICULTURAL EDUCATION IN NONG KHAI PROVINCE

พระครูสมุห์หัตถพร ปิยธมโม (คำเพชรดี)

Phrakrusamu Hatthaporn Piyadhammo (Kumphetdee)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: Hattaporn.kum@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในจังหวัดหนองคาย มุ่งเน้นการพัฒนาให้เหมาะสมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติและยอมรับในความแตกต่าง โดยการศึกษาพหุวัฒนธรรมนี้ ต้องการให้เกิดการเข้าใจในวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม ยังเน้นการสร้างมุมมองที่เปิดกว้าง การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการตรวจสอบเป้าหมายการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ นอกจากนี้ ยังเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างและทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกัน ครอบคลุมประเด็น เช่น การบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย สร้างความยุติธรรมในการเรียนรู้ และลดอคติระหว่างวัฒนธรรม แนวทางพหุวัฒนธรรมยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองและยอมรับวัฒนธรรมของผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ไม่เพียงมุ่งเน้นการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เกิดความเสมอภาคและเคารพในความแตกต่าง โดยการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน บทความนี้ได้เสนอการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับการพัฒนาสังคมที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงสนับสนุนแนวคิด “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการเชื่อมโยงสังคมหลากวัฒนธรรมผ่านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การสื่อสารและความเข้าใจระหว่างบุคคล และการเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนและส่งเสริมการพัฒนาแบบยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, พหุวัฒนธรรม, ศูนย์การเรียนรู้

Abstract

The multicultural education management in Nong Khai Province aims to develop an approach that is suitable for the cultural diversity of learners, promoting peaceful coexistence and acceptance of differences. This approach emphasizes an understanding of lifestyles, customs, and beliefs across cultures. Multicultural education management also highlights the importance of fostering an open-minded perspective, refining teaching processes, and regularly evaluating learning goals to ensure the objectives are achieved. Additionally, it proposes guidelines for organizing learning activities that encourage acceptance of diversity and positive attitudes toward coexistence. Key aspects include integrating curriculum content that aligns with diverse cultures, promoting fairness in learning, and reducing biases among cultures. This multicultural approach fosters learners' pride in their own culture while encouraging the acceptance of others, creating effective coexistence in a diverse society. Multicultural education management not only focuses on learning about cultural diversity but also emphasizes creating an equitable and respectful school environment. It involves active participation from students, teachers, school staff, and the community. This article proposes integrating learning with social development that aligns with the philosophy of sufficiency economy and supports the concept of "understanding, reaching out, and developing." This approach connects multicultural societies by promoting peaceful coexistence. Developing social skills, such as communication and interpersonal understanding, and respecting the rights and freedoms of others are essential factors in building community stability and fostering sustainable development.

Keyword: educational management, multicultural education, learning center

บทนำ

ประเทศไทยมีประชากรที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้สัดส่วนนักเรียนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เรียนร่วมกับนักเรียนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตนี้ ทำให้สถานศึกษาและครู มีภาระงานและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาที่มีความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติน้อย เช่น ภาคเหนือมีชาวไทย

ล้านนา ชาวไทยภูเขา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ บางตำบลมีชนเผ่าเชื้อสายเขมรและ
ส่วย เป็นต้น (รสสุคนธ์ เนาวบุตรและนรินทร์ สังข์รักษา, 2557)

การเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน การจัดการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้นำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางใน
การพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี
“คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยเน้นในส่วนของภูมิคุ้มกันทางการศึกษา เน้นคนไทยให้มีการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งสร้างกระแสสังคม ให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน
มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้
องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภท เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วย
ภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้าง
สังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษา
เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ได้กำหนดบทบาทของหน่วยงานในฐานะที่จัดการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ต้องสามารถพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุ
วัฒนธรรม ซึ่งนำเสนอโดยที่ตัวครูเองต้องรับผิดชอบ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอยู่
ร่วมกันในสังคม และปลูกฝังการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี สิ่งที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่
นำมาใช้ คือ การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่าง
สันติสุข ด้วยความเคารพนับถือกันและกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับผู้คนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เป็นประเด็นที่ทำนาย
สำหรับผู้บริหารในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการ และวิถีชีวิต
ของผู้คนที่ประกอบไปด้วยชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และระดับของศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มี
ความแตกต่างกัน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดรับ
และสอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้เรียน รวมถึงบุคคลในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัด
การศึกษาที่มาจากพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (พิณสุตา สิริรังศรี, 2558) กล่าวได้ว่า
การศึกษาเป็นกิจกรรมพื้นฐานของมนุษย์ในสังคม และสังคมจะดำรงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อมีการถ่ายทอดสิ่ง
ต่าง ๆ จากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ ตลอดจนให้มีการปฏิบัติตามที่กลุ่มคาดหวังไว้ แต่ละสังคมจึงต้องม
ีการอบรมสั่งสอนสมาชิกไม่ว่าทางใดก็ตาม เป็นต้น

การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน เรียกว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรม
(Multicultural Education) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อม
ภายในสถานศึกษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติหรือกลุ่มชาติ
พันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมของ

ตนเองและวัฒนธรรมของเพื่อนคนอื่น ๆ เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน

การอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นธรรมดาที่จะเกิดปัญหามีความไม่เข้าใจกัน มีการกระทบกระทั่งกัน ขึ้นในสังคม การศึกษาไทยจึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ต้องตระหนัก จะไม่มุ่งเน้นเพียงด้านวิชาการอย่างเดียว แต่จะเน้นทั้งวิชาชีพ วิชาชีพอื่น ต้องพร้อมเข้าสู่โลกของการทำงานที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดการศึกษาตามแนวคิดของพหุวัฒนธรรมศึกษา ควรมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจในคุณค่าที่แท้จริงของวัฒนธรรม มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีงามไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในชุมชน และสังคมหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม (สันติ บุรณะชาติ, 2561) การศึกษาเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และทักษะวิชาชีพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีบุคคลต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน เรียกว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) ผู้บริหารโรงเรียน ครู จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติ ภาษา และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน เป็นต้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เขียนขึ้นเพื่อให้เยาวชน นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและแนวคิดของพหุวัฒนธรรม ได้แก่ 1) การศึกษาพหุวัฒนธรรม 2) ลักษณะสำคัญของการศึกษาพหุวัฒนธรรม 3) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรม และ 4) การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม การประพฤติตนที่ดีงาม การยอมรับในเรื่องความแตกต่างในเรื่องความคิด ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน อันจะเป็นผลให้การอยู่ร่วมกันในที่มีความหลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษา

พหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นการศึกษาที่ทำให้คนในสังคมเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของตน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและชีวิตจริงมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรม ดังนี้

วัฒนธรรมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมและจิตใจของมนุษย์ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้โครงสร้างทางสังคมคงอยู่ รากฐานของสังคม คือวัฒนธรรม ดังนั้น การพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ต้องอาศัยวัฒนธรรมเป็นตัวตั้งหรือเป็นรากฐาน สังคมจึงจะมีความมั่นคงและยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2547) วัฒนธรรม เป็นระบบความเชื่อและค่านิยมทางสังคมซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ วัฒนธรรม คือ กฎ ระเบียบ หรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่คนในสังคมยอมรับ วัฒนธรรม

คือวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงและสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (ยศ สันตสมบัติ, 2540)

พระยาอนูมานราชชน ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงาม ในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม วัฒนธรรม คือวิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้เรียนกันได้ เอาอย่างกันได้ วัฒนธรรม คือ สิ่งอันเป็นผลิตผลของส่วนรวมที่มีมนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบทอดเป็นประเพณี วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติและกิริยา อาการหรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกันและสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี วัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคมซึ่ง สังคมรับไว้และรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม (อนูมานราชชน, พระยา, 2496)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือสิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงเพื่อความเจริญงอกงามตามรูปแบบ หรือแบบแผนในการดำรงชีวิตของบุคคล ส่วนใหญ่พฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาจากการเรียนรู้ และถ่ายทอดภายในผ่านทางสังคม โดยอาศัยสัญลักษณ์ เช่น ศิลปะ ดนตรี ความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เป็นต้น

การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนำไปใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาในชุมชน ที่มีการอยู่ร่วมกันของหลากหลายกลุ่มวัฒนธรรม เช่น บริเวณสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ กลุ่มไทยมุสลิมไทยถิ่นใต้ และไทยเชื้อสายจีน เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ และอยู่ร่วมกับคนไทยกลุ่มต่าง ๆ โดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักประจำชาติ และยังมีชุมชนที่มีลักษณะที่เป็นชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวเล ชาวเขา ชาวซาไก หรือกลุ่มเด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาสประเภทต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของตนเอง (เอกรินทร์สังข์ทอง, 2555)

พหุวัฒนธรรมศึกษา ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระและความคิดความเชื่อของกลุ่มชน ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ไม่มีชนกลุ่มน้อย หรือผู้พูดภาษาถิ่น แต่หลักสูตรและการสอนความเชื่อมโยงถึงความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนพื้นถิ่น เช่น ประเพณี ภาษาความเชื่อ และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ก็ยังมีความจำเป็นอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) พระมหานภดล ปุณฺณสุวฑฺฒโก ได้อธิบายไว้ว่า สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความแตกต่างทางภาษา ขนบประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต บนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของแต่ละบุคคล เป็นต้น (พระมหานภดล ปุณฺณสุวฑฺฒโก, 2560)

การจัดการศึกษาที่เน้นการยอมรับความแตกต่างในสังคม ทั้งความเชื่อ ศาสนา ภาษา ขนบประเพณี อยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย โดยจะต้องมีความเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมกัน ซึ่งการศึกษาพหุวัฒนธรรม สามารถทำให้คนในสังคมนำไปสู่ความเป็นสังคมที่เกิดความสันติสุข และลดปัญหาความขัดแย้ง ก็จะสามารถทำให้สังคมเกิดการพัฒนา (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2557)

การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) หมายถึง รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมต่างกัน ทั้งในด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต โดยกิจกรรมทางการศึกษาทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร จะเป็นบรรยากาศของความเสมอภาค และยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติลดความขัดแย้งระหว่างกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และยอมรับวัฒนธรรมของผู้อื่น และเรียนรู้การเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ (ปาไลดา สายรัตน์ทองพัฒนพิชัย, 2563)

สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง สังคมที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรม หรือมีวัฒนธรรมที่ต่างกันมากกว่าหนึ่งวัฒนธรรมมาอยู่ในสังคมเดียวกัน โดยมีความเคารพและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันภายใต้การเมือง การปกครองและภายใต้กรอบสังคมเดียวกัน เช่น สังคมเมืองปัตตานี ยะลา นราธิวาส ถือเป็นสังคมหลากหลาย เพราะประกอบด้วยชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีนมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งความหลากหลายนี้ครอบคลุมถึงเรื่องชาติพันธุ์ ภาษา ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศาสนาและความเชื่อ และความหลากหลายของประชากรนี้เองที่ก่อให้เกิดความหลากหลายของวัฒนธรรมและประเพณี (ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์, และคณะ, 2559)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หมายถึง สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจกัน มีความร่วมมือกัน การพึ่งพาอาศัยกัน ความเสียสละ และความยุติธรรมและการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นต้น

ลักษณะสำคัญของการศึกษาพหุวัฒนธรรม

การจัดการเรียนรู้ภายใต้การศึกษาพหุวัฒนธรรม จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนในการจัดการศึกษาอย่างบรรลุเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว มีลักษณะสำคัญที่ต้องคำนึงดังนี้

1. บูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Content Integration) โดยสอดแทรกการเรียนรู้วิถีชีวิตในแต่ละวัฒนธรรม
2. สร้างความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (The Multicultural Education Approach) เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยศึกษาผ่านเอกสาร ตำรา และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาพหุวัฒนธรรมหลากหลายแง่มุม
3. จัดการเรียนรู้บนพื้นฐานความยุติธรรม (Equity Pedagogy) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกกลุ่ม ที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น และปฏิบัติกิจกรรม

ในชั้นเรียนอย่างเสมอภาค ครูควรสร้างห้องเรียน โรงเรียนและการศึกษา เพื่อท้าทายสิ่งเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม เพื่อไม่ให้ความไม่ยุติธรรม การกดขี่ และการเลือกปฏิบัติ ดำรงอยู่ต่อไปได้

4. ลดอคติและส่งเสริมการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น (Prejudice Reduction) ผู้สอนต้องสร้างค่านิยมแบบประชาธิปไตย เพื่อสร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียน ตลอดจนสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เช่น การเสริมแรงทางบวก การเลือกใช้ตัวอย่างหรือสื่อที่เอื้อต่อการส่งเสริมการยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลาย

5. ปรับโครงสร้างทางสังคมภายในโรงเรียน (Empowering School Culture and Social Structure) แนวทางดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง และชุมชนในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม (Banks, J.A. & McGee Banks, C.A, 2010; Gates, 2024; บัญญัติ ยงย่วน, และคณะ, 2553)

แผนภาพที่ 1 แสดงลักษณะสำคัญของการศึกษาพหุวัฒนธรรม

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรม

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมความแตกต่าง ทำให้เด็กนักเรียนเกิดความวิตกกังวล ทำให้มีผลต่อจิตใจ อารมณ์ ตลอดจนการแสดงออก ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้น ผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการที่ได้นำเสนอไปข้างต้น ตลอดจน

สามารถควบคุมชั้นเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละคาบเรียน ผู้สอนสามารถออกแบบได้ตามหลักการดังต่อไปนี้ (Banks, J. and Banks, CM, 2010)

1.1 กำหนดหัวข้อและหน่วยการเรียนรู้ โดยการบูรณาการวิถีชีวิตและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่จัดการเรียนรู้ และกำหนดหัวข้อที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยใช้คำที่คล้องจองกันหรือเป็นการตั้งคำถามเพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้เรียน

1.2 กำหนดเนื้อหา โดยการนำวัฒนธรรมสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาที่จัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1) Contribution Approach เป็นการเพิ่มเหตุการณ์ทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติเข้าไปในบทเรียน โดยมีเนื้อหาที่แสดงถึงตัวตนของกลุ่มคนในสังคม เช่น นำบุคคลที่มีชื่อเสียงมาสอดแทรกในตัวอย่าง 2) Additive Approach เป็นการเพิ่มความหลักของเรื่องที่เรียนเข้าไปในเนื้อหา ซึ่งอาจไม่ได้ถูกระบุไว้ในหลักสูตร แต่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในคาบเรียนดังกล่าว 3) Transformation Approach เป็นการปรับเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรม และ 4) Social Action Approach เป็นการสร้างบทบาทในสังคมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งแนวทางดังกล่าวอาจใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เพื่อกำหนดบทบาทให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ดังกล่าว

1.3 กำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรม ควรเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมในคาบเรียน อาจใช้กิจกรรมกลุ่มและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคต่าง ๆ ร่วมด้วย ก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อความหลากหลาย นอกจากนี้ ผู้สอนควรใช้วิธีการทัศนศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความแตกต่างจากสถานที่จริง เพื่อสร้างประสบการณ์และเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้เรียน

1.4 เลือกสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรเลือกสื่อและนวัตกรรมที่สร้างองค์ความรู้อย่างเป็นรูปธรรม ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างชัดเจน เช่น วิดีทัศน์ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น บทเรียนออนไลน์ เว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและเชื้อชาติ

1.5 วัดประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนต้องหมั่นตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระยะ เพื่อติดตามพัฒนาการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. การจัดการชั้นเรียน (บังกอร์ ร้อยกรอง, 2553)

2.1 กำหนดกติกาในการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการชั้นเรียน เช่น กำหนดบทบาทของผู้เรียนในคาบดังกล่าว ให้ผู้เรียนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่กำหนด โดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.2 สร้างความตระหนักรู้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเคารพ ในความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น

2.3 สร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยการสอดแทรกมุกตลกหรือสิ่ง que ผู้เรียนให้ความสนใจ แสดงการเอาใจใส่โดยการให้คำชมเชยและให้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่ผู้เรียนยังเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน โดยไม่สร้างความรู้สึกล้ออายให้แก่ผู้เรียน

2.4 ติดตามปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน เพื่อหาแนวทางแก้ไข เมื่อผู้เรียนเกิดความขัดแย้งหรือแสดงออกเชิงต่อต้านในขณะจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว โดยไม่ใช้ความรุนแรง แต่ควรอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างมีเหตุผล

การจัดการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระและความคิด ความเชื่อ ของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม แม้ว่าในสังคมชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ไม่มีชนกลุ่มน้อยหรือผู้พูดภาษาถิ่น แต่หลักสูตรและการสอนควรเชื่อมโยงถึงความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเป็นเลิศและความเสมอภาคทางการศึกษา (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2560)

การบูรณาการทางการศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านผู้เรียน มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความสามารถ อายุ และบุคลิกลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้สามารถสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียน ทั้งด้านทัศนคติ ค่านิยม ศิลธรรม และพฤติกรรมที่บ่งบอกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

2) ด้านหลักสูตร โรงเรียนต้องจัดหลักสูตรให้สามารถพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ การเข้าถึงเทคโนโลยี ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสู่การพัฒนาสังคมต่อไป

3) ด้านครู ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอน และการดูแลผู้เรียน ทั้งยังมีศีลธรรมที่ดีงาม

4) ด้านผู้บริหาร ต้องเป็นบุคคลสำคัญอันดับแรก ที่จะนำบทบัญญัติและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักการศาสนาอิสลามมาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการควบคุมงาน มีความรับผิดชอบต่องาน มีคุณลักษณะและมารยาทที่ดีงาม มีสมรรถนะในงาน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความยุติธรรม

5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมีการพัฒนานโยบายและกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2567)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้สอนต้องมีวิธีการสอนที่มุ่งเน้นถึงการมีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมกลุ่ม เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา และความคิดเห็นของผู้เรียน ที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม เป็นต้น

การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

พหุวัฒนธรรมให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องความเข้าใจกัน ความเคารพกันของคนในสังคม กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สถานะทางสังคม มินักรวิชาการเสนอแนวคิดที่น่าสนใจไว้ดังต่อไปนี้

1. พหุวัฒนธรรมเชิงวิพากษ์ (Critical multicultural) โครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรม และสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม เช่น การเหยียดหยามทางเชื้อชาติ ความยากจน เป็นต้น

2. แนวคิดพลเมืองแห่งโลก (Cosmopolitanism) การอยู่ร่วมกับความหลากหลาย คือ ให้ความสำคัญกับการยอมรับคุณค่าของบุคคลคนที่ต่างไปจากตัวเอง มีความเคารพซึ่งกันและกัน เรียนรู้ความหลากหลายข้ามวัฒนธรรมอย่างยินดี ไม่ตีกรอบโลกทัศน์ของตัวเองไว้กับความคิดที่ตายตัว ไม่ตัดสินว่าอะไรจะถูก อะไรจะผิด อะไรจะปกติ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า สังคมไทยสามารถซึมซับแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรมเชิงวิพากษ์ หรือแนวคิดพลเมืองแห่งโลก มุมมองในแง่ลบดังกล่าวย่อมไม่รุนแรง (เจน สุขศรีทอง, และคณะ, 2563)

การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะต้องมีการปรับตัวยอมรับ ผสมหรือกลืนทางวัฒนธรรม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น โดยผู้เขียนจะยกแนวทางวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เรียนรู้ความแตกต่าง เปิดใจให้กว้าง พร้อมรับสิ่งใหม่ ควรศึกษาด้วยใจที่เป็นกลาง ปราศจากอคติ ศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ภาษา ของชนกลุ่มอื่น เข้าร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน เป็นต้น

2. ยึดมั่นในขันติธรรม อดทนกับคำพูดหรือการกระทำของผู้อื่นที่เราไม่พอใจ มีความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง ปรับวิธีคิด และทำให้เป็นกลาง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกัน และไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมแห่งความหลากหลาย เป็นต้น

3. เคารพและให้เกียรติต่อความแตกต่างและความหลากหลายของเพื่อนร่วมสังคม โดยไม่เยาะเย้ยถากถาง การยอมรับความมีตัวตน ไม่ยกตนข่มท่าน ไม่พูดจาดูถูกดูแคลน หรือลบหลู่ดูหมิ่น ความเป็นอัตลักษณ์ของกันและกัน ยอมรับนับถือตัวตนของอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

4. คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน มีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติหรือให้สิทธิพิเศษเฉพาะคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

แก่เพื่อนร่วมสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ สิทธิเสรีภาพของตน โดยไม่ไปละเมิดหน้าที่ สิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นต้น (ลำพอง กลมกุล, 2561)

สังคมไทยไม่ใช่มีเพียงแค่ความหลากหลายของกลุ่มคนที่ดำรงชีวิตอยู่ด้วยกันมาช้านาน ในประวัติศาสตร์ช่วง 30 ปี ความหลากหลายของสังคมไทยยังมีเพิ่มมากขึ้น จากแรงงานต่างชาติที่โยกย้ายข้ามพรมแดนเข้ามาแสวงหาความก้าวหน้า โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน สังคมพหุวัฒนธรรมของไทยได้ค่อย ๆ ผสมผสานกลกลืนความหลากหลายดังกล่าว อย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัย แม้ในบางครั้งจะมีความขัดแย้งบ้าง แต่หาใช่ความขัดแย้งที่รุนแรงจนส่งผลให้เกิดการประหัตประหารกัน อย่างไรก็ตาม ในอนาคตข้างหน้า ประเทศไทยอาจจะประสบกับความกับความท้าทายดังกล่าวว่าจะสามารถดำเนินไปบนความถ้อยที่ถ้อยอาศัยดั้งเดิมได้อีกหรือไม่ เมื่อความแตกต่างหลากหลายได้เพิ่มปริมาณที่เข้มข้นและรุนแรงมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น คนไทยยังไม่เปิดใจรับแรงงานต่างชาติ มีความรู้สึกไม่เห็นด้วยที่จะให้แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศ เพราะกลัวการแย่งงาน และทำให้ค่าแรงของคนไทยลดลง คนไทยส่วนใหญ่หวาดระแวงว่าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านไม่มีความซื่อสัตย์ และไม่จงรักภักดีต่อนายจ้าง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถ้าหากสมาชิกในสังคมไทยในอนาคต สามารถซึมซับแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรมเชิงวิพากษ์หรือแนวคิดพลเมืองแห่งโลกได้มากเพียงพอ มุมมองในแง่ลบดังกล่าวย่อมไม่รุนแรง (วรการณ พูลสวัสดิ์, 2562)

การอยู่ร่วมกันของผู้คนภายใต้พหุวัฒนธรรม ทั้งนี้ เพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นไปอย่างปกติสุขและสงบสุข ด้วยการเสริมสร้าง “ทักษะทางสังคม” เพื่อพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันภายในสังคมที่มีความหลากหลาย ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานเป็นทีม ทักษะการเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ ในสังคม และทักษะการรู้จักและเข้าใจผู้อื่นอย่างถ่องแท้ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์แก่กลุ่มคนในสังคมไปในทางที่ดี โดยจะต้องเริ่มเรียนรู้ทักษะสังคมพื้นฐานนี้ตั้งแต่วัยเด็ก ดังนี้ (คอลัฟ ส่วนบุละ และคณะ, 2559)

1. การอยู่ร่วมกันต้องมีความเข้าใจในหลักศาสนาหรือความเชื่อซึ่งกันและกัน
2. มีการปฏิสัมพันธ์กันโดยไปมาหาสู่ระหว่างกัน ไม่แบ่งแยกตัดขาดกัน
3. มีคุณธรรม และจริยธรรม รู้ความต้องการของเขาของเรา
4. การระงับข้อพิพาทด้วยความความเข้าใจกัน โดยไม่พูดถึงเรื่องผิดหรือถูก
5. กรอบในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง คือ เรื่องสั้นทำให้หาย เรื่องยาวทำให้สั้น
6. ให้ความเสมอภาคกับคนทุกกลุ่ม
7. ดูแลช่วยเหลือกันบนพื้นฐานของการเป็นชุมชนเดียวกัน สังคมเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม คือ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การมีความอดทนอดกลั้นในความแตกต่าง มีการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ซึ่งโดยพื้นฐานของมนุษย์ย่อมมีความแตกต่าง ทั้งในเรื่องทางกายภาพและพฤติกรรม การอดทนอดกลั้นจะเกิดขึ้นเมื่อคนในสังคมมีความยอมรับและเคารพซึ่งกันและกัน เป็นต้น

สรุป

พหุวัฒนธรรมศึกษา คือ กระบวนการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง ที่พัฒนามาจากปรัชญา ความเชื่อ ค่านิยมแบบประชาธิปไตย และความเชื่อในคุณค่าของความหลากหลายวัฒนธรรม (Multiculturalism) โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียนจากต่างวัฒนธรรม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี วิถีชีวิตที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันจากสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติ ภาษา และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยก และเลือกปฏิบัติต่อกัน ต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ภายใต้การศึกษาพหุวัฒนธรรม จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนในการจัดการศึกษาอย่างบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การมีความอดทนอดกลั้นในความแตกต่าง มีการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ซึ่งโดยพื้นฐานของมนุษย์ย่อมมีความแตกต่าง ทั้งในเรื่องทางกายภาพ และพฤติกรรม ด้วยความเข้าใจกัน มีความร่วมมือกัน การฟังพาทอาศัยกัน ความเสียสละ และความยุติธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). เรียกใช้เมื่อ 1 มกราคม 2567. จาก http://planning.pn.psu.ac.th/plan_doc/procedure/docs_procedure/200_1509510396.pdf.
- ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์, และคณะ. (2559). *การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คอลีฟ ต่วนบุละ และคณะ. (2559). การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้กับสิทธิเสรีภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา. ใน *รายงานการวิจัยสถาบันพระปกเกล้า*.
- เจน สุขศรีทองและคณะ. (2563). การศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 13(3), 19-35.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2560). *อุดมคติวิทยา: หลักสูตรสังคมศึกษาเพื่อปวงชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2557). การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่ชายขอบภาคเหนือ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(1), 8-10.

- บั้งอร ร้อยกรอง. (2553). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม. ใน *ดุชนิพนธ์ คุรุศาสตร์ดุชนิพนธ์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญญัติ ยงย่วน และคณะ. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน *ประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- ประเวศ วะสี. (2547). ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกับการพัฒนา. *ราชบัณฑิตยสถาน*, 29(2), 275-280.
- ปาติดา สายรัตทองพัฒนพิชัย. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเชิง พหุวัฒนธรรมของนักศึกษาครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน *ปริญญาณิพนธ์ปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหานกตล ปุณณสุวฑฒโก. (2560). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ชุมชนเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริธรังศรี. (2558). *แก่นการจัดการศึกษา ชุดโครงการการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: การศึกษาเพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ยศ สันตสมบัติ. (2540). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รสสุคนธ์ เนาวบุตรและนรินทร์ สังข์รักษา. (2557). แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอูอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการ Veridian E –Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ*, 8(2), 420-435.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีพับลิเคชั่น จำกัด.
- ลำพอง กลมกุล. (2561). พหุวัฒนธรรมทางศาสนากับแนวทางการอยู่ร่วมกันของจีนและมลายู: กรณีศึกษาประเทศบรูไน. *วารสารโพธิวิจัย*, 2(2), 75-90.
- วรากรณ์ พูลสวัสดิ์. (2562). การพัฒนาชุมชนตามแนวคิดทางสายกลางของขงจื้อจื่อ. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 4(3), 489-504.
- สันติ บุรณะชาติ. (2561). กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในบริบทสังคม พหุวัฒนธรรม จังหวัดพะเยา. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์)*, 11(4), 27-41.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- อนุমানราชธน, พระยา. (2496). วิจารณ์เรื่องพิธีผูกขวัญทำขวัญ. *วารสารศิลปากร*, 6(3), 70-79.

- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). คุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนใต้. เรียกใช้เมื่อ 1 มกราคม 2567. จาก <http://www.gotoknow.org>.
- เอกรินทร์สังข์ทอง. (2555). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม: การทบทวนแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ. *วารสารคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี*, 20(1), 45.
- Banks, J. and Banks, CM. (2010). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*, John Wiley & Sons, New York.
- Banks, J.A. & McGee Banks, C.A. (2010). *Multicultural education: issues and perspectives*. Hoboken, N.J.: Wiley.
- Gates, K.D. (2006). *Multicultural Education in Public Elementary Schools*. (Doctoral dissertation, University of Denver, 2006). Digital dissertations. Retrieved February 10, 2024, from <http://proquest.umi.com>.

การเปรียบเทียบกฎหมายล้มละลายและกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟู
กิจการของลูกหนี้ของประเทศไทย
และการล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว*
COMPARISON OF THAI BANKRUPTCY LAW AND LAW ON REHABILITATION
AND BANKRUPTCY OF ENTERPRISES IN LAO PDR

เล่งสัก บุนทะลาด

Lengsack Bounthalath

มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว สปป.ลาว, ประเทศลาว

National University of Laos PDR, LaoPDR.

ดารณี แสงนิล

Daranee Saengnil

คมกฤษ พองย้อย

Khomgrit Fong-yoy

คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ประเทศไทย.

Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University, Thailand.

E-mail: daransan1730@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกฎหมายล้มละลายและกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยประเทศไทยได้ตรากฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 เพื่อช่วยเหลือวิสาหกิจและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในการปรับโครงสร้างหนี้และรักษาสภาพคล่อง กฎหมายไทยยังได้นำหลักการพักการชำระหนี้ มาใช้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเข้าสู่กระบวนการล้มละลายทันที ซึ่งช่วยให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เพิ่มโอกาสในการรักษาสภาพเศรษฐกิจและการจ้างงาน ส่วนกฎหมายล้มละลายของสปป.ลาว ซึ่งเดิมมีอิทธิพลจากกฎหมายฝรั่งเศส ได้กำหนดให้ใช้เฉพาะกับวิสาหกิจและนิติบุคคล โดยไม่ครอบคลุมถึงบุคคลธรรมดา ส่วนสปป.ลาวยังไม่มีให้นำหลักการพักการชำระหนี้มาใช้ ส่งผลให้ลูกหนี้

*Received: 11 October 2024; Revised: 10 November 2024; Accepted: 8 December 2024

ขาดความยืดหยุ่นในการฟื้นฟูกิจการ และขาดมาตรการช่วยเหลือในช่วงเวลาที่ยากลำบากทางการเงิน การเปรียบเทียบเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ โดยในประเทศไทยกำหนดเกณฑ์การยื่นคำร้องสำหรับบุคคลธรรมดาที่มีหนี้ไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท และนิติบุคคลที่มีหนี้ไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ขณะที่ใน สปป.ลาว กำหนดเงื่อนไขการล้มละลายของวิสาหกิจในกรณีมีหนี้เกิน 10 ล้านกีบ โดยมีมาตรการการควบคุมและแต่งตั้งผู้จัดการแผนธุรกิจเพื่อเข้ามาบริหารกิจการตามมติของเจ้าหนี้ ส่วนลาวยังขาดกฎหมายและกระบวนการที่รองรับบุคคลธรรมดาในกรณีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ รวมถึงการขาดลำดับการชำระหนี้ที่ครอบคลุมและการฟื้นฟูกิจการที่เป็นระบบ จึงเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเติบโตของธุรกิจ

คำสำคัญ: การล้มละลาย, การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, กฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจ สปป.ลาว

Abstract

This article aims to study and compare bankruptcy law and the law on debtor rehabilitation between Thailand and the Lao People's Democratic Republic (Lao PDR). Thailand enacted the Bankruptcy Act in 1940 to assist enterprises and small and medium-sized businesses in restructuring debt and maintaining liquidity. Thai law also introduced the principle of automatic stay to prevent businesses from immediately entering the bankruptcy process, allowing debtors to continue operating, thus increasing opportunities to maintain economic stability and employment. In contrast, the bankruptcy law in Lao PDR, initially influenced by French law, is limited to enterprises and legal entities, excluding individuals. Additionally, Lao PDR has not adopted the automatic stay principle, resulting in a lack of flexibility for debtors in business rehabilitation and limited assistance measures during financial hardship. The comparison of filing requirements for bankruptcy and rehabilitation reveals that Thailand requires individuals to have debts of at least 1 million baht and legal entities to have debts of at least 2 million baht to file. Meanwhile, Lao PDR stipulates a bankruptcy threshold of 10 million kip for enterprises, with measures in place for the appointment of a business plan manager to oversee the enterprise according to creditor resolutions. Lao PDR,

however, lacks laws and procedures applicable to individuals who are unable to repay debts, as well as a comprehensive order of debt repayment and systematic rehabilitation measures. Therefore, this article suggests legal reforms to better accommodate economic changes and business growth.

Keyword: Bankruptcy, business rehabilitation, Bankruptcy law for Lao PDR enterprises

บทนำ

กฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ ในช่วงที่การแข่งขันทางการค้าและการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น กฎหมายนี้ของประเทศไทยเริ่มบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2483 โดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้สามารถเรียกร้องชำระหนี้จากลูกหนี้ที่มีหนี้สินส่วนตัว หากเป็นบุคคลธรรมดาต้องมียอดหนี้ไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท และหากเป็นนิติบุคคลต้องไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2541 ประเทศไทยเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้หลายกิจการขาดสภาพคล่องและเกิดการว่างงาน จึงมีการตรากฎหมายฟื้นฟูกิจการ เพื่อป้องกันไม่ให้อุตสาหกรรมที่ยังสามารถดำเนินการได้ต้องเข้าสู่ภาวะล้มละลาย กฎหมายนี้แนะนำกระบวนการพักชำระหนี้ชั่วคราว (Automatic Stay) ให้ลูกหนี้สามารถปรับโครงสร้างหนี้และดำเนินธุรกิจต่อไปได้ โดยลูกหนี้และเจ้าหนี้สามารถร้องขอให้ศาลอนุมัติแผนฟื้นฟู ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้ดำเนินการได้อย่างปกติและไม่ถูกบังคับขายทอดตลาดทรัพย์สิน (วิชา มหาคุณ, 2547)

ในสปป.ลาวมีกฎหมายที่กล่าวถึงการล้มละลาย ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจ ปี ค.ศ. 1994 (แก้ไขปี ค.ศ. 2019) เป็นการกล่าวถึงการล้มละลายของหน่วยธุรกิจที่เป็นนิติบุคคลและหน่วยธุรกิจที่ไม่เป็นนิติบุคคล เนื่องจากก่อนสถาปนาเป็นสปป.ลาว เป็นยุคที่ประเทศฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาว จึงได้นำเอาแนวทางกฎหมาย Civil Law บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นกฎหมายโบราณลาวจึงปรับเปลี่ยน โดยบัญญัติไว้เป็นอักษรในรูปของประมวลกฎหมาย โดยมีแนวความคิดของนักกฎหมายฝรั่งเศสว่ามีแต่ผู้ค้าขายเท่านั้นที่ล้มละลายได้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2559) มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาวินิจฉัยของวิสาหกิจที่ตกอยู่สภาวะการล้มละลาย โดยกฎหมายฉบับดังกล่าว มิได้มีวัตถุประสงค์แก้ไขปัญหาคารชำระหนี้ของบุคคลธรรมดาที่อยู่ในสภาวะล้มละลาย (บุคคลธรรมดาที่มีหนี้สินเกินความสามารถในการชำระหนี้ได้) และไม่มีกฎหมายที่มีสภาพการบังคับแก่บุคคลธรรมดา ยกเว้นบุคคลธรรมดาที่เป็นเจ้าของวิสาหกิจส่วนบุคคล หรือเจ้าของหุ้นของวิสาหกิจหุ้นส่วนที่มีความรับผิดชอบหนี้สินไม่จำกัด จึงจะสามารถฟ้องให้ล้มละลายได้เช่นเดียวกันกับ

วิสาหกิจ แต่อย่างไรก็ตาม ในสปป.ลาว ก็ต้องมีมาตรการทางกฎหมายในการบังคับการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของนักลงทุนต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ ดังนั้น ปัจจัยทางกฎหมายล้มละลายจึงมีผลต่อการค้าและการลงทุนในสปป.ลาว (บุญล้อม ศรีธรรมวรรณ, 2557)

การเปรียบเทียบกระบวนการล้มละลาย พ.ศ. 2483 และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของประเทศไทยและการล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว (ปี 2019)

ในหลักการเบื้องต้น ตามกฎหมายล้มละลายวิสาหกิจของสปป.ลาว มาตรา 10 ได้กำหนดให้มีการล้มละลายเฉพาะในวิสาหกิจ โดยกำหนดให้เจ้าหนี้และลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอให้นิติบุคคลวิสาหกิจนั้นล้มละลายได้ โดยมีหนี้เกิน 10 ล้านกีบ สำหรับวิสาหกิจนิติบุคคล โดยสปป.ลาว ได้นำกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้ หรือการดำเนินการแผนการชำระหนี้ภายใต้ระยะเวลาตามมติของเจ้าหนี้ และมีผู้จัดการแผนธุรกิจซึ่งเป็นบุคคลที่ศาลแต่งตั้งในการเข้ามาบริหารกิจการ (บริษัทสำนักกฎหมายสยามพรีเมียร์จำกัด, 2560) ซึ่งมีความแตกต่างกับกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/1 ของประเทศไทย ที่จะแยกกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แยกต่างหากออกจากการร้องขอล้มละลาย ในกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว มาตรา 1 หากลูกหนี้ได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ได้ตามแผนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ก็ไม่ตกเป็นนิติบุคคลล้มละลายแต่อย่างใด

ดังนั้น กระบวนการล้มละลายและฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในสปป.ลาว แม้จะมีชื่อที่ใช้คล้ายคลึงกัน แต่หากในทางปฏิบัติก็มีความแตกต่างกันในเรื่องเงื่อนไขและวิธีการที่แตกต่างกัน โดยสามารถเปรียบเทียบกฎหมายเบื้องต้น ดังนี้

กฎหมายล้มละลายในประเทศไทย แบ่งแยกการบังคับใช้ตามประเภทของกิจการ ประกอบด้วยกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 กฎหมายฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 และกฎหมายฟื้นฟูกิจการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) พ.ศ. 2559 สำหรับกฎหมายล้มละลายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีการกำหนดลักษณะกิจการไว้ 3 ประเภท เช่นกัน ได้แก่ กฎหมายฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง 2020) กฎหมายฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจ SME (ฉบับปรับปรุง 2020) และกฎหมายการล้มละลายของวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง 2020) โดยสามารถเปรียบเทียบได้ลักษณะหรือเงื่อนไขในกระบวนการล้มละลายและฟื้นฟูกิจการดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้ยื่นคำร้องขอเข้ากระบวนการล้มละลาย โดยหลักทั้งสองประเทศกำหนดให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้สามารถยื่นคำร้องขอให้เข้าสู่กระบวนการล้มละลายหรือฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เองได้ แต่กรณี

กฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 กำหนดให้เจ้าหนี้สามารถยื่นขอให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลายได้เท่านั้น ภายใต้กฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย กำหนดให้ลูกหนี้ต้องเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยมูลหนี้ในกรณีบุคคลธรรมดาต้องไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท และในกรณีนิติบุคคลต้องไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท สำหรับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 ของประเทศไทย มีเงื่อนไขว่าลูกหนี้ต้องเป็นนิติบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยแบ่งเป็นกรณีต่าง ๆ ดังนี้

กรณีลูกหนี้เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด บริษัทมหาชน หรือประเภทอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนด ต้องมีมูลหนี้ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ทั้งนี้ ลูกหนี้ต้องไม่อยู่ในสถานะที่สามารถชำระหนี้ได้ และต้องยื่นคำร้องโดยสุจริต โดยลูกหนี้ต้องไม่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด อีกทั้งต้องมีช่องทางที่สามารถฟื้นฟูกิจการได้ และมีเหตุผลอันสมควรในการฟื้นฟูกิจการ

กรณีลูกหนี้เป็น SME ลูกหนี้อาจเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยต้องมีหนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท (ยกเว้นในกรณีบุคคลธรรมดา ต้องไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท และบริษัทจำกัดต้องมีหนี้ไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท) ลูกหนี้ในกลุ่มนี้ต้องขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) หรือจดทะเบียนกับหน่วยงานรัฐอื่น ๆ นอกจากนี้ ลูกหนี้ต้องยื่นคำร้องโดยสุจริต ไม่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด มีแนวทางที่สามารถดำเนินธุรกิจได้ และมีเหตุผลอันสมควรในการฟื้นฟูกิจการ พร้อมทั้งต้องมีแผนฟื้นฟูกิจการและได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้จำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของมูลหนี้ทั้งหมด

ในกรณีกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว การฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจตามกฎหมาย (ฉบับปรับปรุง 2020) ของสปป.ลาว มาตรา 10 วิสาหกิจที่อยู่ในสภาวะล้มละลาย หรือวิสาหกิจที่ใกล้จะอยู่ในสภาวะล้มละลาย หรือวิสาหกิจที่ถูกฟ้องจากเจ้าหนี้ มีหนี้อย่างน้อยสิบล้านบาท ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ หรือวิสาหกิจที่ถูกแรงงานหรือสหพันธ์กรรมบาลที่วิสาหกิจไม่จ่าย สามารถจ่ายเงินเดือนหรือค่าแรงงานสามเดือนติดต่อกัน มาตรา 10 (2) ก็ขอฟื้นฟูกิจการได้เจ้าของหุ้น หรือผู้ถือหุ้นของวิสาหกิจ 20 ส่วน 100 ของหุ้นที่มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงทั้งหมด ถ้าตัวแทนเป็นวิสาหกิจสหกรณ์ 1 ต่อ 5 ของสมาชิกทั้งหมด ลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ (ไม่ได้มีความหมายเดียวกับการมีหนี้สินล้นพ้นตัวเหมือนกับกรณีของกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย) ลูกหนี้เป็นนิติบุคคลหรือวิสาหกิจเท่านั้น ไม่ใช้กับกรณีบุคคลธรรมดาล้มละลาย จำนวนหนี้กรณีนิติ

บุคคลหรือวิสาหกิจไม่น้อยกว่า 10 ล้านกิบ ของหนี้รายเดียว หรือรวมกับหนี้ของวิสาหกิจอื่นได้ และในกรณีการล้มละลายของวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 5 ของสปป.ลาว มีเงื่อนไข คือ เจ้าหนี้ของวิสาหกิจมีมูลหนี้สิบล้านกิบ และได้มีการทวงถามให้วิสาหกิจลูกหนี้ชำระหนี้แล้วสามครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งห่างกันไม่ต่ำกว่า 20 วัน กรณีผู้ใช้แรงงาน หรือสหพันธ์กรมบาลในกรณีวิสาหกิจอยู่ในสภาวะล้มละลาย ไม่สามารถจ่ายเงินเดือน หรือไม่สามารถจ่ายค่าแรงงานเป็นเวลาสามเดือนติดต่อกัน ตามกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 6

2. ผลของคำสั่งศาล ตามกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ส่วนกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 การฟื้นฟูกิจการของ SME พ.ศ. 2559 ของไทย เมื่อศาลมีคำสั่งส่งให้รับคำสั่งขอฟื้นฟูกิจการ โดยลูกหนี้ได้รับสภาวะพักชำระหนี้ (automatic stay)

ส่วนผลของคำสั่งศาลการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้วิสาหกิจตามกฎหมายล้มละลาย (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 52 ของสปป.ลาว หลังมีคำสั่งรับพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการ ศาลมีคำสั่งควบคุมทรัพย์สินและแต่งตั้งผู้ควบคุมทรัพย์สินมีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินแทนลูกหนี้ ลูกหนี้จะมีแผนฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจอยู่ในความควบคุมของผู้ควบคุมทรัพย์สิน และเจ้าหนี้ติดตามการปฏิบัติตามแผนหลังมีคำสั่งตัดสินของศาลให้วิสาหกิจล้มละลาย และตามกฎหมายการล้มละลายของวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 53 ของสปป.ลาว กำหนดให้องค์กรฝ่ายบังคับคดีดำเนินการคำสั่งตัดสินของศาล โดยเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามลำดับไม่มีสภาวะการพักชำระหนี้ (automatic stay)

3. การดำเนินการเมื่อเข้าสู่กระบวนการ หรือผลของคำสั่งศาล

ภายใต้กฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย ลูกหนี้สามารถยื่นคำขอประนอมหนี้ ต่อที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ทั้งก่อนหรือหลังการล้มละลาย หากไม่ยื่นคำขอดังกล่าว ศาลจะมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย โดยในกรณีบุคคลธรรมดา การปลดสถานะล้มละลายจะเกิดขึ้นเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันพิพากษาล้มละลาย ในกรณีการยกเลิกการล้มละลายจะมีผลเมื่อไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินได้ภายในระยะเวลา 10 ปี (ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล)

สำหรับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการ พ.ศ. 2541 และการฟื้นฟูกิจการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ตามกฎหมาย พ.ศ. 2559 กำหนดให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการดำเนินต่อไปภายหลังจากที่ศาลอนุมัติแผนฟื้นฟู โดยแผนจะมีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี และสามารถขอขยายเวลาได้อีกไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 1 ปี หากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับแผนหรือ

ศาลไม่อนุมัติแผน ศาลอาจสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการ และหากลูกหนี้มีคดีล้มละลายอยู่ ให้ดำเนินการพิจารณาคดีล้มละลายต่อไป

ในกรณีที่ผู้บริหารแผนฟื้นตำแหน่งและไม่สามารถแต่งตั้งผู้บริหารแผนคนใหม่ ศาลอาจมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือสั่งยกเลิกคำสั่งฟื้นฟูกิจการได้ อีกทั้งหากระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เสร็จสิ้น ศาลอาจมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการเช่นกัน ทั้งนี้ ระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะได้รับการพักชำระหนี้ (Automatic stay) ซึ่งหมายถึงการหยุดพักชำระเงินต้นและการลดดอกเบี้ยบางส่วน

ส่วนกรณีการฟื้นฟูของวิสาหกิจตามกฎหมาย (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 53 ของสปป.ลาว กรณีศาลเห็นชอบด้วยแผนจะดำเนินการตามแผน ระยะเวลาตามแผนไม่เกิน 3 ปี กรณีที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับแผนและศาลไม่เห็นชอบด้วยแผนลูกหนี้ถูกฟ้องล้มละลาย และดำเนินคดีล้มละลายต่อไป กรณีระยะเวลาตามแผนสิ้นสุด แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่สำเร็จ ศาลจะยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ และตัดสินใจให้วิสาหกิจล้มละลาย การฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจ SME (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 58 ของสปป.ลาว วิสาหกิจเลือกที่เจรจากับเจ้าหนี้เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ โดยมีการรับรองจากศาลและดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามปกติ

4. ลำดับการจัดการแบ่งปันทรัพย์สิน

กฎหมายล้มละลาย พ.ศ.2483 ของประเทศไทย ทั้งส่วนของฟื้นฟูกิจการและ SME มีการจัดการแบ่งปันทรัพย์สิน ตามลำดับ คือ 1. เจ้าหนี้แรงงาน 2. เจ้าหนี้ภาษีอากร (เจ้าหนี้รัฐบาล) 3. เจ้าหนี้บุริมสิทธิหรือเจ้าหนี้มีประกัน

ส่วนการจัดลำดับการจัดการแบ่งปันทรัพย์สินของตามกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว และการฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจสปป.ลาว ตามกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 84 ของสปป.ลาว ไม่ได้กำหนดลำดับการชำระหนี้ระหว่างการฟื้นฟูกิจการให้เป็นไปตามแผนการชำระหนี้ตามมติของประชุมเจ้าหนี้ที่รับรองโดยศาล ภายใต้การดำเนินการชำระหนี้ของผู้ควบคุมทรัพย์สิน เช่นเดียวกับการฟื้นฟูของวิสาหกิจ SME (ฉบับปรับปรุง 2020) ของสปป.ลาว ไม่ได้กำหนดลำดับการชำระหนี้ โดยกำหนดให้ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการให้เป็นไปตามแผนการชำระหนี้ ตามมติของประชุมเจ้าหนี้ที่รับรองโดยศาล ภายใต้การดำเนินการชำระหนี้ของผู้ควบคุมทรัพย์สิน

สปป.ลาวได้กำหนดลำดับในการจัดการทรัพย์สินในกฎหมายการล้มละลายของวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง 2020) มาตรา 84 ของสปป.ลาว อยู่ภายใต้สำนักงานปฏิบัติการชำระหนี้ดำเนินการตามคำสั่งศาล มีการยึดทรัพย์สินและขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อการชำระหนี้ ลำดับการจัดการทรัพย์สิน ดังนี้

1. เจ้าหนี้แรงงาน (เงินเดือน ค่าแรงงานรวมทั้งเงินประกอบเข้าประกันสังคม)
2. เจ้าหนี้ที่ช่วยในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ
3. เจ้าหนี้ที่มีประกัน
4. เจ้าหนี้ (ภาษีอากร)
5. เจ้าหนี้ไม่มีประกัน

สรุปได้ว่า จากการพิจารณากฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย พบว่า ทั้งสองประเทศมีกฎหมายที่เป็นระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Code) เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การนำกฎหมายมาใช้ในทางพาณิชย์ มีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับกฎหมายล้มละลายใน สปป.ลาว แม้จะผ่านการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมหลายยุคสมัย แต่ยังคงยึดรูปแบบเดิมที่ไม่ได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะในช่วงก่อนการสถาปนาประเทศในปี 1975 กฎหมายพาณิชย์ของลาวยังไม่ครอบคลุมถึงบุคคลธรรมดา และถูกบังคับใช้เฉพาะกับวิสาหกิจหรือกิจการค้าขนาดใหญ่เท่านั้น ทำให้บทบัญญัติกฎหมายล้มละลายและกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ไม่ครอบคลุมการบังคับใช้กับลูกหนี้บุคคลธรรมดา สำหรับการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อระบบเศรษฐกิจการค้าของลาวเริ่มขยายตัวและมีบุคคลธรรมดาเข้ามาดำเนินการทางการค้ามากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับใช้กฎหมายล้มละลายกับบุคคลธรรมดา เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการในปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่า กฎหมายล้มละลายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความแตกต่างจากระบบการพาณิชย์ของประเทศไทย ซึ่งมีการดำเนินการทางการค้ามาอย่างยาวนาน โดยในประเทศไทย บุคคลธรรมดาสามารถประกอบธุรกิจในฐานะส่วนบุคคลได้ ส่งผลให้ประเทศไทยมีกฎหมายล้มละลายสำหรับบุคคลธรรมดาที่มีหนี้สินส่วนตัว ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่กฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 โดยกำหนดมูลหนี้ขั้นต่ำสำหรับการยื่นฟ้องล้มละลาย และได้มีการปรับเปลี่ยนจำนวนหนี้ขั้นต่ำตามสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนารูปแบบกระบวนการล้มละลายให้ครอบคลุมถึงการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยนำกระบวนการพักการชำระหนี้ (automatic stay) มาใช้

เพื่อให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ พัฒนาองค์กรธุรกิจ และส่งเสริมการจ้างงานเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยรวม

ดังนั้น เมื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพรวมและพัฒนาการของกฎหมายล้มละลายในทั้งสองประเทศ จะสามารถเห็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจ กฎหมายการค้าและการลงทุน รวมถึงกฎหมายพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศอย่างชัดเจน

เปรียบเทียบกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทยและกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายล้มละลายของสปป.ลาว และของไทย พบว่า ในกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว ไม่มีบทบัญญัติให้บุคคลธรรมดาล้มละลาย ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย เนื่องจากสปป.ลาว ได้กำหนดให้กฎหมายล้มละลายใช้บังคับเฉพาะกับกรณีของพ่อค้า ซึ่งมีความหมายเฉพาะในวิสาหกิจ ซึ่งเป็นนิติบุคคลเท่านั้น ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับกฎหมายล้มละลายในภาคพื้นยุโรป เช่น ประเทศฝรั่งเศส ส่วนในกฎหมายล้มละลายของไทย ยังได้รวมกฎหมายพาณิชย์บัญญัติไว้รวมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงสภาพของบุคคลธรรมดาด้วย ดังนั้น จึงบัญญัติให้บุคคลธรรมดาล้มละลายได้

กฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย และกฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจของสปป.ลาว ต่างมีแนวความคิดหรือที่มาจากกฎหมายล้มละลายของประเทศฝรั่งเศส (Droit de la faillite) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการนำเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ขาย เพื่อนำมาใช้แทนหนี้สินแก่เจ้าหนี้ทั้งหมด ซึ่งใช้บังคับทั้งอยู่ทำการค้า (Les commercants) และผู้ที่ไม่ได้ทำการค้า (Les non commercants) โดยมีลักษณะเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญา หรือการบังคับชำระหนี้โดยนำเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ (Des procedures d'exécution force) ต่อมาได้ปรับปรุงทำให้กระบวนการมีความเป็นอิสระและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยยอมให้ลูกหนี้ที่มีความสามารถจะชำระหนี้ยังคงดำเนินกิจการของตนเองต่อไปได้ (ภายใต้เงื่อนไขของศาล) และให้มีการชำระหนี้ของตนแบบประนีประนอม (Un concordat) (ธนกร วรปรัชญากุล, 2544)

ตามกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ของประเทศไทย ก็ได้นำแนวความคิดกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษ (Insolvency Act 1986) การล้มละลายของประเทศอังกฤษ โดยได้มีการพัฒนา

เป็นสองระบบ และแยกการล้มละลายของบุคคลธรรมดา (Insolvent Individuals) และการล้มละลายของนิติบุคคล (Insolvent companies) ออกจากกัน โดยกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษยุคใหม่นี้ ได้แก้ไขปรับปรุงขึ้นมาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกหนี้ในการหลุดพ้นจากการมีหนี้สิน และสามารถกลับคืนสู่ชีวิตปกติได้ แต่ที่สำคัญก็คือการคำนึงถึงผลประโยชน์ของมหาชน ในการตรวจสอบการมีหนี้สินที่เกินความสามารถในการชำระหนี้ และการชำระหนี้ด้วยความสุจริต บริสุทธิ์ใจ รวมถึงการละเลยการชำระหนี้ของลูกหนี้ ก็จะได้รับรางวัลโทษ แนวทางการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ เป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการได้ภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด ซึ่งเรียกว่า กระบวนการฟื้นฟูกิจการอย่างอ่อน (Mild proceeding) ซึ่งแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ให้ลูกหนี้มีสิทธิเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้แต่เพียงผู้เดียว ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ (วิชา มหาคุณ, 2547) และตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของประเทศไทย ก็ได้นำแนวความคิดของสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลายของสหรัฐอเมริกา ได้มีการสนับสนุนให้มีการล้มละลายของบุคคลธรรมดา โดยต้องการช่วยให้ลูกหนี้ได้รับโอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ จึงให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ (Rehabilitation) ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดของกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกา โดยหลักการดังกล่าว มีลักษณะเป็นการเอื้ออำนวยและให้โอกาสลูกหนี้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ หรือเรียกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการที่เข้มแข็ง (Tough proceedings) (วิชา มหาคุณ, 2547) จะเห็นได้ว่า หลักการนี้เป็นการเริ่มต้นใหม่ทางการเงิน ซึ่งประเทศไทยก็ได้นำหลักการดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ในช่วงการเกิดปัญหาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2541 (Grant W.Newton, 2009)

นอกจากนี้แล้ว กฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ได้แนวความคิดตามร่างกฎหมายล้มละลายข้ามแดนของกรรมาธิการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) แนวความคิดในการร่างกฎหมายล้มละลาย คือ การให้ความช่วยเหลือในการกำหนดโครงสร้างของกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการดำเนินการกับปัญหาทางการเงินของลูกหนี้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่จะเป็นไปได้ กับผลประโยชน์และส่วนได้เสียของฝ่ายต่าง ๆ โดยตรงกับปัญหาทางการเงินดังกล่าว เช่น เจ้าหนี้ และบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจของลูกหนี้ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการกับลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และไม่ได้เจาะจงเกี่ยวกับการล้มละลายของบุคคลธรรมดา ที่ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ผู้บริโภค ดังนั้นเป็นต้น ถึงอย่างไรก็ตาม แนวความคิดนี้ก็ให้ความสำคัญถึง

เรื่องการล้มละลายของบุคคลธรรมดา ที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (คณะกรรมการการค้าด้วยการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ, 2550)

2. กฎหมายล้มละลายของวิสาหกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจ แต่ขาดหลักเกณฑ์ในการใช้สภาวะการพักชำระหนี้หรือ “automatic stay” ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่ใช้ในการฟื้นฟูกิจการในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย หลักการพักชำระหนี้จะทำให้เจ้าหนี้ไม่สามารถบังคับชำระหนี้ หรือดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกค้าหนี้ ในระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งเป็นการช่วยให้ลูกหนี้มีเวลาปรับปรุงโครงสร้างหนี้และรักษาสภาพคล่อง เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

ในกรณีของ สปป.ลาว เมื่อขาดหลักการพักชำระหนี้ ลูกหนี้จึงไม่มีความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจ และเสี่ยงที่จะสูญเสียทรัพย์สินสำคัญจากการบังคับคดีของเจ้าหนี้ ส่งผลให้ธุรกิจขาดสภาพคล่อง และอาจต้องหยุดดำเนินการ ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายไม่มีมาตรการป้องกันการบังคับชำระหนี้ เจ้าหนี้จึงสามารถดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกค้าหนี้ได้ตามกฎหมาย ส่งผลให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกค้าหนี้ในลาวมีประสิทธิภาพน้อยลงและไม่สามารถรองรับความต้องการทางธุรกิจในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ผันผวนได้

ในทางตรงกันข้าม กฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ได้นำหลักการพักชำระหนี้มาใช้ โดยกำหนดให้มีสภาวะการพักชำระหนี้ชั่วคราว ซึ่งช่วยให้ลูกหนี้สามารถปรับโครงสร้างหนี้และวางแผนฟื้นฟูกิจการ โดยไม่ต้องกังวลว่าทรัพย์สินจะถูกยึดในระหว่างกระบวนการ ส่งผลให้กิจการยังคงดำเนินการได้ ซึ่งสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการจ้างงานได้เป็นอย่างดี หาก สปป.ลาวสามารถปรับปรุงกฎหมายให้มีหลักการพักชำระหนี้เช่นเดียวกับไทย จะช่วยให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ช่วยลดความเสี่ยงในการขาดสภาพคล่องของธุรกิจ และเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในอนาคต

3. จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายล้มละลาย พบว่า กฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายเชิงพาณิชย์ ที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาหนี้สินของกิจการ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในอดีต พบว่า การประกอบธุรกิจยังไม่มีหลากหลายหรือความซับซ้อนเท่าที่ควร อีกทั้งการค้าระหว่างประเทศก็ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ทำให้ระบบกฎหมาย

ล้มละลายในทั้งสองประเทศ มีการบังคับใช้อย่างเรียบง่าย โดยไม่ได้จำแนกประเภทของธุรกิจหรือผู้ประกอบการอย่างชัดเจนเช่นในหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว

ในประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสูง กฎหมายล้มละลายมักมีการแบ่งประเภทชัดเจนระหว่างกฎหมายที่บังคับใช้กับกิจการเชิงพาณิชย์และบุคคลธรรมดา ซึ่งทำให้การบังคับใช้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจที่มีลักษณะและขนาดที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งยังมีศาลเฉพาะทางหรือศาลพาณิชย์ที่มีหน้าที่พิจารณาคดีทางการค้าและธุรกิจโดยเฉพาะ ซึ่งช่วยให้กระบวนการพิจารณาคดีมีประสิทธิภาพและความรวดเร็วสูง

ในขณะที่ทั้งประเทศไทยและสปป.ลาว กำลังเผชิญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่ทำให้เกิดความหลากหลายของธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ปัญหาทางการค้าและการทำธุรกิจจึงซับซ้อนและมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การปรับปรุงกฎหมายล้มละลายให้ทันสมัยและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งสองประเทศอาจพิจารณาบัญญัติกฎหมายพาณิชย์แยกเฉพาะสำหรับธุรกิจการค้า รวมถึงการจัดตั้งศาลยุติธรรมพาณิชย์หรือศาลที่มีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีทางการค้าต่างหาก ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขข้อพิพาทมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ระบบการค้าของประเทศมีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากนักลงทุนมากขึ้น

สรุป

บทความนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอความแตกต่างของกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยเน้นถึงโครงสร้าง กระบวนการ และหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดการปัญหาทางการเงินและภาระหนี้สิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจและการลงทุน ทั้งสองประเทศมีกฎหมายล้มละลายที่ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร (Civil Code) แต่มีแนวปฏิบัติและขอบเขตการบังคับใช้ที่แตกต่างกันตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ

ในส่วนของประเทศไทย กฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 ได้ถูกตราขึ้นเพื่อช่วยเหลือธุรกิจที่เผชิญปัญหาหนี้สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) กฎหมายนี้กำหนดให้มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งรวมถึงการปรับโครงสร้างหนี้และการพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) เพื่อป้องกันไม่ให้กิจการล้มละลายทันที ช่วยให้ลูกหนี้อีกมีโอกาสนในการฟื้นฟูและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไป

ได้ แนวทางนี้สนับสนุนการรักษาสภาพคล่องและส่งเสริมการจ้างงาน จึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ในทางกลับกัน กฎหมายล้มละลายของ สปป.ลาว ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกฎหมายฝรั่งเศส มีข้อจำกัดในการบังคับใช้ กล่าวคือกฎหมายลามุ่งเน้นการฟื้นฟูกิจการเฉพาะในกรณีที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคล เช่น วิสาหกิจ และไม่มีบทบัญญัติที่ครอบคลุมถึงบุคคลธรรมดาที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นอกจากนี้ ลาวยังไม่ได้ใช้หลักการพักการชำระหนี้ ทำให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ขาดความยืดหยุ่นในช่วงเวลาที่มีปัญหาทางการเงิน และอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจและการรักษาสภาพคล่องในระยะยาว

เมื่อเปรียบเทียบเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอล้มละลาย พบว่า ในประเทศไทยกำหนดเงื่อนไขการยื่นฟ้องสำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล โดยบุคคลธรรมดาต้องมีหนี้สินไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท และนิติบุคคลไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ส่วน สปป.ลาว กำหนดให้วิสาหกิจที่มีหนี้เกิน 10 ล้านบาท สามารถยื่นขอล้มละลายได้ โดยมีกระบวนการควบคุมและแต่งตั้งผู้จัดการแผนธุรกิจที่ศาลแต่งตั้งเข้ามาดูแลตามมติของเจ้าหนี้ อย่างไรก็ตาม ลาวยังขาดกฎหมายที่ครอบคลุมการล้มละลายของบุคคลธรรมดา รวมถึงลำดับการชำระหนี้ที่ชัดเจน และกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่เป็นระบบ จึงเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายล้มละลายของลาว เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและการเติบโตของธุรกิจ โดยอาจนำหลักการพักการชำระหนี้เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและช่วยเหลือลูกหนี้ในช่วงที่ยากลำบากทางการเงิน ทั้งนี้การปรับปรุงดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน และส่งผลดีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ. (2550). *แนวทางการร่างกฎหมายล้มละลายของคณะกรรมการว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL)*. กรุงเทพมหานคร: กรมบังคับคดีกระทรวงยุติธรรม.
- ธนกร วรปรัชญากุล. (2544). หลักเบื้องต้นของกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินในประเทศไทยฝรั่งเศส. *ตุลพาท*, 3(48), 5-22.

- บริษัทสำนักกฎหมายสยามพรีเมียร์จำกัด. (2560). ข้อมูลกฎหมายของประเทศไทยและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนของประเทศไทย. ใน *รายงานวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- บุญล้อม ศรีธรรมวรรณ. (2557). กฎหมายล้มละลาย: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับประเทศไทย. *MFU CONNEXION*, 3(2), 218-248.
- วิชา มหาคุณ. (2547). หลักการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้. *วารสารกฎหมาย*, 22(2), 21-25.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2559). *โครงการจัดทำข้อมูลกฎหมายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของสปป.ลาว*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Grant W.Newton. (2009). *Bankruptcy &Insolvency Accounting Practice and Procedure*. Wiley Corporate F&A Book

บทความวิจัย

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญาเพื่อพัฒนาการ
คิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*

INTEGRATING METACOGNITION WITH KWDL PLUS THCHNIQUE
TO ENHANCE PROBLEM – SOLVING SKILLS IN
MATHEMATICS FOR GRADE 3 STUDENTS

สลักดาว ไตรินทร์

Salukdao Tairin

อธิราชย์ นันขันตี

Athirach Nankhantee

พิจิตรา ธงพานิช

Phichitra Thongpanit

มหาวิทยาลัยนครพนม, ประเทศไทย.

Nakhon Phanom University, Thailand.

E-mail: 656150720026@npu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เปรียบเทียบการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลนครพนม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 37 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบวัดทักษะการคิด แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนในการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 16.03 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.14 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการ

*Received: 11 October 2024; Revised: 8 December 2024; Accepted: 13 December 2024

อภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุดขึ้นไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWDL Plus, อภิปัญญา, การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์, ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to learning mathematics problems solving by learning management using the kwdl plus technique based on metacognition to develop 3rd grade students to solving mathematic problems meet the criteria of 80. 2) to compare the learning outcomes of mathematics problems solving by learning management using the kwdl plus technique based on metacognition to develop 3rd grade students to solving mathematic problems before studying and after studying. 3) to study student satisfaction with learning through learning management using the kwdl plus technique on metacognition to develop 3rd grade students to solving mathematic problems. Sample groups include 3rd grade students, semester 3, academic year 2023, anuban Nakhon Phanom School, 1 room, which is a grade 3rd /4 room with 37 students. Obtained from cluster sampling. The tools used in the research include learning plans, tests, thinking skills tests, and questionnaires.

The results showed that: 1) Students solve mathematics problems by learning management using the kwdl plus technique based on metacognition to develop 3rd grade students to solving mathematic problems have test scores during study. The scores in the post-test, the average was 16.03 accounting for 80.14 percent. Accordance with the set criteria. 2) mathematics problems solving by learning management using the kwdl plus technique on metacognition to develop 3rd grade students to solving mathematic problems before studying and after studying. the average after studying was higher than before studying. 3) Satisfaction of 3rd grade students with learning management using the kwdl plus technique based on metacognition to develop solving mathematic problems. The satisfaction at the highest level or higher.

Keywords: Learning management using the kwdl plus technique, metacognition, Solving mathematics problems, Satisfaction

บทนำ

คณิตศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความคิดของมนุษย์มาตั้งแต่เยาว์วัย การศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์มุ่งเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบระเบียบ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้สามารถคาดการณ์ วางแผน และตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ โดยเฉพาะการเสริมสร้างศักยภาพทางปัญญาและการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งในบริบทของวัฒนธรรมไทยและสากล การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มทีกับความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในสาขาที่ตนถนัด (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เพื่อเตรียมคนไทยให้มีศักยภาพในการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันและสังคมอาเซียน การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เหมาะสม โดยสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคน เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม และการมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมทั้งมีทักษะพื้นฐานและเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

แนวคิดการศึกษาคณิตศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Realistic Mathematics Education : RME) เป็นแนวคิดหนึ่งในการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมกับการสอน ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประยุกต์ใช้ความรู้คณิตศาสตร์ในโลกความจริง ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวคิดวาคณิตศาสตร์ เป็นกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ ไม่ได้เป็นเพียงวิชาที่ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ แต่การเรียนคณิตศาสตร์ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดค้นคณิตศาสตร์ ด้วยการลงมือปฏิบัติ ดังนั้น จุดเน้นของการศึกษาคณิตศาสตร์จึงไม่ได้อยู่ที่ระบบของคณิตศาสตร์ที่ถูกสร้างไว้อย่างดีแล้ว แต่อยู่ที่กิจกรรมและการคิดเชิงคณิตศาสตร์ (Vanden Heuvel-Panhuizen, M, 2001) กิจกรรมคณิตศาสตร์หรือการคิดเชิงคณิตศาสตร์ประกอบด้วยกิจกรรมในการแก้ปัญหา การมองปัญหา และการสร้างเนื้อหาวิชา (Gravemeijer, K, 1997)

การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในประเทศไทย ยังคงเผชิญปัญหาและไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จากผลการประเมินระดับชาติพบว่า นักเรียนไทยยังขาดความรู้เชิงลึกในคณิตศาสตร์ ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถแก้

โจทย์ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจำเป็นต้องตระหนักว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เน้นทักษะการฝึกฝนการคิดคำนวณ การสอนต้องเริ่มจากเนื้อหาง่ายไปยาก และส่งเสริมให้นักเรียนมีพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่แข็งแรง ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถที่สำคัญในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะเหล่านี้เน้นการพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ได้แก่

1. **การแก้ปัญหา** ความสามารถในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหา
2. **การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์** ความสามารถในการใช้ภาษาในรูปแบบและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์เพื่อการสื่อสาร
3. **การเชื่อมโยง** ความสามารถในการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงกับเรื่องราวต่าง ๆ
4. **การให้เหตุผล** ความสามารถในการรับฟังและให้เหตุผลที่สนับสนุนอย่างมีเหตุผล
5. **การคิดสร้างสรรค์** ความสามารถในการขยายและพัฒนาความคิดที่มีอยู่เดิมอย่างสร้างสรรค์จากปัญหาที่พบเกี่ยวกับการขาดทักษะเหล่านี้ในผู้เรียน จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยหนึ่งในวิธีที่แนะนำคือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

1. **K (What we know)** ทบทวนสิ่งที่โจทย์บอกให้ทราบ
2. **W (What we want to know)** ระบุสิ่งที่โจทย์ต้องการคำตอบ
3. **D (What we do to find out)** การค้นหาคำตอบตามโจทย์
4. **L (What we learned)** การสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหา
5. **Plus** – การทำแผนผังมโนทัศน์เพื่อเชื่อมโยงแนวคิด

การใช้เทคนิค KWDL Plus ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยชี้นำการคิดและพัฒนาทักษะการอ่านและวิเคราะห์โจทย์ปัญหา นักเรียนต้องทำความเข้าใจโจทย์ก่อนจึงจะสามารถคิดคำนวณได้อย่างถูกต้อง เทคนิคนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการ KWDL Plus ถูกออกแบบมาเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนที่ช่วยชี้นำให้เกิดการคิดและค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ

เทคนิค KWDL Plus ประกอบด้วยการตั้งคำถามนำเพื่อกระตุ้นการหาข้อมูลและคำตอบตามความต้องการของโจทย์ ซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ การนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการสอนคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะในการแก้โจทย์ปัญหา ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญสำหรับนักเรียนในทุกระดับชั้น จะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากการไม่เข้าใจและไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการแก้โจทย์ปัญหาถือเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนคณิตศาสตร์ เทคนิค KWDL Plus จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหา

การคิดอภิปัญญา (Metacognition) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีต่อกระบวนการคิดของตนเอง รู้ว่าอะไรที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถเลือกกลวิธี ในการวางแผน

กำกับควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อให้การเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดอภิปรายเป็นคุณลักษณะสำคัญหนึ่งของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อภิปรายมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนที่ตระหนักในความรู้ปัญหาจะสามารถวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ นอกจากนี้ผู้เรียนยังประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองสอดคล้องกับ Orem, D.E. กล่าวว่า การใช้ปัญหาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้แต่ละคนควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญาของตนได้ความรู้ในปัญหา สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธวิธีการเรียนของผู้เรียน (Orem, D.E., 1985) การสอนเรื่องปัญหา มีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะสอนผู้เรียนเป็นผู้ที่มีเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ มีอิสรภาพและมีความสามารถประเมินตนเอง เรียนที่ไม่เก่งสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ดี (Miller W.M., 1991)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการปัญหา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ตามความต้องการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาผลการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เปรียบเทียบเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการปัญหา
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL Plus บูรณาการปัญหาในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

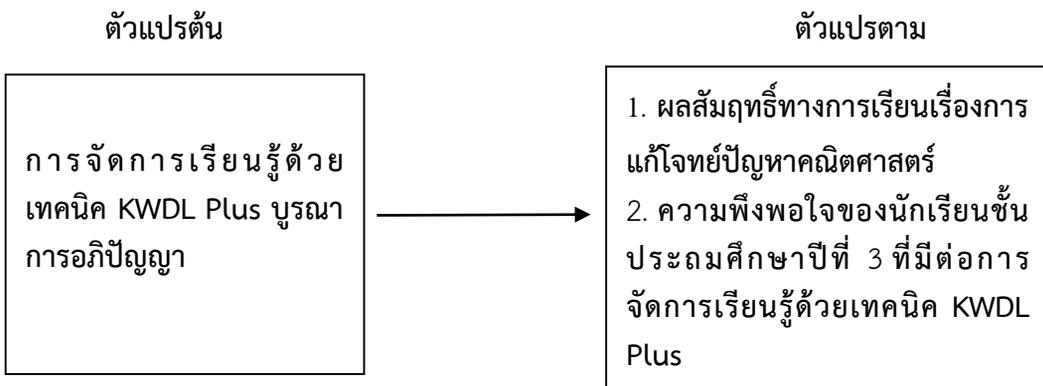
การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการปัญหา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลนครพนม จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวน 279 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลนครพนม จำนวน 1 ห้อง คือห้องประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 37 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling) จากจำนวนห้องทั้งหมด 8 ห้อง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา
2. แบบวัดทักษะการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งใช้ฉบับเดียวกัน) วิชาคณิตศาสตร์การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประเมินได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการสอน

ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจตรงกัน และปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

ขั้นดำเนินการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นระยะเวลา 12 ชั่วโมง ดังนี้

1. ก่อนทำการสอนผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ซึ่งใช้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการสอนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิด เรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาสอนทั้งหมด 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

ขั้นสิ้นสุดการสอน

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบทดสอบ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. นักเรียนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนทดสอบระหว่างเรียนค่าเฉลี่ย 14.16 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.81 และมีคะแนนในการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 16.03 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.14 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
1	15	16
2	14	18
3	13	14

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
4	12	15
5	14	15
6	15	15
7	14	15
8	13	14
9	12	16
10	13	14
11	15	17
12	15	17
13	16	19
14	13	15
15	12	15
16	14	16
17	14	15
18	15	18
19	13	18
20	13	17
21	14	17
22	14	14
23	16	17
24	15	17
25	15	18
26	14	17
27	14	16
28	14	15
29	13	14
30	15	15
31	18	17
32	16	15

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
33	15	16
34	14	16
35	13	14
36	14	18
37	15	18
ค่าเฉลี่ย	14.16	16.03
ร้อยละ	70.81	80.14

2. การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ก่อนเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ย 11.19 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ และมีคะแนนหลังเรียนค่าเฉลี่ย 15.03 คะแนน อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนคะแนนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	ระดับ	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)	ระดับ
1	11	พอใช้	16	ดี
2	13	พอใช้	18	ดีมาก
3	6	ปรับปรุง	14	ดี
4	9	ปรับปรุง	15	ดี
5	10	ปรับปรุง	15	ดี
6	6	ปรับปรุง	15	ดี
7	12	พอใช้	15	ดี
8	6	ปรับปรุง	14	ดี
9	13	พอใช้	16	ดี
10	14	ดี	14	ดี
11	14	ดี	17	ดี
12	6	ปรับปรุง	17	ดี

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	ระดับ	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)	ระดับ
13	14	ดี	19	ดี
14	8	ปรับปรุง	15	ดี
15	13	พอใช้	15	ดี
16	13	พอใช้	16	ดี
17	7	ปรับปรุง	15	ดี
18	13	พอใช้	18	ดีมาก
19	12	พอใช้	18	ดีมาก
20	11	พอใช้	17	ดีมาก
21	14	ดี	17	ดีมาก
22	8	ปรับปรุง	14	ดี
23	6	ปรับปรุง	17	ดีมาก
24	12	พอใช้	17	ดีมาก
25	12	พอใช้	18	ดีมาก
26	14	ดี	17	ดีมาก
27	13	พอใช้	16	ดี
28	12	พอใช้	15	ดี
29	8	ปรับปรุง	14	ดี
30	13	พอใช้	15	ดี
31	14	ดี	17	ดีมาก
32	9	ปรับปรุง	15	ดี
33	14	ดี	16	ดี
34	12	พอใช้	16	ดี
35	12	พอใช้	14	ดี
36	15	ดี	18	ดีมาก
37	15	ดี	18	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	11.19	พอใช้	16.03	ดี

เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน

เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนได้กำหนดเกณฑ์ประเมินไว้ดังนี้

คะแนน 0 – 10 หมายถึง ปรับปรุง

คะแนน 11 – 13 หมายถึง พอใช้

ค่าเฉลี่ย 14 – 16 หมายถึง ดี

ค่าเฉลี่ย 17 – 20 หมายถึง ดีมาก

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดขึ้นไป ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.53

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาสาระ/กิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงใด	4.51	0.51	มากที่สุด
2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมเพียงใด	4.75	0.43	มากที่สุด
3. ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เหมาะสมเพียงใด	4.62	0.49	มากที่สุด
4. ครูใช้สื่อได้เหมาะสมเพียงใด	4.62	0.49	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.14	0.35	มาก
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพียงใด	4.49	0.51	มาก
7. ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.43	0.50	มาก
8. ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	4.70	0.46	มากที่สุด
9. นักเรียนได้ความรู้เพียงใด	4.46	0.51	มาก
10. นักเรียนนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพียงใด	4.57	0.50	มากที่สุด
รวม	4.53	0.48	มากที่สุด

อภิปราย

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรากฏตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้อภิปรายผลสนับสนุนในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. นักเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญาในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบหลังเรียน 16.03 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.14 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากการศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎี เอกสารหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus ที่บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนเทคนิค KWDL Plus โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เทคนิค KWDL Plus ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมการเรียนรู้ยังสร้างบรรยากาศการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อน ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างน่าสนใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ยังผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งยืนยันถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติและกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามเทคนิค KWDL Plus ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่: K (What we know) – สิ่งที่โจทย์บอกให้ทราบ W (What we want to know) – ข้อมูลที่โจทย์ต้องการทราบ D (What we do to find out) – การหาคำตอบตามที่โจทย์ต้องการ L (What we learned) – การสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ Plus – การสร้างแผนผังมโนทัศน์สอดคล้องกับผลการวิจัยของยุวดี ศรีสังข์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL พบว่า เทคนิคนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่กำหนดไว้ โดยได้ค่าเฉลี่ย 80.69/78.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ (ยุวดี ศรีสังข์, 2562)

2. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร จันทจรูญ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง โดยใช้เทคนิค KWDL ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (ศิริพร จันทจรูญ, 2567)

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญาในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของปภัสรา ตาสุข ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ KWDL ผ่านระบบออนไลน์เป็นไปตาม

เกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนามที่มีดีกรีสูงกว่าสองผ่านระบบออนไลน์ หลังการจัดการเรียนรู้แบบ KWDL โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (ปภัสรา ตาสุข, 2567)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ว่า นักเรียนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนในการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุดขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

1.2 สอนตามลำดับขั้นตอน KWDL Plus มิใช่สอนสอนลัดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง

1.3 ให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ควรจะวิจัยเนื้อหาสาระคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการอภิปัญญากับเนื้อหาอื่น ๆ

2.2 สอนคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL Plus บูรณาการเทคนิคกลุ่มร่วมมือหรือบูรณาการกับแนวคิดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ปภัสรา ตาสุข. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนามที่มีดีกรีสูงกว่าสองด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบ KWDL ผ่านระบบออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2567 จาก <https://shorturl.asia/hTLEX>.

ยุวดี ศรีสังข์. (2562). การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ใน *ปริญญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ศิริพร จันทรวงศ์. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง โดยใช้เทคนิค KWDL ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านลำพระ ผ่านระบบออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2567 จาก <http://www.edujournal.ru.ac.th/Abstract>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- Gravemeijer, K. (1997). *Instructional design for reform in mathematics education*. The role of contexts and models in the development of mathematical strategies and procedures.
- Miller, W.M. (1991). *Reading comprehension activities kit*. West Nyak: The Center for Applied Research in Education.
- Orem, D.E. (1985). *Nursing Concepts of Practice* . (3rd Ed.). New York: McGraw-Hill Book.
- Vanden Heuvel-Panhuizen, M. (2001). *Realistic Mathematics Education in the Netherlands*. In J. Anghileri (Ed.), *Principles and practice in arithmetic teaching* (pp. 49-63). Buckingham/ Philadelphia: Open University Press.

การพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น
โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*
THE DEVELOPMENT OF 8TH GRADE STUDENTS' LEARNING
OUTCOMES ABOUT MAKING UTENSILS FROM LOCAL
MATERIALS THROUGH PROJECT-BASED LEARNING

สิริมา ภาวงศ์

Sirima Pawong

อธิราชย์ นันขันตี

Athirach Nankhantee

พิจิตรา ธงพานิช

Phichitra Thongpanit

มหาวิทยาลัยนครพนม, ประเทศไทย.

Nakhon Phanom University, Thailand.

E-mail: 656150720067@npu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน 2) ศึกษาทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงาน หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองตากวย อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 11 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนที่ 26.91 หรือคิดเป็น

ร้อยละ 89.7 2) ทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงานในหน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น พบว่ามีระดับทักษะอยู่ในเกณฑ์สูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนที่ 4.80 หรือคิดเป็นร้อยละ 96.04 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.69

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน, ทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงาน, ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research article are: 1) to compare pre-learning and post-learning achievements in the unit of crafting items from local materials using project-based learning; 2) to study the skills involved in crafting items within the same unit, using project-based learning; and 3) to assess student satisfaction with the learning activities for the crafting unit using local materials. This quantitative research involved a sample group of 11 Grade 8 students from Ban Nong Takua School in Wanorn Niwas District, Sakon Nakhon Province, during the first semester of the 2023 academic year, selected through cluster sampling. Data collection tools included a project-based learning management plan, knowledge test, skill assessment for crafting, and a satisfaction questionnaire. Data analysis utilized statistical methods, including mean, standard deviation, and hypothesis testing with the t-test.

The findings revealed that: 1) the post-learning achievement in the crafting unit using project-based learning was significantly higher than pre-learning, with statistical significance at the 0.05 level, yielding a post-learning mean score of 26.91, equivalent to 89.7%; 2) crafting skills in the unit were at a very high level, with a post-learning mean of 4.80, equivalent to 96.04%; and 3) student satisfaction with the learning activities in the crafting unit was also at a very high level, with a mean score of 4.69.

Keywords: Project-based learning, crafting skills, satisfaction with learning activities

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องได้รับความใส่ใจอย่างสูงสุด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพภายในบุคคลอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เชื่อมโยงองค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ดีงามอันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต สร้างความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสังคมยุคใหม่ ทั้งยังมีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาควรมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้เน้นให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการตามความเหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาควรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและศักยภาพสูงสุดของตน โดยให้ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการจัดการและการปฏิบัติจริง จนสามารถคิดและลงมือทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมีโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ เกิดนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าในงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้พวกเขาสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการช่วยเหลือตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ กระบวนการเรียนรู้อย่างต้องสนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทักษะกระบวนการทำงาน เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะทักษะพื้นฐานเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนอย่างเต็มศักยภาพ ให้สอดคล้องกับคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยในอนาคตดังที่กล่าวมาข้างต้น เพราะเป็นกระบวนการที่จัดระบบงานให้การทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งกับตนเองและเพื่อนร่วมงาน สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานและชักจูงโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานร่วมแรงร่วมใจทำงานจนสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) จึงจำเป็นต้องเริ่มปลูกฝังแนวคิดด้านทักษะพื้นฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ในวัยเรียน จะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่เด็กเหล่านี้จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถในการนำ

กระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ที่จะช่วยส่งเสริมทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล โดยมีสาระสำคัญคือการดำรงชีวิตครอบครัวและการอาชีพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในด้านองค์ความรู้และทักษะกระบวนการทำงาน ซึ่งกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 “การดำรงชีวิตและครอบครัว” ตามมาตรฐาน ง 1.1 ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน การจัดการ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน การศึกษานี้ได้ทำการประเมินในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2562 และ 2563 ในโรงเรียนขยายโอกาสเครือข่ายสถานศึกษาธาตุ อำเภอนาวนวิเวศ จังหวัดสกลนคร ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองตากวย โรงเรียนท่าศรีไครวิทยาคม และโรงเรียนบ้านนาอวนน้อย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ โดยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับโรงเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 55.59, 55.70, 59.34, 60.84, 61.59, 62.70 และ 62.89 ตามลำดับ สำหรับภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 59.92, 60.05, 60.44, 61.38, 61.59, 62.69 และ 63.00 ตามลำดับ ซึ่งยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด (กลุ่มฝ่ายงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสเครือข่ายสถานศึกษาธาตุ, 2561) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับระดับคุณภาพของหลักสูตรพบว่าผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับพอใช้ถึงปานกลาง

นอกจากนี้ ยังพบว่า นักเรียนขาดทักษะด้านการประดิษฐ์ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ครูผู้สอนยังเน้นวิธีการสอนแบบยัดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง โดยส่วนใหญ่ใช้การบรรยายเพื่อถ่ายทอดเนื้อหา ส่งเสริมการท่องจำมากกว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง วิธีการสอนดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้อย่างขาดการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีการจัดกิจกรรมกลุ่มหรือสร้างสรรค์กิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองหรือนำความคิดของตนมาใช้ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน ครูผู้สอนยังขาดวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะการทำงานผ่านกระบวนการจัดการงานและกระบวนการแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อค้นหาคำตอบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผ่านแหล่งเรียนรู้ที่แท้จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและ

พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ หากการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด ก็อาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ทำให้ขาดความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน โดยเฉพาะทักษะการจัดการงานและการแก้ปัญหา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการงานอาชีพ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง โดยครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำให้ผู้เรียนเรียนรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรปรับวิธีการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการจัดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อันจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเสริมสร้างทักษะการทำงานในวิชาการงานอาชีพ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีหลายวิธีที่เหมาะสม เช่น การสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง การสอนแบบแก้ปัญหา และการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยเฉพาะการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ทั้งการวางแผนและการดำเนินการด้วยตนเอง นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ยังช่วยฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการค้นคว้า การแก้ปัญหา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยครูมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ว่าเป็นแนวทางที่ผสมผสานระหว่างลัทธิปรัชญาทางการศึกษาแบบประสบการณ์นิยม (Pragmatism, Instrumentalism, Experimentalism) และปรัชญาการศึกษาแบบพัฒนานิยม (Progressivism) ทั้งสองลัทธินี้ มีความเชื่อร่วมกันว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติจริงและประสบการณ์ตรง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553) แนวคิดนี้เชื่อมโยงกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในเรื่อง “การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ” (Learning by Doing) ซึ่งถือเป็นแนวคิดสำคัญในวงการศึกษา ถวัลย์ มาศจรัส และมณี ขำเรื่อง ยังได้กล่าวเสริมว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม และสร้างกระบวนการค้นคว้าเริ่มตั้งแต่การตั้งคำถาม จากสิ่งที่สนใจและต้องการค้นหาคำตอบ (ถวัลย์ มาศจรัส และ มณี เรื่องขำ, 2549) กระบวนการนี้นำไปสู่การศึกษาข้อมูล การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบูรณาการความรู้และทักษะที่ได้เรียนมา โดยกระบวนการทั้งหมดนี้ จะเกิดขึ้นภายใต้การแนะนำและสนับสนุนของครูหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (ลัดดา ภูเกียรติ, 2547) ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยโครงงาน เป็นกระบวนการเรียนที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งที่การปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ จอห์น ดิวอี้, เพียเจต์, ไวท็อดสกี (วิลลาร์ด สุนทรโรจน์, 2549) ที่มีแนวคิดทางการศึกษา คือ

มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบโครงงานช่วยฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ แก่ผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักแสวงหาคำตอบ มีทักษะกระบวนการจัดการและทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนรู้จักคิดตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผล ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง และการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการจัดการงานและทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น (เทพกัญญา พรหมชาติแก้ว, 2557)

การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ตามความต้องการสนใจและตามความถนัด โดยร่วมกันทำงานกับเพื่อน ร่วมกันวางแผนร่วมกันคิดร่วมกันทำอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ และประเมินผลงานร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นกิจกรรมที่เป็นลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มที่มีใช้เป็นการเรียนแบบทางเดียว แต่ใช้ปัญหาทักษะที่หลากหลาย ความสามารถในการช่วยตัดสินใจและดำเนินการเรียนรู้โดยทักษะที่หลากหลาย ก็ได้จากเพื่อนในกลุ่มที่แต่ละคนย่อมมีความสามารถที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้จะเป็นตัวช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จึงเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต โดยเชื่อมโยงสัมพันธ์กับความเป็นจริง พัฒนาความคิดขั้นสูงนักเรียนเข้าสู่กระบวนการสืบค้นด้วยตัวของตัวเอง ช่วยให้นักเรียนสร้างผลงานร่วมกับเพื่อนออกมาอย่าง เป็นรูปธรรมแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์จริง เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และยอมรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้อื่น จากการนำเสนอผลงานสู่สาธารณชน เป็นผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ และใส่ใจในกิจกรรม มีความกระตือรือร้น อดทน แสวงหา ศึกษาและใช้ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ช่วยให้นักเรียนดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองออกมา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับทฤษฎีของแชมมณี ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน คือ การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงการที่ตนสนใจศึกษาหาความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติตามแผนร่วมกับเพื่อน เขียนรายงานและนำเสนอต่อสาธารณชน เก็บข้อมูล แล้วนำผลงานและประสบการณ์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลประสบการณ์ทั้งหมด (ทฤษฎี แชมมณี, 2552)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอรามวงษา จังหวัดสกลนคร เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการฝึกปฏิบัติจริง รู้จักวางแผน กำหนดกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด สรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอรายงานได้ โดยผ่านทักษะกระบวนการทำงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงาน หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2566 กลุ่มศูนย์ธาตุสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านหนองตากวย โรงเรียนท่าศรีไศลวิทยาคม และโรงเรียนบ้านนาอวนน้อย จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 34 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองตากวย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) สำหรับใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง
 - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักการประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่ง จำนวน 2 ชั่วโมง
 - 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น จำนวน 2 ชั่วโมง
 - 1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการกับผลงานประดิษฐ์ จำนวน 2 ชั่วโมง
 - 1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การจัดจำหน่ายผลงานประดิษฐ์ จำนวน 2 ชั่วโมง
2. แบบประเมินทักษะงานประดิษฐ์โดยสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริค (Rubrics Score) จำนวน 5 หัวข้อ ได้แก่
 - 2.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

- 2.2 มีความประณีต สวยงาม เรียบร้อย
- 2.3 มีขั้นตอนกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ
- 2.4 เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
- 2.5 ความถูกต้องของงานตรงตามประเภทที่กำหนด

3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด จำนวน 1 ชุดประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง ได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

2. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ จากการทำแบบทดสอบ ระหว่างการจัดการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยใช้แบบวัดผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

3. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินทักษะการประดิษฐ์จากการสังเกตพฤติกรรม ระหว่างการจัดการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยใช้แบบประเมินทักษะงานประดิษฐ์เป็นรายบุคคล

4. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความพึงพอใจ จากการจัดการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจเป็นรายบุคคล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ของผลการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. การประเมินผลการเรียนรู้ จากการทำแบบทดสอบการจัดการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยใช้แบบวัดผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

3. การดำเนินการประเมินทักษะการประดิษฐ์จากการสังเกตพฤติกรรม ระหว่างการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยใช้แบบประเมินทักษะงานประดิษฐ์เป็นรายบุคคล

4. การประเมินความพึงพอใจ จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นรายบุคคล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินทักษะงานประดิษฐ์ โดยแบบประเมินทักษะงานประดิษฐ์ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบ ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent sample

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียน ($\bar{X} = 26.91$ และ S.D. = 0.966) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.7 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงานหน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่นโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงานของนักเรียน มีคะแนนสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 คิดเป็นร้อยละ 96.04 ซึ่งนักเรียนมีทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่นโดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.37)

อภิปรายผล

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (ดุขุฎิ โยเหลา และคณะ, 2557) ในขั้นตอนกระตุ้นความสนใจเพื่อให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้มานำมาสู่การนำเสนอในรูปแบบโครงการ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนทำใบงานและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้สอนจัดทำขึ้น และนำความรู้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนกระบวนการคิดระดับสูง ฉะนั้น นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิญา รัสสัยการ ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองที่ระดับนัยยะสำคัญ .01 (สิทธิญา รัสสัยการ, 2551)

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น โดยใช้โครงการเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 คิดเป็นร้อยละ 96.04 ซึ่งอยู่ในระดับทักษะดีมากที่สุด ตามเกณฑ์รูบริค (Rubric Score) จากการศึกษาเอกสาร และทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า การใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นฐาน เป็นการลงมือปฏิบัติอย่างหนึ่ง จำเป็นต้องประเมินทักษะปฏิบัติ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและเกิดผลลัพธ์ต่อนักเรียน แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ประดิษฐ์ชิ้นงาน สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี จากกระบวนการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนของการทำโครงการ สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนได้นำทฤษฎีความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนเอง รวมถึงการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้ มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การสร้างสรรคชิ้นงานในรูปแบบของตนเองได้ สอดคล้องกับหลักสูตรฐาน

สมรรถนะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ที่ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมและการทำงานของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ ได้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นไปที่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและทักษะที่ชำนาญขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอานนท์ ภิลาภ เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 หลังจากการเรียนรู้ผ่านโครงงาน (อานนท์ ภิลาภ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหฤทัย สัจธรรม ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยว โดยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมดังกล่าว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อีกทั้งยังพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.54 (หฤทัย สัจธรรม, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของสกุลรัตน์ แก้วสมบัติ ซึ่งศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า 1) ชุดกิจกรรมดังกล่าวมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.64/80.15 และ 2) ทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมดังกล่าว สูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (สกุลรัตน์ แก้วสมบัติ, 2563)

3. ผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของใช้จากวัสดุท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.69 / S.D. = 0.370$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.94 / S.D. = 0.135$) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.85 / S.D. = 0.290$) นักเรียนพึงพอใจระดับมาก ด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58 / S.D. = 0.571$) และด้านที่นักเรียนพึงพอใจระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.39 / S.D. = 0.483$) สอดคล้องกับบอร์ศิริ เลิศกิตติสุข ที่กล่าวว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ รายด้าน ทั้ง 3 ด้าน (ด้านเก่ง ด้านดี ด้านมีความสุข) พบว่า ด้านเก่ง นักเรียนที่ศึกษาวิชาโครงงานอาชีพ จะมีลักษณะเป็นคนเก่งโดยมีความสามารถในการคิดมีทักษะด้านการจัดการ สามารถแก้ปัญหาวิเคราะห์สรุปผลเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการดำเนินงานอาชีพ จึงทำให้รู้จักอาชีพอย่างหลาย โดยสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านดี นักเรียนเห็นว่า การเรียนวิชาโครงงานอาชีพเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้แก่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขยันอดทน มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ส่วนด้านมีความสุข นักเรียนเห็นว่า การเรียนวิชาโครงงานอาชีพ ทำให้

นักเรียนได้พัฒนาตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ อิสระ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง ได้ความภาคภูมิใจในตนเอง และดีใจที่มีรายได้ที่สามารถหาได้ด้วยตนเอง (อรศิริ เลิศกิตติสุข, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาของปัญญา ศรีผายวงศ์ ที่กล่าวว่า การจัดการกรรมการเรียนรู้มีความท้าทาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และภาพความสำเร็จของงานมีความชัดเจน สัมผัสได้ กระบวนการทำงาน มีการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยน ละลายพฤติกรรม มีเป้าหมายร่วมกัน ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีรายได้จากการเรียน และมีโอกาสช่วยสังคม ทำให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีกำลังใจ และเกิดแรงบันดาลใจที่จะทำชิ้นงานต่อไปให้สำเร็จ ตลอดจนมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ปัญญา ศรีผายวงศ์, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า 1) การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.91 คิดเป็นร้อยละ 89.7 2) ทักษะในการประดิษฐ์ชิ้นงานของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 4.80 คิดเป็นร้อยละ 96.04 3) ความพึงพอใจต่อการจัดการกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคอื่น ๆ
2. ผู้วิจัยควรนำการจัดการจัดการกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและวิชาอื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มฝ่ายงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสเครือข่ายสถานศึกษาธาตุ. (2561). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561. สกลนคร : โรงเรียนบ้านหนองตากวย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตเซอร์โพรเซชัน.

- ดุซฎึ โยเหลา และคณะ. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพมหานคร : หจก. ทิพย์วิสุทธิ.
- ถวัลย์ มาศจรัส และ มณี เรืองขำ. (2549). นวัตกรรมชุด แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโครงการ (Project). กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพกัญญา พรหมชาติแก้ว. (2557). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning: PBL). ใน นิตยสาร สสวท. 42(188), 14-17.
- ปัญญา ศรีผายวงษ์. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการในรูปแบบบริษัทจำลอง รายวิชาโครงการอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2547). โครงการเพื่อการเรียนรู้หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สกุรัตน์ แก้วสมบัติ. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงการ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิทธิญา รสสัยการ. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- หุทัย สัจธรรม. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อิงโครงการที่เน้นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยว. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- อรศิริ เลิศกิตติสุข. (2548). การจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อานนท์ ภิลาภ. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ*

THE DEVELOPMENT OF READING AND WRITING LEARNING OUTCOMES
IN WRITING BASIC THAI WORDS FOR 2ND GRADE STUDENTS BASED
ON PROACTIVE LEARNING MANAGEMENT BLENDED
WITH COOPERATIVE LEARNING

ศิริวัฒน์ โทจันทร์

Siriwat Tojan

อธีราชย์ นันขันตี

Athirach Nankhantee

พิจิตรา ธงพานิช

Phichittra Thongpanit

มหาวิทยาลัยนครพนม, ประเทศไทย.

Nakhon Phanom University, Thailand.

E-mail: 656150720059@npu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2. เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t

*Received: 3 November 2024; Revised: 9 December 2024; Accepted: 13 December 2024

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถด้านทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.23 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 2) นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีทักษะการอ่านและการเขียนคำสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, ความพึงพอใจ

Abstract

This research article aims to 1. develop Thai basic reading and writing skills for Grade 2 students through active learning combined with cooperative learning to meet an 80% achievement criterion; 2. compare the learning outcomes in Thai basic reading and writing skills before and after the implementation of active and cooperative learning; and 3. study students' satisfaction with Thai language instruction using active and cooperative learning. This quantitative study's sample consisted of 16 Grade 2 students from Ban Nong Hoi Pa Wai School, under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office, in the academic year 2023, selected through cluster sampling. The research instruments included (1) an active and cooperative learning plan, (2) a test measuring Thai basic reading and writing skills, and (3) a student satisfaction assessment form regarding the Thai learning experience. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test for hypothesis testing.

The results showed that (1) students' Thai basic reading and writing skills, achieved through active and cooperative learning, averaged 85.23%, surpassing the 80% benchmark; (2) students who received active and cooperative learning instruction demonstrated statistically significant improvement in reading and writing skills at the .05 level; and (3) students expressed a high level of satisfaction with the active and cooperative learning experience.

Keywords: active learning, cooperative learning, satisfaction

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์อันทรงคุณค่าของชาติไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพของคนในชาติ เสริมสร้างบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ความเป็นไทย อีกทั้งยัง

เป็นสื่อที่สำคัญในการถ่ายทอดความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ตระหนักรู้ระหว่างบุคคล ช่วยให้การดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตยเป็นไปอย่างสงบเรียบร้อย นอกจากนี้ ภาษาไทยยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลและแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ซึ่งส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งภาษาไทยยังสะท้อนถึงภูมิปัญญาของบรรพชน แสดงออกถึงวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพอันงดงาม ซึ่งเป็นสมบัติอันทรงคุณค่าที่สมควรแก่การศึกษา อนุรักษ์ และสืบสาน เพื่อให้คงอยู่เป็นมรดกของชาติไทยสืบไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในการสื่อสาร การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้น การเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องในทุกโอกาส จึงเป็นหน้าที่ของเด็กไทยทุกคน การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสารอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการฟัง ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้ข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ ขณะที่ทักษะการพูดและการเขียนเป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิด ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน การเรียนรู้ภาษาไทยจึงมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรับรู้ข้อมูลและข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนตามหลักภาษา โดยคำนึงถึงความหมาย กาลเทศะ และความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมและทรงประสิทธิภาพ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ต้องพัฒนาทักษะการรับสาร (อ่านและฟัง) ควบคู่กับการส่งสาร (พูดและเขียน) โดยเฉพาะทักษะการเขียน ซึ่งเป็นทักษะซับซ้อนและสำคัญในการถ่ายทอดสาร ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงต้องพัฒนาแนวทางและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างผลลัพธ์อย่างยั่งยืน เน้นเสริมองค์ความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความสนุกในการเรียน การใช้เทคนิคสอนที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนจดจำ เข้าใจลึกซึ้ง และเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ การเรียนรู้ภาษาไทยตามธรรมชาติ

เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ไม่อาจแบ่งแยกออกเป็นสาระอิสระในแต่ละชั้นปีได้โดยสมบูรณ์ ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทักษะในหลายด้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทักษะการอ่านและการเขียน การสะกดคำ การจับใจความสำคัญ และการเลือกใช้คำที่เหมาะสม รวมถึงการฝึกเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ความต้องการ และจินตนาการของตนเอง การบูรณาการความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปสู่การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการดำเนินชีวิต

อย่างมีประสิทธิภาพ ควรได้รับการส่งเสริมในทุกระดับชั้นการศึกษา โดยมีเนื้อหาและทักษะที่พัฒนาขึ้นตามลำดับ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย การสร้างประโยคที่ซับซ้อนขึ้น และการอ่านและเขียนบทความหรือเรื่องราวที่ยาวขึ้นในระดับชั้นที่สูงขึ้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนอยู่ในระดับเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะด้านสมรรถภาพการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่ยังพบปัญหาสำคัญ อาทิ การออกเสียงพยัญชนะ สระ และคำควบกล้ำที่ไม่ชัดเจน การสะกดคำ และการใช้หลักภาษาไทยที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะทักษะการแจกลูกสะกดคำซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้เริ่มเรียน หากทักษะนี้ไม่ได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เริ่มต้น นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์ในการประสมคำ ส่งผลให้เกิดความสับสนและขาดความถูกต้องในการอ่านและเขียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย ซึ่งพบปัญหาด้านการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยอย่างชัดเจน หากไม่ได้รับการส่งเสริม ทักษะดังกล่าวจะกระทบต่อความก้าวหน้าในการเรียนภาษาไทยและผลการเรียนโดยรวม รวมถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ (ข้อมูลอ้างอิงจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปี 2566)

เพื่อแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยได้ศึกษานวัตกรรมการสอนทั้งแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ โดยพบว่าการผสมผสาน Active Learning และ Collaborative Learning ช่วยพัฒนาทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงนำแนวคิดเหล่านี้มาพัฒนาแผนการเรียนรู้ที่มุ่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ตามเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรายงานการพัฒนาผลการเรียนรู้ ทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มเครือข่ายสะพาน มิตรภาพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมืองมุกดาหาร ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 16 คน จากโรงเรียน บ้านหนองหอยป่าหวาย ซึ่งได้รับการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โรงเรียนดังกล่าวตั้งอยู่ในอำเภอเมือง มุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ในปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจำนวน 4 แผน ใช้เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แบบทดสอบน้ออกแบบมาเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวน 3 ตัวเลือก รวม ทั้งหมด 30 ข้อ

3. งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One Group Pre-test Post-test Design ตามแนวทาง ของเสริมพงศ์ วงศ์กมลลาไสย โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการทดลอง (เสริมพงศ์ วงศ์กมลลาไสย, 2548) ตามที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	T ₁	T	T ₂

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

การพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีขั้นตอนการดำเนินการ

สร้างและตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้วิจัยและครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย มีการวางแผนประชุม ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในทุกวันพุธ เวลา 15.30 น. - 16.30 น. เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 การวางแผนการประชุมออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

ครั้งที่	แผนการจัดการเรียนรู้	ช่วงเวลา
1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 รู้จักคำนำเรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านออกเสียงคำ	(สัปดาห์ที่ 1) วันพุธ เวลา 15.30 น. - 17.30 น.
2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านคิดวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ค่ายากจากบทเรียน	(สัปดาห์ที่ 2) วันพุธ เวลา 15.30 น. - 17.30 น.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย

1.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ และการวิเคราะห์หลักสูตรจากหนังสือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

1.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหา เลือกวิธีวัดผล และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 วิเคราะห์หลักสูตร

เนื้อหา	จำนวนข้อสอบ										
	จำนวนที่ สร้าง	ความรู้/ จำ		ความ เข้าใจ		การ นำไปใช้		การ วิเคราะห์		การ สังเคราะห์	
		สร้าง	ใช้	สร้าง	ใช้	สร้าง	ใช้	สร้าง	ใช้	สร้าง	ใช้
เรื่อง 1 รู้จักคำนำ เรื่อง	13	6	5	7	5	3	2	-	-	-	-
เรื่อง 2 การอ่าน ออกเสียงคำ	12	4	3	5	4	6	5	-	-	-	-

เรื่อง 3 การอ่านคิดวิเคราะห์	11	2	1	5	4	5	4	3	2	-	-
เรื่อง 4 ค่ายากในบทเรียน	11	3	2	6	4	5	4	2	1	-	-
จำนวนข้อสอบที่สร้าง (รวม)	47										
จำนวนที่นำไปใช้จริง (รวม)	30	15	11	5	2	2	15	5	3	-	-

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัย แบบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 3 ตัวเลือก จำนวน 47 ข้อ เพื่อไปใช้จริง 30 ข้อ

1.4 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสม และความถูกต้องเบื้องต้นและปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ที่ผ่านการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ด้านการสอนรายวิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน และด้านวัดผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2549)

ให้	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
จริงให้	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
เรียนรู้ให้	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1.6 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC และเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 นำไปทดลองใช้ต่อไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.67-1.00

1.7 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จำนวน 7 คน ถ้าตอบถูก ได้ 1 ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ ได้ 0 แล้วนำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนน และนำผลการตรวจมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

1.8 นำผลคะแนนที่ได้เป็นรายข้อมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เพื่อหาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ และทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2546) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

1.9 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ไปหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR-20) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

1.10 นำแบบทดสอบที่หาความเชื่อมั่นแล้ว จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง เพื่อนำไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 1 ชุด จำนวน 30 ข้อ

แบบสอบถามความพึงพอใจ

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (สมนึก ภัททิยธนี, 2553)

2. กำหนดข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยสร้างแบบวัดความพึงพอใจ 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริง จำนวน 5 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งระดับ ความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง พึงพอใจมาก

3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

3. นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบวัดความพึงพอใจที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ด้านการสอนรายวิชาภาษาไทย 3 คน และด้านวัดผล 1 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะความพึงพอใจ โดยใช้สูตร IOC ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคุณลักษณะด้านความพึงพอใจของนักเรียน

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคุณลักษณะด้านความพึงพอใจของนักเรียน

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านความพึงพอใจของนักเรียน

5. วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้สูตร IOC และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ตามจำนวนที่จะนำไปใช้จริง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 4 ชั่วโมง ได้ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

2. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย จากการทำแบบทดสอบ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

3. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความพึงพอใจ ในการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. การประเมินผลการเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบวัดผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

4. การประเมินความพึงพอใจ จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นรายบุคคล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สถิติ

1. ร้อยละ (Percentage) โดยคำนวณตามสูตร P ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน โดยใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียน

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร S.D. ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\text{สูตร } S.D. = \frac{\sqrt{N \sum X^2 - (\sum X)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X^2 แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

\sum แทน ผลรวม

4. สถิติทดสอบสมมติฐาน

4.1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent sample

ผลการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร้อยละ 85.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลคะแนนการทดสอบการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย

คะแนนการทดสอบการอ่านและเขียนคำ (30 คะแนน)	N	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	16	15.75	52.5	37.49
หลังเรียน	16	25.56	85.23	

2. เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คะแนนการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	df.	sig
ก่อนเรียน	16	15.75	1.63	37.49	15	.001
หลังเรียน	16	25.56	1.12			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 สรุปว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 คิดเป็นร้อยละ 85.23 และมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.63 คิดเป็นร้อยละ 52.5

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร

ข้อที่	การประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ฉันมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	4.94	0.25	มากที่สุด
2.	ขณะเรียนฉันตั้งใจเรียนและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย	4.75	0.45	มากที่สุด
3.	ฉันชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ	4.69	0.48	มากที่สุด
4.	ฉันมีความสุขกับการเรียนรู้กับเพื่อน ๆ	4.75	0.45	มากที่สุด
5.	ฉันชอบทำกิจกรรมวิชาภาษาไทยร่วมกับเพื่อน ๆ	4.63	0.50	มากที่สุด
ภาพรวม		4.75	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 ข้อแรกคือ ข้อที่ 1 ฉันมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 รองลงมาคือข้อที่ 2 ขณะเรียนฉันตั้งใจเรียนและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย และ ข้อที่ 4 ฉันมีความสุขกับการเรียนรู้กับเพื่อนๆมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ทั้งนี้ ข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5 ฉันชอบทำกิจกรรมวิชาภาษาไทยร่วมกับเพื่อน ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร หลังเรียนด้วยการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียนรู้ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจผ่านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ Riebe et al ที่กล่าวว่า การทำงานร่วมกันเป็นทีม ทำให้มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เกิดความเสียสละช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน ทำให้งานนั้นออกมามีประสิทธิภาพมากขึ้น (Riebe et al, 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย จันทร์หอม ที่ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำภาษาไทยที่มีตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีผลคะแนนการทำแบบทดสอบวัดทักษะอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.76 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ธงชัย จันทร์หอม, 2566)

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหอยป่าหวาย จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้โดยการลงมือทำด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ (Johnson and Johnson, R. T, 1987) ทำให้นักเรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ สอดคล้องกับกนกวรรณ ภูทิม ได้ศึกษาความคิดเห็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ร่วมกับการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี อยู่ในระดับมาก (กนกวรณ ภูทิม, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์วรรณ มุสิกรัตน์ ได้ทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง คำราชาศัพท์ ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักเรียนมีความคิดด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นวิธีการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้และทักษะการทำงานกลุ่มได้ดี (พิมพ์วรรณ มุสิกรัตน์, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ดังนี้ 1. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.56 คิดเป็นร้อยละ 85.23 2. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนแบบร่วมมือให้เข้าใจก่อนนำไปปรับใช้ในการสอน
2. ครูผู้สอนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้เพื่อดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด การประเมินผลและการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง
3. ครูผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นไปปรับใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนได้
4. ควรพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการพูดและการฟังด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เอกสารอ้างอิง

กนกวรณ ภูทิม. (2562). การศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยบูรพา.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : [ม.ป.พ.].
- ธงชัย จันทร์หอม. (2566). การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำภาษาไทยที่มีตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์วรรณ มุสิกรัตน์. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง คำราชาศัพท์. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการ. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิสนุ พองศรี. (2549). *การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม. : ประสานการพิมพ์.
- _____. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสริมพงศ์ วงศ์มลาไสย. (2548). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลวงตาพลวง โดยใช้กิจกรรมกลุ่มแบบจิกซอว์และแผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Johnson and Johnson,R. T. (1987). *Joining Together Group Theory and Group Skills*. [n.p.]
- Riebe et al. (2016). *Cooperative Learning :Theory Research and Practice*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.

การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*

INVESTMENTS THAT AFFECT THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC AREA
OF PHROM MADUEA SUBDISTRICT MUENAG DISTRICT,
NAKHON PATHOM PROVINCE

โชติกา บุญเทียม

Chotika Bunthiam

สมเกียรติ เกียรติเจริญ

Somkiat Kiatcharoen

รังสรรค์ อินทน์จันทน์

Rungsun Inchan

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ประเทศไทย

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

E-mail: chothikamsu@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ 2) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ 3) เพื่อศึกษาการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ และ 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการลงทุนในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนตามทะเบียนราษฎรในตำบลโพรงมะเดื่อ ประชากร จำนวน 2,863 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน คำนวณได้จากสูตรของทาโร ยามาเน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

*Received: 27 January 2024; Revised: 12 October 2024; Accepted: 8 December 2024

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการลงทุนที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคูณเท่ากับ .949 ($R = .949$) อธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 90.0 มีค่า $R^2 = .900$ และมีค่า $F = 382.282$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ 4) ข้อเสนอแนะต่อการลงทุนในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ คือ ควรมีการส่งเสริมในการให้ทุนเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับเครื่องมือในการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร

คำสำคัญ: การลงทุน, การพัฒนา, พื้นที่เศรษฐกิจ

Abstract

This research article aims to: 1) study the level of investment impacting economic area development, 2) examine the level of economic area development, 3) investigate the investment factors affecting economic area development, and 4) provide investment recommendations for developing the economic area in Phrom Madoo Subdistrict, Mueang District, Nakhon Pathom Province. This quantitative research targeted a population consisting of registered households in Phrom Madoo Subdistrict, with a total population of 2,863 individuals and a sample size of 351, calculated using Taro Yamane's formula. A simple random sampling method via a lottery draw was employed. Data were collected through questionnaires, and the statistical tools used for analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple linear regression analysis by the Enter method at a significance level of 0.05.

The research findings revealed that: 1) the level of investment influencing economic area development in Phrom Madoo Subdistrict was at a moderate level, 2) the level of economic area development in Phrom Madoo Subdistrict was also at a moderate level, 3) the relationship between investment and economic area

development in Phrom Madoo Subdistrict demonstrated a moderate correlation, with a multiple correlation coefficient of .949 ($R = .949$). The independent variables explained 90.0% of the variation in the dependent variable ($R^2 = .900$), with an F-value of 382.282, indicating that the independent variables significantly affected the economic area development, and 4) the recommendations for investment in developing the economic area in Phrom Madoo Subdistrict include promoting financial support for farmers to grow organic vegetables and allocating budgets for tools to process agricultural products.

Keywords: investment, development, economic area

บทนำ

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพที่อาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้า ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังคงประสบปัญหาด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร รวมทั้งยังมีอุปสรรคในการยกระดับประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ตลาดแรงงาน และประสิทธิภาพของภาครัฐ ที่มีความล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่เริ่มพัฒนาในช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงได้สำเร็จไปแล้วในช่วงก่อนหน้านี้ ส่งผลให้ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นเวลานาน จากการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคเศรษฐกิจที่ผ่านมา ที่ทำให้รูปแบบการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงที่ผ่านมา ไม่สามารถขับเคลื่อนสู่การเป็นประเทศรายได้สูง อีกทั้งยังไม่สามารถตอบสนองต่อโอกาสและทิศทางแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ แม้ว่าประเทศไทยจะมีจุดแข็งในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยการใช้กลไกทางการคลัง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

แนวทางในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 นั้น ต้องอาศัยการลงทุน ซึ่งการลงทุนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับระบบเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันเพราะการลงทุนก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

นอกจากนั้น ยังทำให้การจ้างงานทำให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้น เพื่อเป็นการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และการลงทุนยังก่อให้เกิดการเพิ่มพูนของเงินตรา เมื่อมีการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ หากไม่มีการลงทุน ประชาชนย่อมต้องประสบปัญหาการขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค ประชาชนส่วนหนึ่งต้องประสบปัญหาการว่างงาน ผลที่ตามมาคือความยากจน ฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนจะแย่ลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้น การลงทุนจึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจคือ ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การลงทุนก่อให้เกิดการจ้างงาน ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น อำนาจการซื้อของประชาชนย่อมมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทำให้มีนักลงทุนผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น และมีรายได้ที่เหลือจากการบริโภคที่อยู่ในรูปของเงินออมของประชาชน ก็จะไหลเวียนไปสู่แหล่งทุนในรูปของเงินกู้ยืม หรือการลงทุนซื้อหลักทรัพย์จากธุรกิจโดยตรง ผู้ที่ต้องการใช้เงิน เมื่อได้รับเงินก็อาจนำไปใช้จ่ายโรงงานหรือปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต ทำให้มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น (ธนกร พจนธนาบันเทิง, 2559)

สำหรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศไทย ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และเชื่อมโยงกันมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยต้องใช้ศักยภาพความได้เปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจและศักยภาพของภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ซึ่งจะต้องวางทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศให้สอดคล้องกับโอกาสและศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละภูมิภาค เพื่อให้มีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ด้วยการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค นับเป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนและชุมชนศูนย์กลางในภูมิภาคที่สำคัญของประเทศ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การบริการท่องเที่ยวและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2566)

จากการศึกษาแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยที่กล่าวถึง ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ จัดเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ในการดำเนินงานตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) อย่างต่อเนื่อง และในปี 2565 องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสังคมและความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการพัฒนาบริหารจัดการที่ดี และด้านการพัฒนาด้านการบริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐาน เมื่อพิจารณาแยกย่อยในด้านการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว พบว่า มีการกำหนดโครงการไว้ 6 โครงการ แต่ไม่มีการดำเนินงานในส่วนของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนโพรงมะเดื่อ, 2565) จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ในตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมว่า มีการลงทุนในพื้นที่ที่มากน้อยเพียงใด การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจอยู่ในระดับใด และการลงทุนในด้านใดที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลประกอบการส่งเสริมการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการลงทุนในตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการลงทุนในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ตัวแทนครัวเรือนตามทะเบียนราษฎรในตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 2,863 คน (องค์การบริหารส่วนโพรงมะเดื่อ, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือนตามทะเบียนราษฎรในตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 351 คน ทำการหากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม แบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม แบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

3.2 แต่งตั้งผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในการช่วยเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ไม่เกิดความลำเอียงในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามและได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด

4.2 ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

4.3 กำหนดเกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีการของ Likert

4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยเกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ (Williams, Walter, 1971)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ระดับการลงทุน/ระดับการพัฒนา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยประกอบการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัว

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการลงทุน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาความ

ผลการวิจัย

การวิจัย การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ การลงทุนพาณิชย์ ($\bar{X} = 3.42$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การลงทุนทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมา คือ การลงทุนการผลิต และการลงทุนการบริการ ($\bar{X} = 3.12$) การลงทุนการเงิน ($\bar{X} = 3.01$) การลงทุนการก่อสร้าง ($\bar{X} = 2.95$) การลงทุนสื่อสารและการขนส่ง ($\bar{X} = 2.91$) และการลงทุนสาธารณะ ($\bar{X} = 2.74$) ตามลำดับ

2. ระดับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและแข็งแรง ($\bar{X} = 3.51$) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.29$) รองลงมา คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ เสรีภาพทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.04$) รองลงมาคือ ความสงบทั้งภายในและภายนอกตำบล ($\bar{X} = 2.93$) และความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.92$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .949 ($R = .949$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 90.0 มีค่า $R^2 = .900$ และมีค่า $F = 382.282$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

4. ข้อเสนอแนะต่อการลงทุนในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม คือ ควรมีการส่งเสริมในการให้ทุนเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับเครื่องมือในการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับประชาชนในพื้นที่ในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของประชาชน ควรส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าชุมชน ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านพื้นถิ่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

การศึกษาระดับการลงทุนในตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับการลงทุนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนถึงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับข้อมูลการลงทุนอย่างทั่วถึงในทุกประเภทการลงทุนภายในตำบล เช่น การเกษตร การผลิต การเงิน การก่อสร้าง การสื่อสารและการขนส่ง การบริการ และการลงทุนสาธารณะ โดยเฉพาะด้านการค้าพาณิชย์ที่มีระดับการลงทุนสูงสุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าและการส่งเสริมสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนเห็นการเติบโตที่ชัดเจนในด้านนี้ สำหรับการลงทุนด้านอื่น เช่น การเกษตร ซึ่งรวมถึง

การเกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิต ยังอยู่ในระดับปานกลาง การลงทุนการผลิตมุ่งเน้นไปที่สินค้าการเกษตร การลงทุนการเงินมุ่งส่งเสริมการออมและการลงทุน การก่อสร้างเป็นการลงทุนจากราชการตามนโยบายภาครัฐ รวมถึงการสื่อสารและการขนส่ง การบริการ และการลงทุนสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาพื้นที่ในระดับภาค ที่เน้นการเชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการพัฒนาเมือง ชุมชน ระบบโลจิสติกส์ และการสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มั่นคง (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2566) ส่งเสริมการเชื่อมโยงเศรษฐกิจในแนวเหนือ-ใต้ และตะวันออก-ตะวันตก รวมถึงการประสานระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศด้วยโครงข่ายโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การลงทุนในตำบลโพรงมะเดื่ออยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของพรพรขจร จิรภิญโญ ที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยการลงทุนและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของนักลงทุนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่านักลงทุนมีความเห็นในระดับสูงต่อด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผลผลิตภัณฑ์ ผลตอบแทน พฤติกรรมการลงทุน กระบวนการให้บริการ บุคคล และข้อมูลและช่องทางจัดจำหน่ายกองทุน (พรพรขจร จิรภิญโญ, 2559) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปฏิภาณ พาณิชเลิศ ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในคริปโตเคอเรนซี พบว่า อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EC3) มีบทบาทสำคัญในระดับสูงต่อการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทนี้ (ปฏิภาณ พาณิชเลิศ, 2564)

2. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง แม้ผลการวิจัยจะชี้ว่าประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกับการลงทุนภายในพื้นที่ในระดับปานกลาง แต่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ เสรีภาพทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความสงบสุขทั้งภายในและภายนอกตำบล ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง แม้จะมีบางส่วนที่มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับสูง เช่น ความเข้มแข็งและการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงของประชาชน การพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนของผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและประสิทธิภาพการผลิตอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ที่ยังไม่สมบูรณ์ ส่วนเสรีภาพทางเศรษฐกิจเช่นการจ้างงานในสถานประกอบการ รวมถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการยอมรับในชุมชนยังอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับความสงบสุขภายในชุมชนและการใช้บริการจากภาครัฐ แนวทางการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของตำบลโพรงมะเดื่อ สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งสร้างความสมดุลและภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิด

การพัฒนาแบบองค์รวม ที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและเชื่อมโยงมิติต่าง ๆ ของการพัฒนา ทั้งด้านคน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง และการเมือง รวมถึงมิติทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามแนวทาง “ภูมิสังคม” เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตอบสนองต่อวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่

ผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภักดิ์สรดา สหัชสพาศนและคณะ ศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การจัดการพื้นที่สร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี ตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 ผลการวิจัยพบว่า 1) จังหวัดเพชรบุรีมีศักยภาพที่โดดเด่นในด้านการท่องเที่ยวและด้านเกษตรกรรม ส่วนด้านสังคมแม้จังหวัดเพชรบุรีจะมีทุนทางสังคมสูง แต่กลับพบปัญหาด้านความ มั่นคง ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบปัญหามลพิษจากอุตสาหกรรมในพื้นที่และปัญหาการบริหารจัดการน้ำ 2) รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการพื้นที่สร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี ตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 ควรประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเชิงเศรษฐกิจบนพื้นฐานอัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ กลยุทธ์ที่ 2 การใช้ประโยชน์จากการจัดการพื้นที่สร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และกลยุทธ์ที่ 3 ขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรีให้เป็นเมืองต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งรูปแบบและกลยุทธ์ทั้งหมดได้ผ่านมติในที่ประชุมเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ภาคย์ อินพ่วง ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) ในพื้นที่โครงการแก้มลิง ตามแนวพระราชดำริบึงกุ่ม (ภักดิ์สรดา สหัชสพาศนและคณะ, 2561) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันมีประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่น้อยมาก ทั้งประชาชนในชุมชนรอบ ๆ โครงการ หรือประชาชนจากภายนอก กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่คือ การจับสัตว์น้ำไปบริโภคและกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจของครอบครัวที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ เนื่องจากบริเวณสวนป่ารอบโครงการแก้มลิงตามแนวพระราชดำริบึงกุ่ม ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะที่มีระบบความปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เหมาะสมกับการออกกำลังกายและทำกิจกรรมนันทนาการ ประกอบกับมีชุมชนบุกรุกเข้าไปอยู่อาศัยในพื้นที่ ทำให้ประชาชนที่ต้องการเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกิดความกังวลในเรื่องความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน (พงศ์ภาคย์ อินพ่วง, 2563)

3. ผลการศึกษาการลงทุน ประกอบด้วยการลงทุนการเกษตร การผลิต การเงิน การพาณิชย์ การก่อสร้าง การสื่อสารและการขนส่ง การบริการ และสาธารณะ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

ประกอบด้วย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีความสงบทั้งภายในและภายนอกตำบล และประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและแข็งแรงของตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคุณเท่ากับ .949 ($R = .949$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 90.0 มีค่า $R^2 = .900$ และมีค่า $F = 382.282$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการลงทุนในตำบลโพรงมะเดื่อ มีการลงทุนที่แยกย่อยออกเป็นหลายประเภท ครอบคลุมต่อการพัฒนาพื้นที่ทั้งในส่วนของภาคการเกษตร การเงิน พาณิชยกรรม การก่อสร้าง การสื่อสารและการขนส่ง การบริการและสาธารณสุข ซึ่งการลงทุนแต่ละประเภทล้วนแล้วแต่เป็นการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน เป็นไปตามบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) ซึ่งระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพ ที่อาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาด การเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) จึงทำให้การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของรุสลีนา เบ็ญอับดุลลอฮ์ ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการสัญจรอัจฉริยะ (Smart mobility) กรณีศึกษาโครงการแก้มลิงตามแนวพระราชดำริ เขตบึงกุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การจะพัฒนาพื้นที่ให้เป็นสวนสาธารณะชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน ที่พร้อมเปิดและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาเส้นทางการสัญจร หรือคำนึงถึงการเชื่อมต่อสู่การขนส่งมวลชนรวม และทำ

การพัฒนาจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรในพื้นที่ศึกษา ให้สามารถเชื่อมต่อกับโครงข่ายการสัญจรได้ทุกระบบอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการใช้บริการภายในสวนสาธารณะ (รุสลีนา เบ็ญอับดุลลอฮ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .949 ($R = .949$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 90.0 มีค่า $R^2 = .900$ และมีค่า $F = 382.282$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า การลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ดังนี้

- 1.1 หน่วยงานภาครัฐ ควรให้การส่งเสริมให้มีการลงทุนพาณิชย์ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชน
- 1.2 หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจในด้านความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ในส่วนของการลดการผูกขาดทางการตลาด ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการตลาดมากยิ่งขึ้น
- 1.3 หน่วยงานภาค รัฐควรให้การส่งเสริมในการให้ทุนเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ
- 1.4 หน่วยงานภาค รัฐควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายโทรคมนาคม
- 1.5 หน่วยงานภาค รัฐควรมีการก่อสร้างระบบการกำจัดขยะ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

2.2 ควรศึกษานโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่สำหรับภาคกลาง เพื่อพัฒนาตำบลโพรงมะเดื่อให้เป็นเมืองแห่งการพัฒนาเมืองและชนบทอย่างเกื้อกูลกัน สนับสนุนให้ฐานเศรษฐกิจของพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ธนกร พงษ์ธนาบันเทิง. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุนกลุ่มวัยทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. ใน *สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฎิภาณ พาณิชเลิศ. (2564). พฤติกรรมการลงทุน และปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในคริปโตเคอเรนซี. ใน *การศึกษาค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- พงศ์ภาคย์ อินพ่วง. (2563). แนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) ในพื้นที่โครงการแก้มลิงตามแนวพระราชดำริบึงกุ่ม. ใน *รายงานการค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรระษกร จิรภิญโญ. (2559). ปัจจัยการลงทุนและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของนักลงทุนทั่วไปในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. ใน *การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2566). แนวคิดและทิศทางการพัฒนาเชิงพื้นที่. เรียกใช้เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2566. จาก [www.http://slbkb.psu.ac.th](http://slbkb.psu.ac.th).
- รุสลีนา เบ็ญอุบลลอส. (2564). แนวทางการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนเมืองอย่างยั่งยืนด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการสัญจรอัจฉริยะ (smart mobility) กรณีศึกษาโครงการแก้มลิงตามแนวพระราชดำริ เขตบึงกุ่ม. ใน *รายงานการค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ลภัสสรดา สหัสสพาศน์และคณะ. (2561). รูปแบบกลยุทธ์การจัดการพื้นที่สร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี ตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 11(2), 1056-1072.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- องค์การบริหารส่วนโพรงมะเดื่อ. (2565). *แผนพัฒนาสามปี*. นครปฐม : องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ.
- Taro Yamane. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York : Harper and Row Publications.
- Williams, Walter. (1971). *Social Policy Research and Analysis: The Experience in the Federal Social Agencies*. New York : American Elsevier Publishing Co.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับ
ระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*
FACOTRS INFLUENCING THE DECISION FOR COLONOSCOPY
WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEM IN PRIVATE HOSPITALS
IN BANGKOK

สารัช วงศ์สุนทรพจน์

Sarach Wongsuntornpoj

ปาลิดา ศรีศรกำแพง

Palida Srisornkompon

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, ประเทศไทย.

Panyapiwat Institute of Management, Thailand.

E-mail: sarach.k.w@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้งหมด 7 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากรที่ศึกษา โดยเป็นผู้เคยมีประสบการณ์หรือผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการส่องกล้องลำไส้ใหญ่อายุ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายวิธี โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test, One-way ANOVA การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 40-49 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพเป็นข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และมีระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 25,000 บาท โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) และ 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์

หรือบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, โรงพยาบาลเอกชน, การตรวจสอบกล้องลำไส้ใหญ่, ระบบปัญญาประดิษฐ์, การตัดสินใจ

Abstract

This research article aimed to study the personal factors and the marketing mix in 7 aspects of the service marketing that influence to the decision for colonoscopy with AI system in private hospitals, Bangkok. The study was quantitative research of 400 people whom used to utilize colonoscopy services or were influenced on the decisions to use the colonoscopy services with the age of 30 years old and over under the Multi-stage Sampling. The research tools were questionnaires and data analysis using descriptive statistics: mean, percentage, and standard deviation and hypotheses testing: t-test, One-way ANOVA, Pearson's correlation analysis and Multiple regression analysis.

The research findings revealed that most respondents were female, aged 40-49 years old, bachelor's degree education, civil servants or state-owned enterprise employees, and monthly incomes below 25,000 THB. The examined hypotheses results showed that 1) the differences in personal factors namely genders, ages, education levels, professions, and monthly revenues influenced on the decision for colonoscopy with AI system in private hospitals in Bangkok indifferently ($p > 0.05$), and 2) the service marketing mix factors including process, product or service, distribution channel, people and physical evidence influenced the decision for colonoscopy with AI system in private hospitals in Bangkok with statistically significance difference ($p < 0.05$).

Keywords: marketing mix factors, private hospital, colonoscopy, AI system, decision

บทนำ

โรคมะเร็งถือเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญและสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ของโลก รวมถึงประเทศไทย โดยจากสถิติพบว่า มีผู้ป่วยโรคมะเร็งรายใหม่ 183,541 คนต่อปี และมีจำนวนผู้เสียชีวิต 118,829 คนต่อปี โดยโรคมะเร็งที่พบมาก 5 อันดับแรกในประชากรไทย ได้แก่ มะเร็งตับและท่อน้ำดี มะเร็งปอด มะเร็งเต้านม มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก และมะเร็งปากมดลูก (Ferlay, J. et

al, 2024) การเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง นอกจากทำให้ผู้ป่วยเผชิญกับความทุกข์ทรมานจากอาการของโรคมะเร็งนั้นแล้ว ยังส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรมนุษย์ เพราะการเกิดโรคมะเร็งทำให้ผู้ป่วยบางรายเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2562)

จากการศึกษาข้อมูลสถิติผู้ป่วยมะเร็งในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2561 และการคาดการณ์อุบัติการณ์ของผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก พบว่า ใน ปี พ.ศ. 2563 และปี พ.ศ. 2566 คาดการณ์จะมีผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก รวมทั้งเพศชายและเพศหญิง 16,976 คน และ 20,868 คนตามลำดับ (Rojanamatin, J. et al, 2021) โดยข้อมูลสถิติในปี พ.ศ. 2565 พบมากถึง 20,173 คน (Ferlay, J. et al, 2024) ซึ่งใกล้เคียงกับการคาดการณ์ จึงมีความเป็นไปได้ว่าแนวโน้มจำนวนผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก จะมีจำนวนผู้ป่วยเป็นไปตามการคาดการณ์

ในปัจจุบันมีการพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ช่วยในการตรวจหาตั้งเนื้อสำหรับการส่องกล้องภายในลำไส้ใหญ่ (Computer-Aided Detection – CAD) โดยมีบทบาทในการค้นหาตั้งเนื้อหรือร่องรอยของโรคและตำแหน่งได้ในทันที ซึ่งระบบ CAD จะช่วยแพทย์ส่องกล้องทางเดินอาหารในการระบุตำแหน่งของตั้งเนื้อหรือร่องรอยที่มีโอกาสถูกมองข้ามให้แก่แพทย์ได้ (Schauer, C. et al, 2022) โดยระบบ CAD ช่วยเพิ่มอัตราการตรวจพบตั้งเนื้อร้ายเป็นร้อยละ 36.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบจากร้อยละ 28.7 ในกลุ่มตัวอย่างควบคุม ซึ่งมีส่วนในการลดโอกาสการเกิดโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก ที่เกิดในภายหลังจากการส่องกล้องตรวจคัดกรองและโอกาสเสียชีวิตจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักได้ และมีการยอมรับจากแพทย์ในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อใช้ในการตรวจวินิจฉัย (Shao, L., Yan, X., Liu, C., Guo, C., & Cai, B, 2022)

สำหรับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับการส่องกล้องทางเดินอาหารในประเทศไทยนั้น ถือเป็นเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ใหม่ และยังมีโรงพยาบาลไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่สามารถให้บริการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับการส่องกล้องทางเดินอาหารเป็นจำนวนที่จำกัด และยังไม่เป็นที่แพร่หลาย (สติมัย อนิวรรณ, 2566) ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับการส่องกล้องทางเดินอาหาร ที่อาจจะเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อผู้ประกอบการโรงพยาบาลที่มีเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อยู่แล้ว ให้เป็นที่แพร่หลายแก่ประชาชนที่สนใจเข้ารับบริการ และเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์สำหรับโรงพยาบาลที่ยังไม่มีเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์นี้อีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการตรวจส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งส่วนปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ เพื่อนำผลการวิจัยไปสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการโรงพยาบาลเอกชนในด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อการส่องกล้องทางเดินอาหาร รวมถึงการปรับปรุงบริการ ให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและระดับรายได้ต่อเดือนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการตรวจการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้งหมด 7 ด้าน (7Ps) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการตรวจการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์เข้ารับบริการบริการหรือผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้บุคคลในครอบครัวหรือญาติเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องลำไส้ใหญ่ในโรงพยาบาลเอกชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร อายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ W.G. Cochran โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 400 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (Cochran, W. G, 1977) โดยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งเป็น 6 กลุ่ม โดยแบ่งเขตจำนวนประชากรตามการบริหารงานในเขตกรุงเทพมหานคร (คำสั่งกรุงเทพมหานคร, 2566)

ขั้นตอนที่ 2 จับสลากสุ่มเลือกเขต โดยนำเขตทั้งหมด 6 กลุ่ม นำมาจับสลากเลือกเขต กลุ่มละ 1 เขต (Simple Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนประชากรในแต่ละเขต (ข้อมูลประชากรสำนักทะเบียนกลาง, 2566) ดังแสดงในตารางที่ 1

ขั้นตอนที่ 4 วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง Purposive selection แบบสอบถามมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่อายุ 30 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์เข้ารับบริการบริการหรือผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้บุคคลในครอบครัวหรือญาติเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องลำไส้ใหญ่ในโรงพยาบาลเอกชน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต ทั้งหมด 6 เขต

ที่	เขต	จำนวน		กลุ่มตัวอย่าง 100% = 400
		ประชากร	สัดส่วนของประชากร	
1	เขตธนบุรี	70,825	30%	120
2	เขตพญาไท	43,403	19%	76
3	เขตบางกะปิ	40,331	17%	68
4	เขตจตุจักร	33,375	14%	56
5	เขตบางรัก	27,404	12%	47
6	เขตบางแค	19,219	8%	33
รวมจำนวนประชากรทั้ง 6 เขต		234,557	100%	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการสร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์ (Item Objectives Congruence: IOC) จากการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องเท่ากับ 0.989 และได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 ข้อคำถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ข้อ
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด จำนวน 21 ข้อ
- ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้บริการ จำนวน 5 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยสถานที่เก็บข้อมูลคือ ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล เอกชน สำนักงานราชการและเอกชน สถาบันการศึกษา และตรวจสอบให้ได้ครบตามจำนวน โดยใช้เอกสารแบบ Google Form เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 400 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

(t-Test) และสำหรับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบ Stepwise

ผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 40-49 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 25,000 บาท

ส่วนผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด รองมาคือ ด้านราคา ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product or Service)	4.22	0.513	มากที่สุด
2. ด้านราคา (Price)	4.27	0.519	มากที่สุด
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.20	0.474	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.21	0.480	มากที่สุด
5. ด้านบุคลากร (People)	4.22	0.454	มากที่สุด
6. ด้านกระบวนการ (Process)	4.25	0.438	มากที่สุด
7. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence)	4.31	0.453	มากที่สุด

ด้านผลการวิเคราะห์สมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทั้งด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ในส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของตัวแปรอิสระพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .053 - .395 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ไม่เกิน 0.75 (Hanushek, Eric A. & Jackson, John E, 1977) และไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่สูงเกิน (Multicollinearity) จึงสามารถนำไปทดสอบเพื่อหาสมการถดถอยสหสัมพันธ์ (Multiple Regression Analysis; MRA) ได้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ภายในระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระ (X) และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน (X_1-X_7)

ตัวแปรอิสระ	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X ₆)	(X ₇)
ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ (X ₁)	1.000	.395**	.191**	.194**	.240**	.181**	.204**
ด้านราคา (X ₂)	.395**	1.000	.053	.138**	.191**	.273**	.266**
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X ₃)	.191**	.053	1.000	.238**	.184**	.118*	.194**
ด้านการส่งเสริมการตลาด (X ₄)	.194**	.138**	.238**	1.000	.104*	.173**	.186**
ด้านบุคลากร (X ₅)	.240**	.191**	.184**	.104*	1.000	.314**	.260**
ด้านกระบวนการ (X ₆)	.181**	.273**	.118*	.173**	.314**	1.000	.350**
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X ₇)	.204**	.266**	.194**	.186**	.260**	.350**	1.000

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

ส่วนผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้งหมด 7 ด้าน (7Ps) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .486 ($R = .486$) สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามร้อยละ 23.7 มีค่า $R^2 = 0.237$ และมีค่า $F = 24.428$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระข้างต้นดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่

ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าอิทธิพลที่ร้อยละ 22.70 และเขียนเป็นสมการเชิงพหุคูณเพื่อทำนายอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้ $Y = 0.211$ (ด้านกระบวนการ) + 0.180 (ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ) + 0.152 (ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย) + 0.122 (ด้านบุคลากร) + 0.121 (ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสถิติพยากรณ์การตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบวิธีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	1.784	.219		8.159	.000
ด้านกระบวนการ (X_6)	.161	.037	.211	4.347	.000
ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ (X_1)	.117	.030	.180	3.876	.000
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3)	.107	.032	.152	3.328	.001
ด้านบุคลากร (X_5)	.090	.035	.122	2.546	.011
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_7)	.089	.036	.121	2.489	.013

$R = 0.486$, $R^2 = 0.237$, Adjusted $R^2 = 0.227$ Std. Error of the Estimate = 0.294, $F = 24.428$, Sig = 0.000**

อภิปรายผล

ผู้วิจัยทำการอภิปรายผลงานวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน โดยปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยรัตน์ จินประดิษฐ์ พบว่า เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันนั้น มีผลการเข้ารับบริการโรงพยาบาลเอกชนที่ไม่แตกต่างกัน และส่วนปัจจัยทางด้านรายได้ต่อเดือน (ฤทัยรัตน์ จินประดิษฐ์, 2562) จะสอดคล้องกับงานศึกษาของศิริลักษณ์ ชูดีเวทกุ ที่ผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการเข้าโรงพยาบาล

เอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลไม่แตกต่างกัน (ศิริลักษณ์ ชูติเวชคู, 2565) ด้วยเหตุว่าประชากรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการเจ็บป่วยรุนแรง เช่น โรคมะเร็ง หรือการเจ็บป่วยฉุกเฉิน โดยการเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่นั้น มีความเกี่ยวข้องกับการตรวจคัดกรองเพื่อหาความผิดปกติที่มักจะพบลักษณะตั้งเนื้อร้าย (Adenoma) อันมีโอกาเป็นสาเหตุของมะเร็งลำไส้ใหญ่ โดยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่อุบัติการณ์ของโรคที่ไม่ได้แบ่งตามส่วนของเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับรายได้ ต่อเดือนและอาชีพ (Tiankanon, K. et al, 2021)

2. การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้ง 7 ด้าน (7Ps) มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .486 ($R = .486$) ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามร้อยละ 23.7 มีค่า $R^2 = 0.237$ และมีค่า $F = 24.428$ โดยแสดงว่า ตัวแปรอิสระข้างต้นดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้เข้ารับบริการตรวจสอบส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ มีการตัดสินใจและให้ความสำคัญต่อปัจจัยมิติอื่นนอกปรกกับการเข้ารับบริการ ณ โรงพยาบาลที่มีบริการตรวจสอบส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ โดยสามารถอภิปรายเรียงตามน้ำหนักของการวิเคราะห์สถิติได้ดังนี้ คือ

2.1 ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) การวินิจฉัยประเมินระยะของโรคและวางแผนการบำบัดรักษา เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ที่มีภาวะปัญหาทางสุขภาพที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ป่วยที่อาจจะมีข้อบ่งชี้หรือความผิดปกติแล้ว หรือผู้เข้ารับบริการเพื่อเพียงต้องการตรวจสอบสุขภาพอย่างเป็นประจำ โดยการให้คำแนะนำและความรู้ในด้านการวินิจฉัย การรักษาโรคและรวมถึงเทคโนโลยีทางการแพทย์ ให้บริการผู้เข้ารับบริการด้วยการสื่อสาร ที่ผู้เข้ารับบริการเข้าใจได้โดยง่าย โดยควรมีกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และการแก้ไขที่ชัดเจน จะทำให้ผู้เข้ารับบริการได้ทราบขั้นตอนต่าง ๆ และรู้สึกได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ทั้งระหว่างการรักษาจนเสร็จสิ้นกระบวนการตรวจรักษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณิชภัทร อดิเปรมินทร์ พบว่า ผู้เข้ารับบริการโรงพยาบาลเอกชนให้ความสำคัญต่อการทราบถึงขั้นตอนการรักษาของแพทย์อย่างละเอียดก่อนทำการรักษา และได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดีในระหว่างการรักษาตลอดไปจนถึงการรักษาเสร็จสิ้น (ณิชภัทร อดิเปรมินทร์, 2562)

2.2 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product or Service) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) การที่โรงพยาบาลมีเทคโนโลยีชั้นนำทางด้านส่องกล้อง

ตรวจลำไส้ใหญ่ รวมถึงการส่องตรวจกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ที่จะช่วยในการค้นหาและวิเคราะห์จำแนกรอยโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การดูแลของแพทย์ความเชี่ยวชาญในการส่องตรวจลำไส้ใหญ่ในโรงพยาบาลนั้น จะตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้เข้ารับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ว่าจะได้รับการตรวจประเมินวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนนทนันต์ รัตน์กฤษ พบว่า ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในโรงพยาบาลนั้น เป็นผู้เจ็บป่วยหรือเป็นผู้ที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพ ซึ่งก็ต่างคาดหวังและให้ความสำคัญต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการทางโรงพยาบาลที่จะสามารถตอบสนองต่อความเจ็บป่วยของผู้ป่วย ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของแพทย์ในการวินิจฉัยและดำเนินกระบวนการรักษา รวมถึงเครื่องมือและเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่จะช่วยในการจำแนกและวินิจฉัยรอยโรคได้อย่างถูกต้อง (นนทนันต์ รัตน์กฤษ, 2563)

2.3 ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ที่ตั้งของโรงพยาบาลอยู่ใกล้แหล่งที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงาน มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงจากที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงาน อีกทั้งโรงพยาบาลที่มีจำนวนห้องที่ให้บริการอย่างเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้บริการ ทำให้ลดระยะเวลาในการรอคิวหรือนัดหมาย เพื่อเข้ารับบริการการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ และผู้ป่วยสามารถเลือกเข้าใช้บริการจากโรงพยาบาลในเครือข่ายหรือโรงพยาบาลพันธมิตรแทนได้ เป็นการเพิ่มช่องทางการเข้ารับบริการได้มากขึ้น มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญจพล เหล่าทา และคณะ ระบุว่า ทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาล ที่สามารถเดินทางได้สะดวก โรงพยาบาลมีสาขาหรือเครือข่ายการบริการอย่างทั่วถึงครอบคลุมการให้บริการ ส่งผลให้ผู้ป่วยที่ใช้บริการหรือญาติของผู้เข้ารับบริการสามารถเดินทางมาโรงพยาบาล เพื่อใช้บริการหรือเข้าเยี่ยมได้สะดวก (ปัญจพล เหล่าทาและคณะ, 2562)

2.4 ปัจจัยด้านบุคลากร (People) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) พนักงานของโรงพยาบาลมีการให้บริการทั้งทางการแพทย์ และไม่ใช้ทางการแพทย์ ต่อทุกเพศทุกวัยอย่างเสมอภาคเท่าเทียม มีการดูแลเอาใจใส่ อธิบายดี สุภาพ เป็นมิตรต่อผู้เข้ารับบริการ มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญจพล เหล่าทาและคณะ พบว่า พนักงานทั้งทางการแพทย์และไม่ใช้ทางการแพทย์ แสดงการดูแลเอาใจใส่ต่อผู้เข้ารับบริการของโรงพยาบาล ทำให้ผู้เข้ารับบริการมีความรู้สึกมั่นใจ จะได้รับการดูแลอาการเจ็บป่วยที่จะได้รับการรักษาตั้งอรรถยาศัยที่ดี ที่ได้รับจากพนักงาน ทั้งทางการแพทย์และไม่ใช้ทางการแพทย์ของโรงพยาบาล (ปัญจพล เหล่าทาและคณะ, 2562)

2.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) การมีจุดพำนักรอตรวจและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม หรือห้องประกอบศาสนกิจสำหรับผู้เข้ารับบริการหรือญาติ และการมีที่จอดรถรองรับอย่างเพียงพอต่อผู้เข้ารับบริการ อีกทั้งการตกแต่งสถานที่ทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาลอย่างสวยงาม สะอาดและโปร่งโล่ง ซึ่งมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ศิริกุล พบว่า ผู้เข้ารับบริการโรงพยาบาลให้ความสำคัญต่อสถานที่ที่กว้างขวาง สะอาด ทันสมัย และมีห้องอำนวยความสะดวก เช่น ห้องละหมาด ส่งผลให้ผู้เข้ารับบริการโรงพยาบาลนั้น ตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการที่โรงพยาบาล (พรทิพย์ ศิริกุล, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) แต่ในขณะที่ผลการศึกษาทางด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่สอดคล้องกับสมมติฐานคือ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีผลการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจสอบกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ ในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ประกอบการกิจการโรงพยาบาล ที่ให้บริการศูนย์ส่องกล้องทางเดินอาหาร ในการตรวจลำไส้ใหญ่ด้วยกล้องส่องตรวจควรคำนึงการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน (Protocol) ขั้นตอนรูปแบบต่าง ๆ และกระบวนการให้คำแนะนำและความรู้ในด้านตรวจประเมินวินิจฉัย ด้วยการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่าย เช่น การมีเอกสารประกอบในลักษณะอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) หรืออาจจะลดการใช้ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ในการอธิบายหรือให้คำแนะนำ โดยผู้ประกอบการโรงพยาบาล ควรคำนึงในการเสาะหาเทคโนโลยีทางการแพทย์ใหม่ ๆ หรือระบบปัญญาประดิษฐ์ที่อาจช่วยค้นหาและวินิจฉัยรอยโรค จากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเทคโนโลยีมาใช้ในโรงพยาบาล ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในการค้นหาและวินิจฉัย

รอยโรคได้อย่างถูกต้อง และอาจสร้างความได้เปรียบเทียบทางการแข่งขันระหว่างโรงพยาบาลเอกชนที่มีศูนย์ส่องกล้องทางเดินอาหารได้

อีกทั้งทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาล ควรอยู่ใกล้ที่อยู่อาศัยหรือแหล่งสถานที่ทำงาน เพื่อให้ผู้เข้ารับบริการสามารถเดินทางเข้ารับบริการได้สะดวก หรือเข้ารับบริการจากโรงพยาบาลในเครือข่ายหรือโรงพยาบาลพันธมิตรแทนได้

นอกจากนี้ ด้านพนักงานที่ให้บริการทั้งทางการแพทย์และไม่ใช่ทางการแพทย์ของโรงพยาบาล ควรให้บริการต่อผู้เข้ามารับบริการทุกเพศทุกวัยอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยควรมีการอบรมพนักงานของโรงพยาบาลให้บริการทั้งอังกฤษและอิตาลีที่แสดงถึงการดูแลเอาใจใส่ อธิษาศยดีต่อผู้เข้ารับบริการและญาติ รวมถึงโรงพยาบาลควรมีจุดพำนักรอสำหรับผู้เข้ารับบริการและญาติ รวมถึงพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม หรือห้องประกอบศาสนกิจ โดยมีการตกแต่งสถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอกอาคาร ให้มีความสวยงาม สะอาด โปร่งโล่ง ที่จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่โรงพยาบาล เพื่อช่วยลดความตึงเครียดจากอาการเจ็บป่วย และตอบสนองความต้องการของผู้มาใช้บริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1) ควรศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มประชากรเพศชายรักชาย (Gay) และกลุ่มประชากรเพศที่มีรสนิยมชื่นชอบทั้งสองเพศ (Bisexual) เพราะนอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว อาจมีพฤติกรรมในการดำรงชีวิต (Lifestyle) ที่แตกต่างกับกลุ่มเพศชายหญิง โดยมีงานวิจัยที่แสดงถึงกลุ่มประชากรเพศชายรักชาย หรือเพศที่มีรสนิยมชื่นชอบทั้งสองเพศ จะแนวโน้มเข้าร่วมตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักที่มาก ซึ่งอาจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการตรวจส่องกล้องร่วมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ในโรงพยาบาลเอกชน

2) ควรศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มากขึ้น ทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมและเหตุผลในการตัดสินใจเข้ารับบริการได้ดียิ่งขึ้น และนำไปสู่ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด ที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้เข้ารับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *แผนการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งแห่งชาติ (พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565)*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข.
- ข้อมูลประชากรสำนักทะเบียนกลาง. (2566). ประชากรทะเบียนราษฎรจำแนกรายเพศปีงบประมาณ 2566 เขตสุขภาพที่ 1. เรียกใช้เมื่อ 19 กรกฎาคม 2566 จาก <https://shorturl.at/dryF6>.
- คำสั่งกรุงเทพมหานคร. (2552). การแบ่งกลุ่มการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2566 จาก https://office2.bangkok.go.th/ard/?page_id=4048.
- นิชาภัทร อติเปรมินทร์. (2562). ปัจจัยการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลเอกชน (ทั่วไป) ในช่วงวิกฤติโควิด-19. ใน *การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นนทนันต์ รัตนกฤษกร. (2563). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการโรงพยาบาลรัฐแบบพรีเมียมและโรงพยาบาลเอกชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน *วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญาพล เหล่าทาและคณะ. (2562). กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนของผู้ป่วยใน ในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 9(1), 9-17.
- พรทิพย์ ศิริกุล. (2561). การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลรามธิบดี อาคารสมเด็จพระรัตน์. ใน *สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฤทัยรัตน์ จินประดิษฐ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. ใน *บทความการค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สำหรับผู้ประกอบการยุคใหม่ คณะบริหารธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริลักษณ์ ชูติเวทคู. (2565). การตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *บทความวิชาการค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สติมัย อนิวรรณ. (2564). *นวัตกรรม AI ตรวจหาตั้งเนื้อเพื่อป้องกันการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่*. เรียกใช้เมื่อ 12 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.chula.ac.th/clipping/48277/>.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. (3rd Edition). New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Hanushek, Eric A. & Jackson, John E. (1977). *Statistical Methods for Social Scientists*. New York: Academic Press.

- Ferlay, J. et al. (2024). *Global Cancer Observatory: Cancer Today*. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer.
- Rojanamatin, J. et al. (2021). *Cancer in Thailand Vol.X,2016-2018*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันมะเร็งแห่งชาติ.
- Schauer, C. et al. (2022). Artificial intelligence improves adenoma detection rate during colonoscopy. *New Zealand Medical Journal*, 135(1561), 22-30.
- Shao, L., Yan, X., Liu, C., Guo, C., & Cai, B. (2022). Effects of ai-assisted colonoscopy on adenoma miss rate/adenoma detection rate: A protocol for systematic review and meta-analysis. *Medicine*, 101(46), e31945.
- Tiankanon, K. et al. (2021). Current Status of Colorectal Cancer and Its Public Health Burden in Thailand. *Clinical Endoscopy*, 54(4), 499–504.

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน
ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน*

MACROECONOMIC IMPACT ON BALANCE OF PAYMENTS UNDER DIFFERENT
EXCHANGE RATE SYSTEMS

กิริติ เพชรภักดี

Keerati Phetphakdee

ศักรินทร์ นันทพจน์

Sakkarin Nontahpot

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ประเทศไทย.

Khon Kaen University, Thailand.

E-mail: miew_bigd2b@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงิน โดยศึกษาภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ศึกษาผ่านประเทศที่มีระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันทั้งหมด 4 ประเทศ ซึ่งประเทศที่มีระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ได้แก่ ประเทศกรีซ และประเทศเอกวาดอร์ ส่วนประเทศที่มีระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาแปรผล มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษานโยบายการคลังและดุลการชำระเงิน ใน 4 ประเทศ ที่มีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ในประเทศกรณีศึกษา คือ ประเทศกรีซ และประเทศเอกวาดอร์ ประเทศที่เป็นตัวอย่างในการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว คือ ประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย โดยศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2536-2565 รวมทั้งสิ้น 30 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เศรษฐกิจของไทยอยู่ทั้งในช่วงเศรษฐกิจชะลอตัวและเศรษฐกิจเติบโต โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าดุลการชำระเงิน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาค และมูลค่าอัตราแลกเปลี่ยนคงที่และลอยตัว

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ประกอบด้วย ประเทศกรีซและประเทศเอกวาดอร์ ด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาล ($G_{i,t}$) มีผลต่อดุลการชำระเงิน โดยเมื่อค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้นด้วย 2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านรายได้ที่แท้จริง ($Y_{i,t}$) ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน และผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ประกอบด้วย ประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย 1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านอัตราแลกเปลี่ยน ($Ex_{i,t}$) มีผลต่อ

ดุลการชำระเงิน โดยเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้นด้วย 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านปริมาณเงิน ($M_{i,t}$) ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน

คำสำคัญ: ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค, ดุลการชำระเงิน, ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่, ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว

Abstract

This study aims to study the macroeconomic factors affecting the balance of payments under different exchange rate systems. The study covers four countries with different exchange rate systems: Greece and Ecuador, while Thailand and Indonesia use the floating exchange rate system. This study is a quantitative study and interprets the data obtained from the analysis. The research method is to study the fiscal policy and balance of payments in four countries that use the fixed exchange rate system. The case study countries are Greece and Ecuador, and the sample countries that use the floating exchange rate system are Thailand and Indonesia. The study is conducted between 1993 and 2022, a total of 30 years, which is the period when the Thai economy is in both the economic slowdown and economic growth periods. The data on the balance of payments value, macroeconomic factors, and the fixed and floating exchange rate values are used.

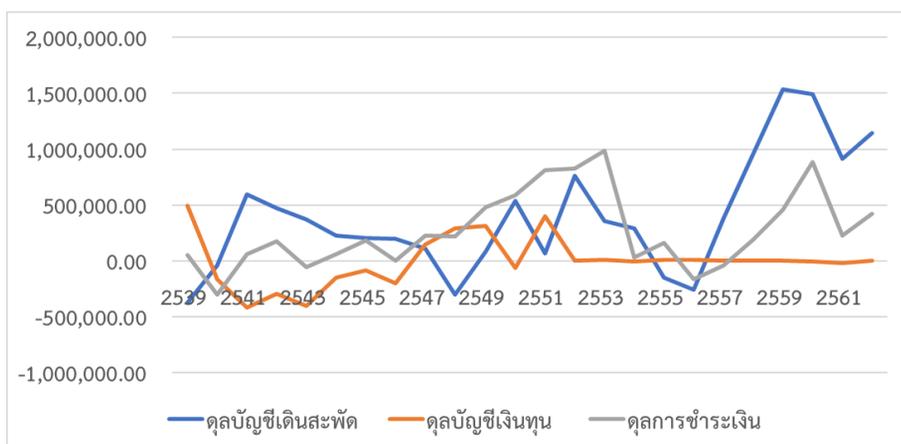
From the study 1) The macroeconomic impact on the balance of payments under the fixed exchange rate system, including Greece and Ecuador, government expenditure ($G_{i,t}$) affects the balance of payments because when government expenditure increases, the balance of payments will increase as well. 2) The macroeconomic factor of real income ($Y_{i,t}$) has no relationship with the balance of payments. And the macroeconomic impact on the balance of payments under the floating exchange rate system, including Thailand and Indonesia. 1) The macroeconomic factor of exchange rate ($Ex_{i,t}$) affects the balance of payments because when the exchange rate increases, the balance of payments will increase as well. 2) The macroeconomic factor of money supply ($M_{i,t}$) has no relationship with the balance of payments.

Keywords: Macroeconomic factors, Balance of payments, Fixed exchange rate system, Floating exchange rate system

บทนำ

การค้าระหว่างประเทศเกิดจากความจำเป็นที่แต่ละประเทศไม่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการได้ครบถ้วนตามความต้องการ จึงต้องนำเข้าและชำระเงินให้แก่ประเทศผู้ส่งออก การแลกเปลี่ยนนี้ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและทำให้เกิดการไหลเข้า-ออกของเงินตราต่างประเทศ โดยรายการดังกล่าวจะปรากฏในดุลการชำระเงิน ซึ่งเป็นผลสรุปของธุรกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แบ่งเป็นดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) ซึ่งดุลบัญชีเดินสะพัดเกี่ยวข้องกับระดับราคาสินค้าและบริการทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนดุลบัญชีเงินทุนเชื่อมโยงกับการโอนย้ายเงินทุน โดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยสำคัญ เมื่ออัตราดอกเบี้ยในประเทศสูงกว่าต่างประเทศ เงินทุนจะไหลเข้า และในทางกลับกัน หากต่ำกว่าจะทำให้เงินทุนไหลออก การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินค้าและบริการล้วนส่งผลต่อดุลการชำระเงินและสภาพคล่องในประเทศ ดุลการชำระเงินจึงเป็นตัวชี้วัดความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2537)

ในปี พ.ศ. 2540 วิกฤตเศรษฐกิจไทยส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ดุลการชำระเงินขาดดุลถึง 299,210 ล้านบาท กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและรองรับการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก หลังการเปลี่ยนแปลง ระบบเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวเงินทุนต่างประเทศกลับเข้ามา และการส่งออกเพิ่มขึ้นจากค่าเงินบาทที่อ่อนตัว ส่งผลให้ดุลการชำระเงินกลับมาเกินดุล โดยในปี พ.ศ. 2553 ไทยเกินดุลถึง 986,625.62 ล้านบาท อันเป็นผลจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ดุลการชำระเงินของไทย, หน่วยล้านบาท
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567)

นโยบายการคลังเป็นนโยบายทางด้านรายรับและรายจ่ายของรัฐบาล โดยรายรับของรัฐบาลนั้นได้มาจากการเก็บภาษีอากร เงินกู้ และเงินคงคลัง ในส่วนของรายจ่าย ได้แก่ การใช้จ่ายต่าง ๆ ของรัฐในแต่ละปีในการลงทุนดำเนินการต่าง ๆ ตามแผนและมาตรการที่วางไว้ ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายการคลังนั้น จะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินของประเทศเช่นกัน ในส่วนรายจ่ายของรัฐบาลนั้นมีผลกระทบต่อการผลิต การจ้างแรงงาน และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ การดำเนินนโยบายการคลังมีเป้าหมายหลักคือ มุ่งจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การดำเนินนโยบายการคลังของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ได้ดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล โดยมีงบประมาณรายจ่ายมากกว่าประมาณการรายได้ ซึ่งเป็นการขาดดุลสำหรับรายจ่ายเพื่อการลงทุน เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องกระตุ้นและดึงดูดการลงทุนเพิ่มจากภาคเอกชน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2567) ในทางเศรษฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลังและดุลการชำระเงิน สามารถอธิบายได้โดยผ่านแนวคิดของ Mundell-Fleming ในการอธิบายถึงผลของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลยภาพภายในและดุลยภาพภายนอกของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งใช้แบบจำลอง IS-LM-BP โดยแต่ละแนวคิดอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลังกับดุลการชำระเงิน

ในอดีตที่ผ่านมา งานวิจัยหลายเรื่องที่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลังกับดุลการชำระเงิน พบว่า จากการศึกษาในต่างประเทศ Osisanwo ผลการศึกษาวิจัยรายงานว่า ในจีเรีย้นั้น มาตรการนโยบายการคลังมีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน โดยรายได้จากภาษีของรัฐบาลมีผลในเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อดุลการชำระเงิน (balance of payments: (BOP)) (Osisanwo, B. G, 2024,) และการดำเนินมาตรการนโยบายการคลังมีประสิทธิผลต่อดุลการชำระเงินของไนจีเรีย เช่นเดียวกับ Pastore and Pinotti ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการเงิน อัตราเงินเฟ้อ และดุลการชำระเงินในบราซิล ซึ่งจากที่กล่าวมาในข้างต้น แสดงให้เห็นว่านโยบายการคลังมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและดุลการชำระเงินดังการศึกษาที่ได้กล่าวในข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อจำกัดในการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ในลักษณะใด หรือมีความเชื่อมโยงอย่างไร และในการศึกษาของไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในด้านของผลกระทบจากการดำเนินนโยบายการเงินเป็นส่วนใหญ่ แต่ในต่างประเทศนั้นได้มีการใช้นโยบายการคลังในการศึกษาดุลการชำระเงิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษานโยบายการคลังกับดุลการชำระเงิน ยังมีช่องว่างของการศึกษาในไทย ดังนั้น จึงทำการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์และผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อการชำระเงิน เพื่อนำไปสู่การทราบถึงตัวบ่งชี้การเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนำไปสู่ข้อเสนอแนะให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Pastore, A. C. and Pinotti, M. C, 2005)

อย่างไรก็ดี ในงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามีงานวิจัยใดที่ศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จะ

ทำการศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลอนุกรมเวลาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติย้อนหลังในช่วง 30 ปีที่ผ่านมาหรือระหว่างปี พ.ศ. 2536-2565 จากฐานข้อมูลทางการด้านการเงินของแต่ละประเทศที่ทำการศึกษา ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย world bank เพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่ใช้ในการศึกษา คือ ดุลการชำระเงิน (บัญชีทุน และบัญชีการเงิน) สำหรับตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การใช้จ่ายของภาครัฐ (G) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Ex) อัตราดอกเบี้ย (I) รายได้ที่แท้จริง (Y) ปริมาณเงิน (M)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบความเป็น Unit Root ของข้อมูล เป็นการทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูลนำมาเพื่อขจัดปัญหาที่เกี่ยวกับข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ที่นำมาศึกษา

2. ทดสอบ Cointegration ข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ จะต้องมีความสัมพันธ์เป็น stationary ถ้าข้อมูลมีลักษณะเป็น nonstationary เราจะต้องปรับข้อมูลเพื่อให้เป็น stationary ก่อนนำมาวิเคราะห์ มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาที่เรียกว่า spurious regression อย่างไรก็ตาม สำหรับการนำข้อมูลอนุกรมเวลาหลายชุดมาวิเคราะห์ร่วมกัน แม้ข้อมูลแต่ละชุดที่นำมาวิเคราะห์จะมีลักษณะเป็น nonstationary แต่ถ้าตัวแปรที่นำมาพิจารณานั้นมีความสัมพันธ์เป็น “cointegration” ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยบนพื้นฐานของข้อมูล nonstationary จะไม่มีปัญหา spurious regression

3. ทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวด้วย Engel Granger ตามแนวคิดของ Granger (1981) ซึ่งข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ 2 ชุด อาจมีความสัมพันธ์ที่เรียกว่า cointegration ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้แม้ข้อมูลจะมีลักษณะไม่นิ่งหรือ Non stationary data โดยหาความสัมพันธ์ข้างต้นด้วยการประมาณค่าของ error term ที่เกิดจากการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) โดยไม่ใส่ค่าความล่า (lag) ของสมการ (Charemza and Deadman, 1992) หลังจากประมาณค่า error term แล้วจะทำการทดสอบ Unit root ของ error term ด้วย Augmented Dickey-Fuller

4. การประมาณค่าแบบจำลอง ECM (Error Correction Model) เมื่อสมการมีลักษณะเป็น Cointegration สามารถนำมาสร้างแบบจำลองการปรับตัวระยะสั้นของตัวแปรเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวได้

ผลการวิจัย

ทดสอบ Unit Root Test

ดุลการชำระเงิน ($BOP_{t,i}$) ปริมาณเงิน ($M_{t,i}$) รายได้ที่แท้จริง ($Y_{t,i}$) อัตราดอกเบี้ย ($I_{t,i}$) อัตราแลกเปลี่ยน ($EX_{t,i}$) และ ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล ($G_{t,i}$) ซึ่งผลการทดสอบแสดงไว้ในตารางที่ 1

โดยกำหนดให้ i = ประเทศที่ทำการศึกษา

- เมื่อ $i = 1$ คือ ประเทศกรีซ
 $i = 2$ คือ ประเทศเอกวาดอร์
 $i = 3$ คือ ประเทศไทย
 $i = 4$ คือ ประเทศอินโดนีเซีย

ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test) ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ด้วยวิธีแบบปราศจากแนวโน้มจุดตัดแกน โดยผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทุกตัวแปร มีคุณสมบัติเป็น stationary ณ ระดับความต่างระดับแรก $I(1)$ ซึ่งระดับความเชื่อมั่นส่วนใหญ่จะอยู่ที่ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% และสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์การหา Cointegration ด้วยวิธี Engle-Granger ในลำดับต่อไป

ผลการทดสอบ Cointegration

ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test) ในการทดสอบ ADF Test ด้วยวิธีปราศจากแนวโน้มและจุดตัดแกน พบว่า ผลการทดสอบความนิ่งของตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาทั้งหมด มีความนิ่ง (Stationary) ณ ระดับ $I(1)$ เดียวกัน ฉะนั้น จึงมีการทดสอบ Cointegration ตามแบบจำลองแต่ละสมการ โดยเป็นการนำค่า Residual มาทดสอบด้วยกระบวนการ Unit Root Test ซึ่งหากค่า Residual มีคุณสมบัติเป็น stationary แสดงว่าผลการประมาณการที่พิจารณานั้นเกิด Cointegration

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบ Cointegration ระหว่างประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ ได้แก่ ประเทศกรีซและประเทศเอกวาดอร์

ประเทศ	ADF test statistic of Residual	สรุปผลระดับความนิ่ง	สรุปผล
1. กรีซ	-3.364028*** [2]	$I(0)$	เกิด cointegration
2. เอกวาดอร์	-5.448675*** [5]	$I(0)$	เกิด cointegration

หมายเหตุ : ค่าใน [...] คือค่าความล่า, ***ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 99%, **ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ Cointegration ระหว่างประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ได้แก่ประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศ	ADF test statistic of Residual	สรุปผลระดับความนิ่ง	สรุปผล
1. ไทย	-4.236754*** [5]	I(0)	เกิด cointegration
2. อินโดนีเซีย	-9.266233*** [0]	I(0)	เกิด cointegration

หมายเหตุ : ค่าใน [...] คือค่าความล่า, ***ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 99%, **ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

จากผลการวิเคราะห์ ผลการทดสอบ Cointegration โดยใช้วิธี ADF Test พบว่า ค่า Residual มีความนิ่ง (Stationary) ที่ None หรือ ระดับ I(0) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% นั้นแสดงว่า สมการนี้มีลักษณะ Cointegration หรือมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปร Residual ที่ได้จากการคำนวณไปเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ดุลยภาพระยะสั้น ผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน

ผลการประมาณการดุลยภาพภาพระยะยาว

1) ผลการประมาณการดุลยภาพระยะยาวของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ ได้แก่ ประเทศกรีซ และประเทศเอกวาดอร์

ประเทศกรีซ

แบบจำลองดุลยภาพระยะยาว ที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันของประเทศกรีซ เมื่อตรวจสอบปัญหา Heteroskedasticity ผลการทดสอบ Heteroskedasticity พบว่า ค่าสถิติ Obs*R-squared = 10.689 และค่า P-value = 0.266 ซึ่งยอมรับสมมติฐานหลัก คือ แบบจำลองดังกล่าว มีลักษณะ Homoscedasticity ที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

$$\ln \hat{O}P_{1,t} = 5.240_1 - 0.799 \ln M_{1,t} + 0.872 \ln Y_{1,t} - 0.389 \ln EX_{1,t} + 0.496 \ln G_{1,t}$$

(2.090)^{ns} (-3.130)^{***} (-1.663)^{ns} (-1.777)^{ns} (2.995)^{***}

$$R\text{-squared} = 0.099$$

$$\text{Adjusted R-squared} = 0.066$$

$$S.E. \text{ of regression} = 0.847$$

$$F\text{-statistic} = 3.659^{***}$$

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อปริมาณเงินลดลง 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 0.80% และเมื่อค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 0.50% ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% ส่วนรายได้ที่แท้จริง และอัตราแลกเปลี่ยน ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน

ประเทศเอกวาดอร์

แบบจำลองดุลยภาพระยะยาว ที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันของประเทศเอกวาดอร์ เมื่อตรวจสอบปัญหา Heteroskedasticity ผลการทดสอบ Heteroskedasticity พบว่า ค่าสถิติ Obs*R-squared = 7.717 และค่า P-value = 0.533 ซึ่งยอมรับสมมติฐานหลัก คือ แบบจำลองดังกล่าว มีลักษณะ Homoscedasticity ที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

$$\ln \hat{O}P_{2,t} = -11.564_2 + 0.073 \ln M_{2,t} + 0.083 \ln Y_{2,t} + 3.393 \ln EX_{2,t} + 2.828 \ln G_{2,t}$$

$$(-3.994)^{***} \quad (-7.696)^{***} \quad (1.002)^{ns} \quad (9.495)^{***} \quad (8.720)^{***}$$

$$R\text{-squared} = 0.879$$

$$\text{Adjusted } R\text{-squared} = 0.692$$

$$\text{S.E. of regression} = 2.103$$

$$F\text{-statistic} = 82.80^{***}$$

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 0.07% เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 3.39% และค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 2.82% ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% ส่วนรายได้ที่แท้จริง ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน

2) ผลการประมาณการดุลยภาพระยะยาวของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศไทย

แบบจำลองดุลยภาพระยะยาว ที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันของประเทศไทย เมื่อตรวจสอบปัญหา Heteroskedasticity ผลการทดสอบ Heteroskedasticity พบว่า ค่าสถิติ Obs*R-squared = 8.798 และค่า P-value = 0.790 ซึ่งยอมรับสมมติฐานหลัก คือ แบบจำลองดังกล่าว มีลักษณะ Homoscedasticity ที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

$$\ln \hat{O}P_{3,t} = -15.676_3 - 0.196 \ln M_{3,t} + 0.051 \ln Y_{3,t} + 2.956 \ln I_{3,t} + 1.712 \ln EX_{3,t}$$

$$(-5.954)^{***} \quad (-0.956)^{ns} \quad (-2.123)^{ns} \quad (12.161)^{***} \quad (3.956)^{***}$$

$$R\text{-squared} = 0.926$$

$$\text{Adjusted } R\text{-squared} = 0.807$$

$$\text{S.E. of regression} = 0.797$$

$$F\text{-statistic} = 21.36^{***}$$

ผลการศึกษาพบว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 2.96% และอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 1.71% ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ส่วนปริมาณเงินและรายได้ที่แท้จริง ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน

ประเทศอินโดนีเซีย

แบบจำลองดุลยภาพระยะยาว ที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันของประเทศอินโดนีเซีย เมื่อตรวจสอบ

$$\Delta \ln B\hat{O}P_{2,t} = -0.8062 - 0.834 \ln M_{2,t} - 0.033 \ln Y_{2,t} + 2.954 \ln EX_{2,t} + 3.667 \ln G_{2,t} - 0.175 EC_{1,2,t}$$

$$(-0.773)^{ns} \quad (-5.920)^{***} \quad (0.508)^{ns} \quad (1.976)^* \quad (2.240)^{***} \quad (-5.303)^*$$

R-squared = 0.495

Adjusted R-squared = 0.876

S.E. of regression = 0.633

F-statistic = 17.123^{***}

เมื่อพิจารณาผลการประมาณค่าจากแบบจำลอง พบว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ 49.5% ที่เหลือมาจากปัจจัยอื่น (R-squared = 0.495)

2) ผลการประมาณการดุลยภาพระยะสั้นของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศไทย

ผลการศึกษาจากการประมาณการแบบจำลองดุลยภาพระยะสั้น พบว่า เมื่อปริมาณเงินลดลง 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 0.85% เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 2.33% ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 2.72% ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% ส่วนรายได้ที่แท้จริง ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน

$$\Delta \ln B\hat{O}P_{3,t} = -0.0033 - 0.850 \ln M_{3,t} - 0.105 \ln Y_{3,t} + 2.791 \ln I_{3,t} + 2.327 \ln EX_{3,t} - 0.093 EC_{1,3,t}$$

$$(-0.025)^{ns} \quad (-2.938)^{**} \quad (0.594)^{ns} \quad (3.212)^{***} \quad (2.911)^{**} \quad (-3.472)^{***}$$

R-squared = 0.313

Adjusted R-squared = 0.273

S.E. of regression = 0.485

F-statistic = 7.646^{***}

เมื่อพิจารณาผลการประมาณค่าจากแบบจำลอง พบว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ 31.3% ที่เหลือมาจากปัจจัยอื่น (R-squared = 0.313)

ประเทศอินโดนีเซีย

ผลการศึกษาจากการประมาณการแบบจำลองดุลยภาพระยะสั้น พบว่า เมื่อปริมาณเงินลดลง 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 0.92% เมื่อรายได้ที่แท้จริงลดลง 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 1.80% ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% และเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น 0.02% ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนอัตราแลกเปลี่ยน ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน

$$\Delta \ln B\hat{O}P_{4,t} = 0.4074 - 0.916 \ln M_{4,t} - 1.796 \ln Y_{4,t} + 0.024 \ln I_{4,t} + 0.046 \ln EX_{1,t} - 1.312 EC_{1,4,t}$$

$$(0.245)^{ns} \quad (-1.327)^{***} \quad (0.255)^{***} \quad (0.412)^{**} \quad (0.113)^{ns} \quad (-8.018)^{***}$$

R-squared = 0.570

Adjusted R-squared = 0.263

S.E. of regression = 1.121

F-statistic = 25.957^{***}

เมื่อพิจารณาผลการประมาณค่าจากแบบจำลอง พบว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ 57% ที่เหลือมาจากปัจจัยอื่น (R-squared = 0.570)

สรุปผลการประมาณการดุลยภาพ

ผลการประมาณการดุลยภาพของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ และแบบลอยตัว แสดงดังตารางที่ 3-6

ตารางที่ 3 ดุลยภาพระยะยาวของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่

ประเทศ	ตัวแปรที่ศึกษา			
	$\ln M_i$	$\ln Y_i$	$\ln EX_i$	$\ln G_i$
1. กรีซ	-0.799 (-3.130) ^{***}	0.872 (-1.663) ^{ns}	-0.389 (-1.777) ^{ns}	0.496 (2.995) ^{***}
2. เอกวาดอร์	0.073 (-7.696) ^{***}	-0.083 (1.002) ^{ns}	3.393 (9.495) ^{***}	2.828 (8.720) ^{***}

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่า t-statistic, ***ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 99%, **ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, ()^{ns} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 ดุลยภาพระยะสั้นของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่

ประเทศ	ตัวแปรที่ศึกษา				
	$\Delta \ln M_i$	$\Delta \ln Y_i$	$\Delta \ln EX_i$	$\Delta \ln G_i$	$EC1_i$
1. กรีซ	-1.236 (-7.562) ^{***}	-0.088 (-0.965) ^{ns}	3.963 (3.646) ^{***}	-0.152 (2.674) ^{ns}	-0.352 (-5.097) ^{***}
2. เอกวาดอร์	-0.834 (-5.920) ^{***}	0.033 (0.508) ^{ns}	2.954 (1.976) [*]	3.667 (2.240) ^{***}	-0.175 (-5.303) [*]

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่า t-statistic, ***ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 99%, **ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, ()^{ns} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทำการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ประเทศที่ใช้ในการกรณีระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ได้แก่ ประเทศกรีซและเอกวาดอร์ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านค่าใช้จ่ายรัฐบาล ($G_{i,t}$) มีผลต่อดุลการชำระเงิน (BOP) โดยพบว่า เมื่อค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้นด้วย และพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านรายได้ที่แท้จริง ($Y_{i,t}$) ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน (BOP)

ตารางที่ 5 ดุลยภาพระยะยาวของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว

ประเทศ	ตัวแปรที่ศึกษา			
	$\ln M_i$	$\ln Y_i$	$\ln I_i$	$\ln EX_i$
1. ไทย	-0.196 (-0.956) ^{ns}	-0.051 (-2.123) ^{ns}	2.956 (12.161) ^{***}	1.712 (3.956) ^{***}
2. อินโดนีเซีย	-0.796 (-0.071) ^{ns}	-9.97 (-2.959) ^{***}	-0.071 (-0.031) ^{ns}	0.069 (0.433) ^{***}

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่า t-statistic, ***ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 99%, **ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, ()^{ns} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 คุณภาพพระยะสั้นของประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว

ประเทศ	ตัวแปรที่ศึกษา				
	$\Delta \ln M_i$	$\Delta \ln Y_i$	$\Delta \ln I_i$	$\Delta \ln EX_i$	$EC1_i$
1. ไทย	-0.850 (-2.938)**	0.105 (0.594) ^{ns}	2.791 (3.212)***	2.327 (2.911)**	-0.093 (-3.472)***
2. อินโดนีเซีย	-0.916 (-1.327)***	1.796 (0.255)***	0.024 (0.412)**	0.046 (0.113) ^{ns}	-1.312 (-8.018)***

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่า t-statistic, ***ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 99%, **ยอมรับที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, ()^{ns} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทำการศึกษาลักษณะทางด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ประเทศที่ใช้ในการกรณีระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ได้แก่ ประเทศไทยและอินโดนีเซีย พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านอัตราแลกเปลี่ยน ($EX_{i,t}$) มีผลต่อดุลการชำระเงิน (BOP) โดยพบว่า เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้นด้วย และพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านปริมาณเงิน ($M_{i,t}$) ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน (BOP)

อภิปรายผล

ประเทศที่ใช้ในการศึกษากรณีระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่

จากการศึกษาลักษณะทางด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ผ่านประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ได้แก่ ประเทศกรีซและเอกวาดอร์ ผลทางสถิติทดสอบ พบว่า ประเทศกรีซเมื่อค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น ($G_{i,t}$) 1% ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น (BOP) 0.50% ส่วนประเทศเอกวาดอร์เมื่อค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น ($G_{i,t}$) 1% ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น (BOP) 2.82% ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของศรชัย บัวจ้อย พบว่า ในปี 2538 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายรัฐบาลและดุลการชำระเงินมีทิศทางเดียวกัน (ค่าใช้จ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น) จากผลการทดสอบดังกล่าวในประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นของประเทศเอกวาดอร์ ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินมากกว่าประเทศกรีซ (ศรชัย บัวจ้อย, 2543)

ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านรายได้ที่แท้จริง ($Y_{i,t}$) ของทั้งประเทศกรีซและเอกวาดอร์ ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน (BOP)

ประเทศที่ใช้ในการศึกษาระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว

จากการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ผ่านประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ได้แก่ ประเทศไทยและอินโดนีเซีย ผลทางสถิติทดสอบ พบว่า ประเทศไทยเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น ($EX_{i,t}$) 1% ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น (BOP) 1.71% ส่วนประเทศอินโดนีเซียเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น ($EX_{i,t}$) 1% ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น (BOP) 0.06% จากผลการทดสอบดังกล่าว ในประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของอัตราแลกเปลี่ยนที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินมากกว่าประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ จันทระ พบว่า อัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงิน (เบญจวรรณ จันทระ, 2553)

ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคด้านปริมาณเงิน ($M_{i,t}$) ของทั้งประเทศไทยและอินโดนีเซีย ไม่มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน (BOP)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน สรุปได้ว่า ในประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลต่อดุลการชำระเงินคือค่าใช้จ่ายรัฐบาล โดยผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นของประเทศเอกวาดอร์ ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินมากกว่าประเทศกรีซ ในประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลต่อดุลการชำระเงินคืออัตราแลกเปลี่ยน โดยผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของอัตราแลกเปลี่ยนที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินมากกว่าประเทศอินโดนีเซีย

ข้อเสนอแนะ

1. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจมหภาคต่อดุลการชำระเงิน ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ด้วยข้อมูลเป็นรายปี พ.ศ. 2536 – 2565 รวมทั้งสิ้น 30 ปี ใน 4 ประเทศนั้น อาจมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะใช้ในการสรุปผล สะท้อนถึงความเป็นจริงของระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ และระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว
2. การศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม จะช่วยเพิ่มความเข้าใจต่อความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อดุลการชำระเงินได้มากยิ่งขึ้น
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่น ๆ ที่ใช้เพิ่มเติม และปัจจัยเดิมที่ใช้ในการศึกษา จะช่วยสร้างความเข้าใจอิทธิพลของแต่ละตัวแปร ได้อย่างละเอียดยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2537). *การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *ดุลการชำระเงิน*. เรียกใช้เมื่อ 11 เมษายน 2567 จาก <https://shorturl.asia/THfQV>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *สถิติ*. เรียกใช้เมื่อ 11 เมษายน 2567 จาก <https://www.bot.or.th/th/statistics.html>.
- เบญจวรรณ จันทระ. (2553). *ผลของนโยบายการเงิน นโยบายการคลัง และดุลการชำระเงินต่อระบบเศรษฐกิจประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรชัย บัวจ้อย. (2543). *การศึกษาปัจจัยกำหนดดุลการชำระเงินของประเทศไทยตามแบบจำลองของ Portfolio Balance*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2561). *นโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญ*. เรียกใช้เมื่อ 4 เมษายน 2567 จาก <https://www.fpo.go.th/main/Important-economic-policy.aspx>.
- Osisanwo, B. G. (2018). Impact of Fiscal Policy on Balance of Payments in Nigeria. *Journal of Management and Social Sciences*, Retrieved April 19, 2024, from <https://doi.org/10.53704/jmss.v7i1.198>.
- Pastore, A. C. and Pinotti, M. C. (2005). "Fiscal policy, inflation, and the balance of payments in Brazil." In: GIAVAZZI, F., GOLDFAJN, I., HERRERA, S. (eds.). *Inflation Targeting, Debt, and the Brazilian Experience, 1999 to 2003*. Cambridge, Mass.: MIT Press.

ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน*
BAIL SYSTEM FOR SUSPECTS IN CRIMINAL CASE AT
THE INVESTIGATING LEVEL

สาริศา สุกน้อยพะเนา

Sarisa Suknoiphanao

สุนทรี บุชิตชน

Suntaree Buchitcon

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย, ประเทศไทย.

Khon Kaen University NongKhai Campus, Thailand.

E-mail: Sarisa.s@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการให้ประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา รวมถึงกระบวนการยุติธรรมในระบบประกันตัว การใช้ดุลพินิจในการตั้งข้อหา และการควบคุมนายประกันอาชีพ และการเปรียบเทียบกับกฎหมายระบบการประกันตัวในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงระบบการประกันตัวในประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยศึกษาจากหนังสือ บทความ และเอกสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนในประเทศไทยมีดุลพินิจในการพิจารณาคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาคดีอาญา โดยต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ผู้ต้องหา มีสิทธิยื่นประกันตัวเพื่อสู้คดี แต่ระบบประกันตัวมุ่งเน้นที่หลักประกันและการพิจารณาความร้ายแรงของข้อหา โดยมีนายประกันอาชีพเข้ามาเกี่ยวข้องในการประกันตัวแทนผู้ต้องหา กระบวนการยุติธรรมในระบบประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา จะต้องมีการควบคุมการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนและควบคุมนายประกันอาชีพ กระบวนการยุติธรรมชั้นสอบสวนในประเทศไทย มีทั้งชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นพนักงานอัยการ แต่ละชั้นมีกฎหมายกำหนดการยื่นประกันตัวผู้ต้องหาไว้ จากการศึกษาพบว่า ควรจะมีกฎหมายกลางกำหนดไม่ให้มีการซ้ำซ้อน ประเทศอังกฤษมีแนวทางการประกันตัว โดยไม่เน้นการใช้หลักประกัน แต่ให้ผู้ต้องหาทำการรับรองว่าจะมาตามนัด ในสหรัฐอเมริกาผู้พิพากษามีบทบาทในการพิจารณาเรื่องการประกันตัว เพื่อควบคุมอำนาจระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้พิพากษา ดังนั้น จึงควรมีหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนและการส่งหลักประกัน เพื่อให้สิทธิผู้ต้องหาได้รับการพิจารณาคดีอย่างเท่าเทียมตามหลักสิทธิมนุษยชนและรัฐธรรมนูญไทย

คำสำคัญ: ระบบการประกันตัว, ผู้ต้องหา, คดีอาญา, พนักงานสอบสวน

Abstract

This research article aims to study the theories related to the discretion exercised by investigative officers in granting bail to suspects in criminal cases, as well as the justice processes involved in the bail system, the discretion in charging suspects, and the regulation of professional sureties. Additionally, it compares the bail systems of Thailand with those of England and the United States to propose recommendations for improving Thailand's bail system. This research adopts a qualitative approach, utilizing books, articles, and academic documents from both domestic and international sources.

The study reveals that investigative officers in Thailand have discretion in considering bail requests for suspects in criminal cases, with attention to the rights and freedoms of individuals as enshrined in the Constitution. Suspects have the right to request bail in order to defend themselves in court, but the current bail system focuses on guarantees and the severity of charges, with professional sureties often involved in the bail process. To ensure fairness, the justice process within the bail system must regulate the discretion of investigative officers and the role of professional sureties. The criminal justice system in Thailand includes both investigative officers and prosecutors, each of whom is governed by laws regarding the granting of bail. The research suggests that a centralized law should be enacted to avoid overlapping regulations. In England, the bail system emphasizes personal recognizance rather than financial guarantees, allowing suspects to pledge to appear in court. In the United States, judges play a key role in deciding bail to balance the power between investigative officers and the judiciary. Therefore, there should be clear guidelines for the discretion of investigative officers and the use of guarantees, ensuring that suspects' rights to a fair trial are upheld in accordance with human rights principles and the Thai Constitution.

Keywords: bail system, suspects, criminal cases, investigative officers.

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมการสอบสวนในประเทศไทย มีหลักเกณฑ์คือเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและจับกุมตัวผู้ต้องหาและทำการสอบสวนความผิด ในระหว่างสอบสวนนี้อาจมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องใช้มาตรการบังคับผู้ต้องหาเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหาหลบหนี พนักงานสอบสวนจะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้จนกว่าจะมีการพิจารณาสั่งฟ้องคดี และในระหว่างสอบสวนก่อนที่พนักงานสอบสวนจะส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการ ตามมาตรา 142 ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นตามท้องสำนวนการสอบสวนว่า ควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ส่งสำนวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ (ราชกิจจานุเบกษา, 2477) ในกรณีเสนอความเห็นสั่งฟ้องให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหาถูกขังอยู่แล้ว

ต่อมาเมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการแล้ว ในชั้นสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการก็ต้องมีตัวผู้ต้องหาส่งศาลตามมาตรา 165 ให้ศาลส่งสำเนาคำฟ้องแก่จำเลยเป็นรายตัวไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2477) จะเห็นได้ว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย การฟ้องคดีอาญาจะต้องมีตัวผู้ต้องหานำส่งต่อศาล และในระหว่างสอบสวนก็จะมีกรณีที่ควบคุมตัวและไม่ควบคุมตัวผู้ต้องหา โดยกรณีไม่ควบคุมตัวผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจที่จะไม่ควบคุมตัว และให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน เพื่อเป็นประกันว่าผู้ต้องหาจะมาภายในกำหนดนัด และนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการพร้อมสำนวน เพื่อป้องกันการหลบหนี ซึ่งโดยส่วนมากพนักงานสอบสวนมักจะใช้ดุลพินิจปล่อยตัวไป โดยให้ประกันตัวโดยให้มีหลักประกันและมีหลักทรัพย์ประกัน เพราะเชื่อว่าหากหลักประกันสูง โอกาสที่ผู้ต้องหาจะหลบหนีก็มีน้อยลง แต่ก็ส่งผลให้ผู้ต้องหาที่มีฐานะยากจน อาจไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน เพราะระหว่างนี้หากผู้ต้องหาไม่มีหลักประกัน ก็ไม่สามารถที่จะขอปล่อยตัวชั่วคราวได้ และระหว่างการสอบสวนนี้ ก็จะมีนายประกันอาชีพเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยนายประกันอาชีพจะใช้หลักทรัพย์ของตนเองมาประกันตัวผู้ต้องหา และจะเรียกเงินหรือประโยชน์จากผู้ต้องหา ซึ่งการเรียกเงินดังกล่าว จะประเมินมาจากราคาอัตราประกันตัวที่พนักงานสอบสวนประเมินข้อหาผู้ต้องหา โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้พิจารณาตั้งข้อหากำหนดหลักทรัพย์ประกันตัวว่าจะให้ประกันตัวและปล่อยตัวชั่วคราว

กระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย การปล่อยตัวชั่วคราวมีหลักเกณฑ์การยื่นขอประกันตัวผู้ต้องหาไว้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 บัญญัติว่า คำร้องขอให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว โดยไม่ต้องมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาลย่อมยื่นได้ โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2477) กรณีจากบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้นายประกันอาชีพสามารถยื่นคำร้องประกันตัวผู้ต้องหาได้ โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 ซึ่งในระหว่างสอบสวนพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ตั้งข้อหาความร้ายแรงแก่ข้อหา พิจารณาหลักประกันและผู้ที่จะยื่นขอคำร้องประกันตัว จากการศึกษาพบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย พนักงานสอบสวนมี

อิสระในการที่จะยื่นฟ้องหรือให้ปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างสอบสวน โดยการให้ประกันตัวผู้ต้องหา โดยมีหรือไม่มีหลักประกันก็ได้ จะพิจารณาผู้ที่จะประกันตัวผู้ต้องหา และกำหนดหลักทรัพย์ประกันตัวผู้ต้องหา ซึ่งจากการศึกษาเห็นได้ว่า ในระหว่างการสอบสวนนี้ ยังมีช่องว่างของกฎหมายให้พนักงานสอบสวนกับนายประกันอาชีพ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันตัวดังกล่าว หากไม่มีมาตรการใด ๆ มาควบคุมดูแลพนักงานสอบสวน และนายประกันอาชีพที่เข้ามาประกันตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน ก็จะมีผลให้กระบทสิทธิของผู้ต้องหาที่จะได้รับการประกันตัวและปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อที่จะหาหลักฐานมาต่อสู้คดีระหว่างสอบสวนในชั้นพนักงานสอบสวน หากพิจารณาถึงสิทธิตามหลักสากล

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการยุติธรรมในคดีอาญาของประเทศไทยนั้น การฟ้องคดีอาญาจะต้องมีผู้ต้องหา นำส่งศาลเพื่อมารับฟังข้อกล่าวหาในการกระทำความผิด โดยความผิดอาญานั้น และหากศาลพิพากษาว่าผู้ต้องหา มีความผิด ก็จะนำผู้ต้องหาตั้งกล่าวให้ได้รับโทษจึงเห็นได้ว่า กระบวนการยุติธรรมในคดีอาญาของประเทศไทย ในเริ่มแรกหากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าพนักงานตำรวจจับผู้ต้องหาได้ พนักงานสอบสวนจะนำผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องฝากขังผู้ต้องหาไว้ในระหว่างที่สอบสวนความผิด เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ต้องหาหลบหนี และมีผู้ต้องหามาส่งศาลเมื่อมีการยื่นฟ้องคดี แต่ในระหว่างสอบสวนนี้ กฎหมายในประเทศไทยก็ยังมีผ่อนปรน โดยการปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อให้โอกาสผู้ต้องหาได้หาพยานหลักฐานมาต่อสู้คดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 ได้บัญญัติไว้ว่า คำร้องขอให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาลย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มิประโยชน์เกี่ยวข้อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2477) โดยระหว่างสอบสวนคดีนั้น พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการตั้งข้อหาคว่ำร้ายแรงและพิจารณาหลักประกันชั้นพนักงานสอบสวน ซึ่งส่งผลถึงการประกันตัวผู้ต้องหา ทั้งในชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล เพื่อให้โอกาสผู้ต้องหาได้ต่อสู้คดี กฎหมายจึงบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการขอปล่อยตัวชั่วคราว โดยกำหนดให้ ผู้ต้องหา จำเลย สามารถยื่นคำร้องประกันตัวระหว่างสอบสวนความผิดได้ สิ่งสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการยื่นฟ้องผู้ต้องหา ก็จะต้องมีผู้ต้องหามาส่งศาลและหากพิพากษาว่ามีความผิด จะต้องมีผู้ต้องหารับโทษ ดังนั้น การปล่อยตัวชั่วคราวในประเทศไทย จึงมุ่งเน้นถึงการที่จะต้องมีผู้ต้องหารับโทษ การที่พนักงานสอบสวนจะปล่อยตัวชั่วคราว พนักงานสอบสวนจะต้องมั่นใจว่าผู้ต้องหาจะไม่หลบหนี เพื่อเป็นการป้องกันว่าผู้ต้องหาจะมาตามนัดของพนักงานสอบสวน การประกันตัวเพื่อป้องกันการหลบหนีดังกล่าวนี้ ในประเทศไทยนั้น ส่วนมากมักจะให้ประกันตัวโดยมีหลักทรัพย์ เพราะเห็นว่าการมีหลักทรัพย์ประกันสูง โอกาสที่ผู้ต้องหาจะหลบหนีก็มีน้อยลง จึงส่งผลให้ผู้ต้องหาที่มีฐานะยากจน อาจไม่สามารถหาหลักทรัพย์ประกันที่สูงมาประกันตัวได้ ซึ่งทำให้เห็นความเหลื่อมล้ำในระบบความยุติธรรมผู้ต้องหาที่ยากจนอาจไม่มีโอกาสได้ต่อสู้คดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในใช้อำนาจของรัฐในระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. เพื่อศึกษาระบบการประกันตัวผู้ต้องหาให้อยู่ในระบบ มีรูปแบบการประกันตัวที่หลายให้เหมาะสมกับประเภทความร้ายแรงแห่งคดีรูปแบบไม่มุ่งเน้นหลักประกันเป็นสำคัญ การใช้ดุลพินิจพนักงานสอบสวนพิจารณาคำร้องประกันตัวผู้ต้องหา เพื่อให้มีมาตรการควบคุมนายประกันอาชีพ
3. เพื่อศึกษาแนวทางหรือกระบวนการทางกฎหมายในประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียเกี่ยวกับระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน และกระบวนการสอบสวนในชั้นพนักงานสอบสวนของกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาค้นคว้าด้านเอกสาร (Research Documentary) เป็นหลัก โดยศึกษาจากหนังสือและตำราทางกฎหมาย วารสารกฎหมายต่าง ๆ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ รวมถึงสื่อออนไลน์ ข่าวสาร รายงานการวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่บัญญัติเกี่ยวกับระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาวิธีการใช้อำนาจของรัฐ การควบคุมการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวน ในการตั้งข้อหา ความร้ายแรง การกำหนดหลักทรัพย์ประกันตัวชั้นพนักงานสอบสวนรูปแบบการประกันตัว และหลักเกณฑ์มาตรการควบคุมนายประกันชีพ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย มุ่งเน้นการใช้หลักประกันและหลักทรัพย์การประกันตัวผู้ต้องหาเป็นสำคัญ จึงทำให้ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย มีความแตกต่างจากแนวความคิดของระบบกฎหมายในกลุ่มและประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศไทย ยังคงยึดติดกับระบบหลักประกันตัวที่เป็นเงินหรือหลักทรัพย์ หรือนายประกันที่น่าเชื่อถือเป็นสำคัญ โดยมีพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวว่า ถ้าเรียกหลักประกันสูงขึ้นเท่าใด โอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะหลบหนีก็มีน้อยลงเท่านั้น และในการกำหนดหลักประกันนั้น

ก็จะขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของคดีเป็นสำคัญ โดยปัญหามักจะเกิดจากการใช้ดุลพินิจตั้งข้อหาของพนักงานสอบสวน โดยส่วนมากมักจะตั้งข้อหาที่มีความร้ายแรงไว้ก่อน ประกอบกับลักษณะของการบัญญัติกฎหมาย ก็ยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักประกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ที่ต้องพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกัน ซึ่งหากนายประกันอาชีพเป็นผู้ยื่นหลักประกัน ก็จะได้รับความน่าเชื่อถือมากกว่าผู้ต้องหายื่นประกันตัวเอง ประกอบกับผู้ต้องหาในขณะนั้น อาจหาหลักประกันไม่ทัน หากผู้ต้องหายื่นเอง อาจไม่น่าเชื่อถือและคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว จะกระทำได้อีกเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ ผู้ต้องหาจึงมีความจำเป็นที่ต้องให้นายประกันอาชีพเข้ามาประกันตัวแทนในขณะนั้น

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นช่องว่างให้นายประกันอาชีพใช้ช่องว่างดังกล่าว หาประโยชน์จากการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน โดยอาศัยข้อหาที่พนักงานสอบสวนตั้งมา และพนักงานสอบสวนจะใช้ดุลพินิจในการตั้งข้อหาร้ายแรงไว้ก่อน เพราะหากข้อหาที่พนักงานสอบสวนตั้งมาที่มีความร้ายแรง นายประกันอาชีพก็เรียกประโยชน์จากผู้ต้องหาได้สูงตามความร้ายแรงแห่งข้อหา จึงทำให้ผู้ต้องหาที่มีฐานะยากจน ไม่มีเงินจ้างนายประกันอาชีพ ซึ่งอยู่ระหว่างสอบสวน อาจไม่ได้รับความคุ้มครองตามหลักคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลจากการศึกษาพบว่า ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน การจะมีการปล่อยตัวชั่วคราวหรือพิจารณาหลักประกันนั้น พนักงานสอบสวนเป็นผู้ใช้ดุลพินิจ หากประเทศไทยมีการกำหนดระบบประกันตัวผู้ต้องหาให้มีความหลากหลายรูปแบบ และไม่ยึดติดกับหลักทรัพย์ประกันตัวมากเกินไป จะเป็นผลดีเพื่อให้โอกาสผู้ต้องหาที่ยังไม่ถูกฟ้องคดีที่มีฐานะยากจน ได้ประกันตัวและได้ต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน

1. หลักการรับรองคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามหลักสิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวนนั้น ผู้ต้องหามีดังนี้

1.1 สิทธิของผู้ต้องหา ตามหลักสิทธิมนุษยชนและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้วางหลักไว้ว่าให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด มาตรา 29 วรรค 3 การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้หลบหนี (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

วรรคท้ายคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

1.1.1 แนวความคิดสิทธิมนุษยชน สิทธิมนุษยชน (Human rights) กับการเรียกร้องให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน ตามหลักกฎหมายไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มักจะปรากฏบทบัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพ การบัญญัติดังกล่าว เป็นการรับรองว่าปัจเจกชนเป็นผู้มีสิทธิ เมื่อกกล่าวถึงขอบเขตใน

รัฐธรรมนูญไทย ก็จะทำให้เห็นหมวดหมู่สิทธิและเสรีภาพ ทำให้รัฐเป็นประชาธิปไตย และคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ในการรับรองสิทธิและเงื่อนไขการจำกัดสิทธิ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็บัญญัติเรื่องสิทธิของบุคคลในคดีอาญาไว้ในมาตรา 29 ซึ่งรวมถึงสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนด้วย (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

1.2. หลักความเสมอภาค (Equity) หลักความเสมอภาคเท่าเทียม คือต้องปฏิบัติต่อทุกคนเท่าเทียมกัน ทำให้ทุกคนเข้าถึงโอกาสที่เท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกและไม่เลือกอย่างไม่เป็นธรรม (อภิวัฒน์ สุดสา, 2554)

1.3. แนวคิดกระบวนการทางยุติธรรม แนวคิดเกี่ยวกับการให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน โดยปล่อยตัวชั่วคราวการปล่อยตัวชั่วคราว เป็นมาตรการที่มีผู้คิดค้นสร้างขึ้นเพื่อประสานประโยชน์ของสังคมโดยรวม ที่มุ่งให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษ เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมเดียวกัน และในขณะที่เป็นหลักประกันมุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้ถูกต้องหาว่ากระทำความผิด ให้สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้อย่างเต็มที่ โดยการผ่อนคลยจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย จากการถูกคุมขังในระหว่างสอบสวน แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการทางยุติธรรม จึงเป็นแนวคิดที่พยายามให้สังคมอยู่ได้สันติ โดยบัญญัติให้มีการควบคุมอำนาจของรัฐ แต่ก็พยายามที่จะให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาได้ผ่อนคลยในการต่อสู้คดี จึงเป็นการทำอย่างไรให้สังคมอยู่ร่วมกันได้ (อริญญา ใจยังยืน, 2557)

1.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจ จากการศึกษาาระบบประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน การใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวน ย่อมมีผลต่ออำนาจการตัดสินใจของผู้ใช้อำนาจรัฐ ก็คือพนักงานสอบสวนในการที่จะให้ยื่นประกันตัวผู้ต้องหา และอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว การใช้ดุลพินิจเป็นอำนาจที่กฎหมายให้อำนาจไว้ อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ อยู่ภายใต้การควบคุมการตรวจสอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ การควบคุมการใช้อำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นกลไกการควบคุมความชอบของกฎหมายภายในฝ่ายบริหารซึ่งทฤษฎีแบ่งออกตามกฎหมายเป็น 2 ลักษณะคือ (วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, 2550)

1) อำนาจผูกพัน หมายถึง อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐที่ผูกพันอยู่กับเงื่อนไขตามกฎหมายที่เป็นบัญญัติแห่งกฎหมาย

2) อำนาจดุลพินิจ เมื่อกฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐ โดยไม่ได้กำหนดองค์ประกอบหรือเงื่อนไขการใช้อำนาจไว้อย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่รัฐไม่จำเป็นจะเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติทางปกครอง มาตรา 5 มีอำนาจหรือได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจตามกฎหมาย จะมีอำนาจดุลพินิจในกรณีที่ตัวบทเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่รัฐได้ใช้กฎหมายได้อย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับข้อเท็จจริง เป็นการเฉพาะเรื่อง เฉพาะราย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นแก่เฉพาะเรื่อง

เฉพาะรายนั้น ๆ บนฐานข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย และการใช้เหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินอย่างเหมาะสม ด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีความเป็นกลาง ปราศจากส่วนได้เสีย

ดังนั้น อำนาจการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการให้ประกันตัวผู้ต้องหา จะต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้น้อยที่สุด ขอบเขตของการใช้อำนาจดุลพินิจการที่กฎหมายให้อำนาจดุลพินิจแก่ฝ่ายปกครองนั้น จึงมีวัตถุประสงค์ในการใช้พิจารณาตัดสินใจในการออกคำสั่งอย่างไร จึงจะเหมาะสมสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความต้องการของส่วนรวม และให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด และจะต้องกระทบต่อสิทธิให้น้อยที่สุด

กล่าวโดยสรุป กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจสอบสวนแก่พนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดีอาญาตลอดจนอำนาจอื่น ๆ เช่น การอนุญาตให้ผู้ต้องหาปล่อยตัวชั่วคราว โดยระหว่างสอบสวนสามารถยื่นประกันตัวเพื่อมิให้ถูกคุมขังระหว่างสอบสวน โดยการตั้งข้อหาความร้ายแรง และพิจารณาหลักประกัน และบุคคลที่จะยื่นประกันตัวก็เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนในการใช้ดุลพินิจว่าสมควรให้ประกันตัว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2. ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน และชั้นพนักงานอัยการ มีความซ้ำซ้อน การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหา และปล่อยตัวชั่วคราวของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน เป็นปัญหาที่ทำให้ผู้ต้องหาต้องเสียเงินให้แก่นายประกันอาชีพในการหาหลักทรัพย์มาประกันตัวในแต่ละชั้น และยังมีปัญหาการควบคุมนายประกันอาชีพที่เข้าประกันตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนอีกด้วย เพราะเนื่องจากคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 เรื่องการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญาข้อ 5. เรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2567) ให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการใช้ดุลพินิจตั้งข้อหาความร้ายแรง และการพิจารณาบุคคลที่จะยื่นประกันตัว หากต่อมาพนักงานสอบสวนส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการในชั้นพนักงานอัยการ ก็ยังคงต้องให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน โดยตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2563 ส่วนที่ 4 การปล่อยตัวชั่วคราว (สำนักงานอัยการสูงสุด, 2567) ได้กำหนดว่าหากชั้นพนักงานสอบสวนมีการให้ประกันตัวผู้ต้องหาชั้นพนักงาน อัยการก็อาจพิจารณาให้ยื่นประกันตัวผู้ต้องหาและพิจารณาหลักทรัพย์ประกันตัวอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันการหลบหนี ซึ่งผลทำให้หากผู้ต้องหาที่ไม่มีหลักประกัน ก็จำเป็นต้องไปจ้างนายประกันอาชีพมาประกันตัวให้อีกชั้นหนึ่ง จึงเป็นการซ้ำซ้อน อาจทำให้ผู้ต้องหาที่มีฐานะยากจน ไม่อาจได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อหาหลักฐานมาสู้คดีระหว่างสอบสวนได้

3. ศึกษาแนวทางหรือกระบวนการทางกฎหมายในประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ เปรียบเทียบเกี่ยวกับระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน และกระบวนการ

สอบสวนในชั้นพนักงานสอบสวนของกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา

3.1 กฎหมายประเทศอังกฤษ

การประกันตัวผู้ต้องหาระหว่างสอบสวนในประเทศอังกฤษ พนักงานตำรวจสามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่สถานีตำรวจเฉพาะกรณีที่ไม่แน่ใจที่อยู่ของผู้ต้องหา หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี เพื่อป้องกันไม่ให้ก่อเหตุอันตรายแก่บุคคลอื่น และมีเหตุที่สงสัยว่าผู้ต้องหาจะไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางการดำเนินกระบวนการยุติธรรม หรือสงสัยว่าจะไม่มาตามนัดการควบคุมผู้ต้องหาดังกล่าวจะต้องได้รับการตรวจสอบจากผู้พิพากษา ก่อน แต่สำหรับอำนาจการที่จะควบคุมผู้ต้องหา หรือพิจารณาการขอประกันตัวในชั้นพนักงาน ตำรวจในประเทศอังกฤษจะต้องพิจารณาว่าผู้ต้องหาจับโดยไม่มีหมายจับหรือไม่ หากเป็นการจับที่ไม่มีหมายจับ อำนาจการปล่อยตัวชั่วคราวหรือให้อนุญาตประกันตัวผู้ต้องหา เป็นอำนาจของพนักงานควบคุมและเจ้าพนักงานตำรวจ จะต้องนำตัวผู้ที่ยังมาying (ศาลแขวง) The Magistrates' Court ภายใน 24 ชั่วโมง และถ้าหากเป็นการจับโดยมีหมายจับในการปล่อยตัวชั่วคราว หรือประกันตัวผู้ต้องหานั้น อำนาจการพิจารณาจะต้องเป็นของผู้พิพากษา ท้องถิ่น ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในประเทศอังกฤษ (พระราชบัญญัติการประกันตัว ค.ศ.1976) The Bail Act 1976 มาตรา 3 (Susanne Dell, 1976) บัญญัติว่า ให้ปล่อยตัวชั่วคราวไปโดยไม่ต้องเรียกหลักประกัน ไม่ต้องมีนายประกันและไม่ต้องกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เว้นแต่ศาลจะพิจารณากำหนดเป็นพิเศษสำหรับเฉพาะบางคดี ซึ่งศาลอาจจะเรียกหลักประกันโดยพิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล หรือประวัติการกระทำความผิด รวมถึงข้อมูลกับคนใกล้ชิดหากศาลมีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราว กล่าวคือ The Bail Act 1976 มาตรา 3 ไม่ให้เรียกหลักประกันในการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งทำให้กฎหมายประเทศอังกฤษไม่มีปัญหาเรื่องนายประกันอาชีวะ และ The Bail Act 1976 มาตรา 4 (Susanne Dell, 1976) ของกฎหมายประเทศอังกฤษ ยังบัญญัติไว้ว่า บุคคลผู้ยื่นคำร้องของปล่อยตัวชั่วคราว ย่อมได้รับการประกันตัว ไม่ว่าจะเป็นการประกันตัวในชั้น "The Magistrates' Court, Crown Court หรือ (ศาลสูง) High Court ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องได้รับคำรับรองที่มีลักษณะไว้กับศาลหรือตำรวจว่า ตนจะปรากฏตามที่กำหนด หรือไปรับการพิจารณาของศาล โดยกฎหมายยังบัญญัติโทษสำหรับผู้ต้องหาที่ไม่มาตามนัดไว้ใน The Bail Act 1976 มาตรา 6 ซึ่งกำหนดว่า ถ้าบุคคลได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวด้วยการประกันตัวในการพิจารณาคดี ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน ปราศจากเหตุอันสมควร จะต้องรับผิดชอบอันเนื่องมาจากการกระทำนั้น โดยกำหนดโทษไว้ (Susanne Dell, 1976)

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า กฎหมายประเทศอังกฤษ จะไม่มีปัญหาเรื่องนายประกันอาชีวะ เพราะกฎหมายประเทศอังกฤษไม่มุ่งเน้นหลักประกันเป็นสำคัญ ตามหลัก The Bail Act 1976 มาตรา 3 และ มาตรา 4 จะไม่ควบคุมตัว จะปล่อยตัวไปโดยไม่ต้องเรียกหลักประกัน ไม่ต้องมีนายประกัน และไม่ต้องกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เว้นแต่คดีพิเศษเท่านั้นที่จะพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ทำให้ผู้ต้องหาสิทธิได้ต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีปัญหานายประกันอาชีวะ แต่ผู้ต้องหาต้องทำคำรับรองว่าจะมาตามนัดตามหลัก

The Bail Act 1976 มาตรา 4 ประกอบกับกฎหมายประเทศอังกฤษ The Bail Act 1976 มาตรา 6 ก็มีบทกำหนดโทษเพื่อป้องกันการหลบหนี จึงมีมาตรการควบคุมกรณีปล่อยตัวไปแล้วไม่มาตามนัด ซึ่งได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้เพื่อคุ้มครองสำหรับผู้หลบหนีประกันไว้ ถ้าบุคคลได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวด้วยการประกันตัวในการพิจารณาคดี ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกันปราศจากเหตุอันสมควร จะต้องรับผิดชอบอันเนื่องมาจากการกระทำนั้น (Susanne Dell, 1976)

3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีรูปแบบการดำเนินคดีแบบระบบไต่สวน โดยมีลูกขุน 2 คณะ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีรูปแบบการพิจารณาคดี โดยมีคณะลูกขุน โดยใช้ระบบแบบไต่สวน ซึ่งหากพิจารณาถึงชั้นสอบสวนในประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างรอฟังงานอัยการยื่นฟ้องนั้น ระบบประกันตัวผู้ต้องหาที่มีความแตกต่างกับประเทศไทย ก็คือประเทศสหรัฐอเมริกา ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา การปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติไว้หลายฉบับด้วยกัน

หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น เมื่อผู้ต้องหาถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุม เจ้าพนักงานตำรวจสามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ในระหว่างสอบสวนการสอบสวน แต่ถ้าหากพบว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้อง เจ้าพนักงานตำรวจก็สามารถปล่อยตัวผู้ต้องหาไปได้ และกระบวนการยุติธรรมในขณะสอบสวนนั้น ก็เป็นอันยุติลงได้ แต่ถ้าจากการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจมีเหตุอันเชื่อว่าผู้ต้องหาควรจะได้รับ การดำเนินคดี จะต้องพาตัวผู้ต้องหาไปพบผู้พิพากษา (Magistrate Judge) ภายในเวลารวดเร็วและส่งไปยังศาลชั้นต้นที่มีอำนาจ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา หากเห็นว่าระหว่างสอบสวน มีเหตุเชื่อว่าผู้ต้องหา มีความผิด ก็รีบส่งตัวผู้ต้องหามายังผู้พิพากษาโดยเร็ว เพื่อพิจารณากระบวนการตรวจสอบในความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ต้องหา หรือพิจารณาเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งต่างจากกฎหมายประเทศไทยที่ระหว่างสอบสวนแล้ว เห็นว่าผู้ต้องหา มีความผิด ก็จะใช้ดุลพินิจในการให้ยื่นประกันตัวหรือไม่อนุญาตให้ประกันตัว โดยที่บางคดีพนักงานสอบสวนใช้อำนาจได้เองโดยยังไม่ส่งตัวผู้ต้องหามาพบผู้พิพากษาดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นข้อแตกต่างกับประเทศไทย เพราะกฎหมายสหรัฐอเมริกาให้เจ้าพนักงานตำรวจรีบส่งผู้ต้องหามายังผู้พิพากษา และให้ผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณาควบคุมและพิจารณาให้ประกันตัว ก็เพื่อคานอำนาจระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้พิพากษา เพื่อให้ผู้พิพากษาจะได้ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของพนักงานสอบสวน เพื่อจะให้ผู้ต้องหาได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเสมอภาค และเพื่อป้องกันไม่ให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจดุลพินิจเกินสมควร เพราะโดยกระบวนการยุติธรรมประเทศสหรัฐอเมริกาคำหนดไว้เช่นนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ศาลเข้ามาตรวจสอบความจำเป็นในการพิจารณาว่าเห็นควรควบคุมผู้ต้องหาหรือไม่ ซึ่งหลักเกณฑ์การควบคุมของผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนนี้ ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดังกล่าวไว้ว่า ศาลไม่

ควรละเลยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การสอบสวน หรือการที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ใช้อำนาจควบคุมเบื้องต้น เหตุที่ให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเบื้องต้น เพื่อป้องกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา นั่นเอง ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสหรัฐอเมริกา ได้มีการวางหลักให้มีการพิจารณาเกี่ยวกับการจับโดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์เหตุ อันน่าเชื่อถือ (Probable cause) เป็นสำคัญ

รูปแบบการยื่นประกันตัวและขอปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลายรูปแบบ ดังนี้ (สุรินทร์ มากชูชิต, 2555)

1. Conditional Release คือการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข ซึ่งผู้พิพากษาจะอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ

2. รูปแบบ Release on Recognizance หรือเรียก ย่อ ๆ ว่า POR คือ การปล่อยตัวชั่วคราว โดยไม่ต้องมีเงินประกันตัว หรือปล่อยตัวชั่วคราว โดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำรับรองให้สัญญาว่าจะมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล ตามที่เวลานัดเป็นวิธีการที่ไม่ใช้เงินประกันตัว

3. Cash Bon คือวิธีการประกันตัวโดยการปล่อยตัวชั่วคราว ที่จำเลยจะต้องวางหลักประกันเป็นเงินทั้งหมดด้วยเงินสด โดยวางหลักทรัพย์อื่นประกอบ

4. Unsecured Bond คือวิธีการประกันตัว หรือการปล่อยตัวชั่วคราว โดยไม่จำเป็นต้องวางเงินสดเป็นประกัน แต่จะมีผลให้ถูกปรับเป็นเงินสดในภายหลัง หากจำเลยไม่มาปรากฏตัวตามกำหนดนัดต่อหน้าศาลภายในเวลาที่กำหนด

5. Surety Bond คือการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีนายประกันอาชีพ (Bail Bondman) ซึ่งจะวางประกัน ร้อยละ 10 ของราคาประกันตามที่ศาลกำหนดไว้

6. Deposit Bond คือวิธีการปล่อยตัวชั่วคราวที่จำเลยจะต้องวางประกันทั้งหมดชั่วคราวโดยวางมัดจำ จะต้องวางเงินสดเป็นหลักประกัน แต่เพียงจะต้องวางเงินสดไว้ร้อยละ 10

จากที่กล่าวมาข้างต้น ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลายวิธีที่จะนำมากำหนด โดยจะให้ประกันตัวโดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่กำหนด และในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังมีกฎหมายที่กำหนดไว้เพื่อเป็นมาตรการควบคุม หากว่าผู้ต้องหาไม่มาตามนัด ที่ได้ให้ไว้แก่ศาลนั้นก็คือ ประมวลวิธีพิจารณาความอาญากลางสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะกำหนดโทษไว้สำหรับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยผิดนัดไม่ทำตามเงื่อนไข หรือหลบหนีระหว่างประกันตัว โดยกฎหมายจะบัญญัติไว้ในภาคที่ 18 ลักษณะ 2 แห่งวิธีพิจารณาความอาญากลางสหรัฐอเมริกามาตรา 207 ถึงมาตรา 3147 (f) ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษดังกล่าว สำหรับกรณีการปฏิบัติผิดเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหา จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากลางสหรัฐอเมริกา กรณีผู้กระทำความผิดหลบหนีการประกันตัว จะได้กำหนดโทษสำหรับความผิด ซึ่งได้กระทำความผิดปล่อยตัวชั่วคราวว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวหลบหนี หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด ประมวลวิธีพิจารณาความอาญากลางสหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติบทลงโทษไว้เมื่อปฏิบัติผิดเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานศาลกำหนดไว้มีบทกำหนดโทษไว้ (U.S. Code: Title 18 – Crimes and Criminal Procedure, 2567)

อภิปรายผล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน ทั้งกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า กฎหมายประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ไม่มุ่งเน้นตัวเงินประกันเป็นสำคัญ แต่จะเน้นหลักที่ให้ผู้ต้องหารับรองว่าจะมาตามนัดและหากไม่มาตามนัด อาจมีบทลงโทษและมีรูปแบบการประกันตัวหลายรูปแบบให้ผู้ต้องหาได้มีทางเลือกในการประกันตัวให้เหมาะสมกับกรณีและประเภทความร้ายแรงแต่ละคดี แต่ในประเทศไทยจะให้ประกันตัวเน้นหลักทรัพย์สินในประกันตัวซึ่งในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทยนั้นพบว่า หากชั้นพนักงานสอบสวนไม่ใช้ดุลพินิจตั้งข้อหาที่สูงจนเกินไป หรือพิจารณาหลักทรัพย์ที่สูงจนเกินสมควรในชั้นพนักงานสอบสวน ผู้ต้องหาที่มีฐานะยากจนก็มีโอกาสที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในการหาพยานหลักฐานมาต่อสู้คดี ควรจัดระบบการประกันตัวชั้นพนักงานสอบสวนให้เป็นระบบ โดยอาจหาวิธีอื่นแทนการใช้หลักทรัพย์ประกันตัว เช่น ทำคำรับรองว่าจะมาตามนัดเหมือนเช่นกฎหมายประเทศอังกฤษ ซึ่งไม่คำนึงหลักทรัพย์ประกันตัว และอาจใช้ระบบประกันตัวแบบประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีหลายรูปแบบให้เหมาะสมกับกรณีประเภทความร้ายแรงแต่ละคดี เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว เพราะการศึกษาดังกล่าว ศึกษาในชั้นพนักงานสอบสวนเห็นว่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรง ที่ผู้ต้องหาจะได้รับการผ่อนคลายในการต่อสู้คดีระหว่างสอบสวนก่อนถูกฟ้องต่อศาล และป้องกันการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในชั้นพนักงานสอบสวน ในการที่กำหนดให้มีการประกันตัวผู้ต้องหา มิให้มีส่วนได้เสียกับนายประกันอาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องหาที่มีฐานะยากจนได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาค มีทางเลือกในการยื่นประกันตัว และมีสิทธิต่อสู้คดีในระหว่างสอบสวนความผิดเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา ตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาพบว่า ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน การมีการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการตั้งข้อหา นั้น มีผลต่อผู้ต้องหาที่ต้องการต่อสู้คดีแต่ไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัว และการที่จะส่งสำนวนแต่ละชั้นนั้น กฎหมายกำหนดว่าต้องมีตัวผู้ต้องหานำส่ง จึงทำให้การยื่นขอประกันตัวเพื่อปล่อยตัวชั่วคราว ต้องทำประกันแต่ละชั้น ซึ่งการยื่นประกันตัว กระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย มักจะให้ประกันตัวโดยมีหลักทรัพย์เสียส่วนมาก จนทำให้เกิดปัญหากับผู้ต้องหาที่ไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัว ไม่อาจยื่นขอประกันตัวได้ อาจเกิดความไม่เสมอภาคในการขอปล่อยชั่วคราวระหว่างสอบสวน จึงมีผลต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปโดยหลักนิติธรรม จนก่อให้เกิดปัญหาสังคมด้านการทุจริตของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม และนายประกันอาชีพที่เข้ามาประกันตัวแทนผู้ต้องหา ระหว่างสอบสวน ทางออกในการแก้ไขคือ จัดระบบการประกันตัว

และพัฒนาการสอบสวนให้โปร่งใส มีการถ่วงดุลตรวจสอบ อาจนำเอาเทคโนโลยีด้านการจัดตั้งศูนย์เก็บข้อมูลการสอบสวนกลาง เพื่อเก็บหลักฐานตั้งแต่เริ่มคดีอาจนำมาแก้ไขปัญหาได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน สรุปได้ว่า 1.ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย มุ่งเน้นการประกันตัวโดยใช้หลักประกันเป็นสำคัญ และการกำหนดข้อหาความร้ายแรงนั้น เกิดจากพนักงานสอบสวนตั้งข้อหาสูงเพื่อเอื้อประโยชน์แก่นายประกันอาชีพ ให้เรียกหลักทรัพย์ในการประกันตัวผู้ต้องหาได้มากขึ้น โดยปัญหานั้นมาจากการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวน 2.ระบบการประกันตัวผู้ต้องหาคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทยแตกต่างกับกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ไม่มุ่งเน้นตัวเงินประกันเป็นสำคัญ แต่จะเน้นหลักที่ให้ผู้ต้องหารับรองว่าจะมาตามนัดและหากไม่มาตามนัด อาจมีบทลงโทษ

จากการศึกษากฎหมายแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น เห็นว่าควรมีข้อกำหนดและหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจหน้าที่ ควรทำตามวิธีการตามกรอบที่กฎหมายหรือระเบียบให้อำนาจไว้ เมื่อกฎหมายไม่มุ่งเน้นหลักประกันเป็นสำคัญ ปัญหาความซ้ำซ้อนกับปัญหานายประกันอาชีพ ที่มาเรียกประโยชน์จากทรัพย์สินก็จะไม่เกิดขึ้น โดยไม่ยึดถือผลประโยชน์ตัวเงินเป็นสำคัญ ไม่ใช่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงการกระทำความผิดและตัวผู้ต้องหาเป็นสำคัญเป็นรายคดีไป อีกทั้งควรมีการปรับปรุงอัตราบัญชีประเมินราคาหลักประกันให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงข้อหาร้ายแรง พฤติการณ์ต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนตั้งมานั้น ไม่ให้สูงเกินสมควร นำแนวทางของประเทศอังกฤษกับประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ปรับให้เหมาะสมกับประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

1. กำหนดมาตรการตรวจสอบในชั้นพนักงานสอบสวน ไม่ให้ใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ มีหน่วยงานกลางควบคุมดุลพินิจพนักงานสอบสวนและควบคุมนายประกันอาชีพ มิให้มีผลประโยชน์ได้เสียต่อกัน โดยควรออกข้อบังคับและบทลงโทษไว้เป็นเฉพาะในหน่วยงานของตนเอง และให้หน่วยงานทั้งสามหน่วยงานมากำหนดกฎหมายกลางร่วมกัน

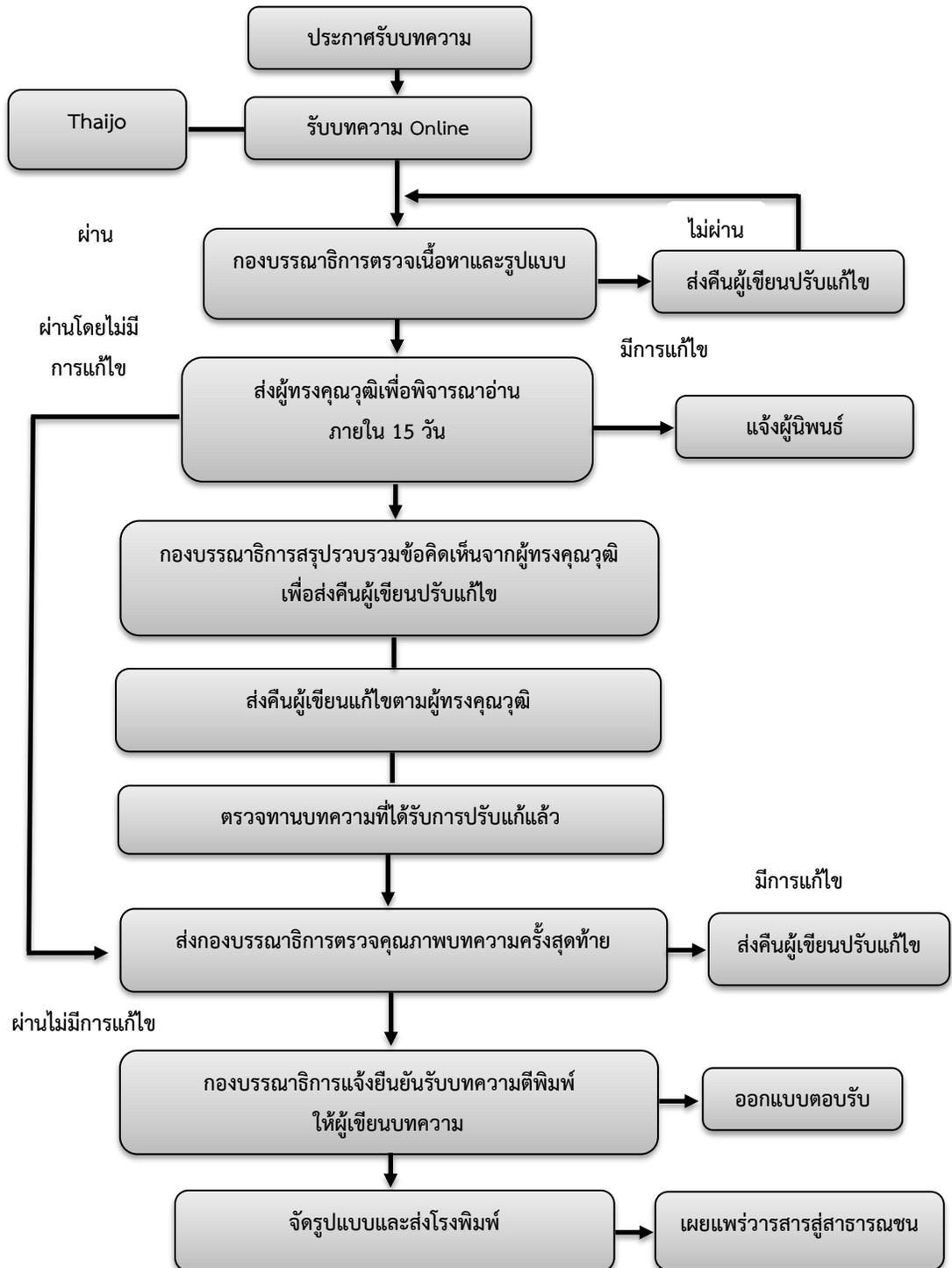
2. มีมาตรการอื่น ๆ หรือเทคนิคต่าง ๆ มาช่วยพิจารณาความเหมาะสมการปล่อยตัวชั่วคราว เช่น ข้อหาเล็กน้อยให้ยื่นฟ้องโดยรวดเร็ว และออกเป็นข้อบังคับไว้ในแต่ละหน่วยงานของตนเอง

3. มีมาตรการควบคุมนายประกันอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องนั้น นายประกันอาชีพยื่นประกันตัวได้เพียงใด กำหนดในสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาให้ระบุให้ชัดเจนว่านายประกันอาชีพ สามารถประกันตัวผู้ต้องหาได้ถึงขั้นไหน และหากนายประกันอาชีพทำการเรียกประโยชน์เกินสมควร ควรมีบทลงโทษ อาจเป็นโทษปรับหรือโทษอื่น ๆ แก่นายประกันอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (2477). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 10 หน้า 598 (วันที่ 10 มิถุนายน 2478)
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 หน้า 1 (วันที่ 6 มิถุนายน 2560)
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2550). *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2556). *คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556*. เรียกใช้เมื่อ 9 มีนาคม 2567 จาก <https://shorturl.asia/aRlHt>.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2563). *ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2563*. เรียกใช้เมื่อ 9 มีนาคม 2567 จาก <https://shorturl.asia/gxLBV>.
- สุรินทร์ มากชูชิต. (2555). ระบบการปล่อยชั่วคราวผู้ถูกกล่าวหา : ศึกษาการใช้หลักประกันในคดีอาญา. ใน *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิวัฒน์ สุดสาว. (2554). หลักความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *วารสารจุดนิติ*, 8(1), 145-155.
- อรัญญา ใจยังยืน. (2557). การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาศึกษาเฉพาะกรณีการปล่อยตัวชั่วคราว. ใน *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Susanne Dell. (1976). The Bail Act 1976. *The British Journal of Criminology*, 17(2), 185-188.
- U.S. Code: Title 18 – Crimes and Criminal Procedure. (1966). *PART II- Criminal Procedure, Chapter 207 - RELEASE AND DETENTION PENDING JUDICIAL PROCEEDINGS, Section 3147*. เรียกใช้เมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.govinfo.gov/details>.

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารศึกษิตาลัย

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

1. ประเภทของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารศึกษิตาลัย

1.1 บทความวิชาการ ได้แก่ งานเขียนทางวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่มีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น ข้อยุติ ข้อเสนอแนะและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยผู้เขียนค้นคว้าจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น แล้ววิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล

1.2 บทความวิจัย (Research article) ได้แก่ บทความที่นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ ๆ ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ เป็นการนำเสนอปัญหาที่ผู้เขียนได้ศึกษาหรือประเด็นที่ต้องการคำตอบ มีการกำหนดกรอบแนวคิด การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสรุปปัญหาอย่างชัดเจน อันเป็นการสร้างฐานความรู้ที่มีคุณค่าทางวิชาการ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

2. การจัดเตรียมบทความ

วารสารศึกษิตาลัย ได้กำหนดการเตรียมต้นฉบับไว้ ดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 12 – 14 หน้ากระดาษ A4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษขอบบน 3.81 ซม. ขอบล่าง 2.54 ซม. ขอบซ้าย 2.54 ซม. ขอบขวา 1.5 ซม. กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัด พร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุสังกัดหรือหน่วยงาน และ E-mail พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเรียงมาทางด้านขวา

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด
- 7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)
- 8) ส่งบทความต้นฉบับที่ E-mail : Sjmcunk@gmail.com

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป มีความกะทัดรัด และสั้น
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิดและระบุวัตถุประสงค์การวิจัย
- 3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน
- 5) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 6) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) หมายถึง ประเด็นที่ผู้วิจัย เสนอแนะขึ้นมาจากผลการวิจัย หรือข้อค้นพบจากการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้ข้อมูล คำแนะนำแนวทาง หรือวิธีการใด ๆ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำ ข้อเสนอแนะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนา การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการ เป็นต้น
- 7) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อเรื่องเท่านั้น ใช้การอ้างอิงแบบ APA

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

3. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับ ผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสารเพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่ม ใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียน และปีที่พิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง โดยการกรอกข้อมูลอ้างอิงในฟังก์ชันการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2010 เป็นต้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย เพราะอวิชาเป็นปัจจัย สังขารทั้งหลายจึงมี เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญาณจึงมี ฯลฯ ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งหมดนี้ มีได้ด้วยประการ ฉะนั้น” (ส.น. 16/35/75) เป็นต้น
- 2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมภาร พรหมทา, 2555)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2550)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตฺย อากาศโรและคณะ, 2558)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. //สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อหนังสือ. //(ครั้งที่พิมพ์). //สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาทวี มหาปัญญา. (2557). *ดุลยภาพชีวิตเชิงพุทธ เพื่อความมีอายุยืน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง// (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. (2553). พระพุทธศาสนากับงานสุขภาพจิต. ใน พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (บรรณาธิการ). *พระพุทธศาสนากับการฟื้นตัวจากวิกฤติการณ์โลก*. (หน้า 3-20). กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

บรรจบ บรรณรุจิ. (2557). พระวัคกลีในคัมภีร์บาลี : จุดเชื่อมโยงที่ยังไม่พบ. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 10(2), 25-44.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้าเลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ปรีชา พิณทอง. (2532). คละล่า. ใน *สารานุกรมภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ*, (หน้า 173). อุบลราชธานี : ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เปรียญ 10. (22 พฤษภาคม 2562). เหลียวหลังแลหน้ามหาจุฬาฯ ทางเลือกสำหรับคนชนบท. *เดลินิวส์*, น. 5.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา.// ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาประหยัด ปญญาโร (สุนนท์). (2542). จริยธรรมในลำกลอน. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

แม่ชีกฤษณา รักษาโฉมและคณะ. (2556). รูปแบบและกระบวนการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : กระบวนการเปลี่ยนแปลง “เส้นทางบุญ” สู่ “เส้นทางธรรม”. ใน *รายงานการวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช).

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

โกเมทร์ อ่อนนุช. (5 พ.ย. 2560). ความเชื่อเรื่องนาคในพระพุทธศาสนา. (นางสาวเจนจิรา พุ่มแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2562). *สิ่งแรกในพระพุทธศาสนา* (4). เรียกใช้เมื่อ 18 พฤษภาคม 2562 จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_193297

(10) ราชกิจจานุเบกษา**รูปแบบ:**

ชื่อกฎหมาย. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง (ถ้ามี). //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของ โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาแต่ปีภูก่ 2500*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2547). *จาริกบุญ-จาริกธรรม*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.

ประพันธ์ ศุภษร. (2554). ธัมมสันตติ: วิธีการตอบปัญหาเรื่องกรรมกับอนัตตาของพระนาคเสน. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 7(1), 54-61.

สมภาร พรหมทา. (2534). อดีตตากันต์ติตาในพุทธปรัชญาเถรวาท. ใน *ดุชนิพนธ์อักษรศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต ภาควิชาปรัชญา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีชา พิณทอง. (2532). คละล่า. ใน *สารนุกรมภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ*, (หน้า 173). อุบลราชธานี: ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

- พระศรีคัมภีร์ญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (2555). *การจัดการศาสนาและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ*. เรียกใช้เมื่อ 4 กันยายน 2556 จาก <https://is.gd/zOr2aQ>
- Boo Elizabeth. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol. 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. *The Iranian Journal of Allergy*, 6 (5), 25-28.

4. เจื่อนไขของบรรณาธิการ

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความแล้ว มีความเห็นให้แก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ หากรายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยนั้น ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารปัญญาปณิธาน หรือไม่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิหรือเชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว ผู้นิพนธ์บทความจะได้รับลั้งก์วารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้นิพนธ์บทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 300 คำ)

(16 pt) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

(ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า) (16 pt)

1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างอิงนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารับ).....
2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารับ).....
3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....
4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

- 1.....(16 pt).....
- 2.....(16 pt).....
- 3.....(16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

.....
.....
.....

อภิปรายผล (18pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุงค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดลพร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18pt)

(16pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กะทัดรัดได้ใจความพร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง : (18 pt) อ้างอิงแบบ APA

.....(16 pt).....

.....

.....(16 pt).....

.....

.....(16 pt).....

.....

.....(16 pt).....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความ วิชาการ

ชื่อบทความ(ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ(อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ(ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้พิมพ์บทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด(ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด(อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

(16 pt).....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt).....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

(16 pt).....

เนื้อหา (18 pt)

(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt).....

เอกสารอ้างอิง (18 pt) อ้างอิงแบบ APA

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

แบบฟอร์มนำส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารศึกษิตาลัย
 วัดศรีสุมังค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

1. ชื่อ-ฉายา-นามสกุลของผู้นิพนธ์บทความ

(ภาษาไทย).....

ชื่อ-ฉายา-นามสกุลของผู้นิพนธ์บทความ

(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่ง :

() อาจารย์ มหาวิทยาลัย.....() บุคคลทั่วไป

() นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัย.....

ระดับ ปริญญาโท ปริญญาเอก

ประเภทบทความ () บทความวิจัย () บทความวิชาการ () อื่น

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

2. สถานที่ติดต่อผู้นิพนธ์บทความ

ที่อยู่ติดต่อสะดวกที่สุด.....

.....โทรศัพท์.....E-mail.....

เมื่อคณะกรรมการของวารสารพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขปรับปรุงบทความ ข้าพเจ้ามีความยินดียอมรับไปแก้ไขตามมติดังกล่าวนี้ และข้าพเจ้าขอรับรองว่า บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และไม่ได้คัดลอกหรือดัดแปลงมาจากของผู้ใดทั้งสิ้น

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ชำระค่าธรรมเนียมขอตีพิมพ์บทความลงในวารสารศึกษิตาลัย ตามอัตราที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้นิพนธ์บทความ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ : กรุณาส่งแบบฟอร์มไปที่ สำนักงานวารสารศึกษิตาลัย วัดศรีสุมังค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หรือที่ E-mail: Sjmckunk@gmail.com